

KARPACZ
ZAWSZE GÓRĄ

**DIAGNOZA
SYTUACJI
SPOŁECZNEJ,
GOSPODARCZEJ,
PRZESTRZENNEJ
I KLIMATYCZNO-
ŚRODOWISKOWEJ
GMINY KARPACZ**

**DOT. STRATEGII ROZWOJU GMINY
KARPACZ NA LATA 2021-2030**

AKTUALIZACJA

CZERWIEC 2025

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej,
przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Gminy Karpacz

Refunda[®]
PROFESJONALNE USŁUGI DORADCZE

Autorami aktualizacji „Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Gminy Karpacz” są członkowie zespołu specjalistów spółki REFUNDA z siedzibą we Wrocławiu.

www.refunda.pl

Spis treści

WPROWADZENIE	5
1. ANALIZA SFERY SPOŁECZNEJ	6
1.1. Demografia	7
1.2. Pomoc społeczna	11
1.3. Aktywność społeczna i organizacje pozarządowe	15
1.4. Opieka nad dziećmi do lat 3	18
1.5. Wychowanie przedszkolne	18
1.6. Edukacja szkolna	19
1.7. Opieka zdrowotna	22
1.8. Bezpieczeństwo publiczne	25
1.5. Kultura	26
1.9. Sport i rekreacja	28
1.10. E-usługi i dostęp do internetu	29
2. ANALIZA SFERY GOSPODARCZEJ	30
2.1. Struktura lokalnej gospodarki	31
2.2. Rynek pracy	34
2.3. Przedsiębiorczość mieszkańców	37
2.4. Infrastruktura biznesu	38
2.5. Turystyka	39
2.6. Finanse gminy	43
3. ANALIZA STREFY PRZESTRZENNEJ	48
3.1. Położenie geograficzne	49
3.2. Zewnętrzne uwarunkowania przestrzenne	50
3.3. Struktura funkcjonalno-przestrzenna	54
3.4. Tereny mieszkaniowe i struktura osadnicza	58
3.5. Tereny usługowe, w tym sportowo-rekreacyjne	60
3.6. Tereny rolne	60
3.7. Tereny otwarte – tereny zielone, tereny wód	62
3.8. Układ komunikacyjny i transportowy	63
3.9. Infrastruktura techniczna	68
3.10. Infrastruktura energetyczna	70
3.11. Infrastruktura wodno-kanalizacyjna i gazowa	71
3.12. Potencjał i wykorzystanie OZE	72

4.	ANALIZA SFERY KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWEJ.....	74
4.1.	Obszary chronione	75
4.2.	Stan i jakość powietrza.....	77
4.3.	Zagrożenie powodzią	78
4.4.	Zagrożenie suszą	80
4.5.	Obszary przewidziane do rewitalizacji	83
5.	SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW.....	85
5.1.	Spis tabel.....	85
5.2.	Spis rysunków	86
5.3.	Spis wykresów	87

WPROWADZENIE

Niniejsza diagnoza została przygotowana na potrzeby opracowania Aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Karpacz na lata 2021–2030 (dalej „Strategia”). Celem diagnozy jest analiza potencjału społeczno – gospodarczego gminy, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania.

Zgodnie z art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2025 r. poz. 198) opracowujący projekt strategii rozwoju, przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej z uwzględnieniem funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych.

Diagnoza jest punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i zadań.

Wnioski z przeprowadzonej diagnozy zostaną uwzględnione w Strategii.

Intencją autorów diagnozy jest przedstawienie sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy miejskiej Karpacz w porównaniu do powiatu karkonoskiego (z dniem 1 stycznia 2021 r. powiat jeleniogórski zmienił nazwę na powiat karkonoski) i województwa dolnośląskiego oraz zaprezentowanie zmian jakie następowały w okresie pomiędzy 2014–2024 r.

Z tego powodu oraz w celu zapewnienia rzetelności i porównywalności danych wykorzystano przede wszystkim dane pochodzące ze źródeł publicznych, w szczególności Głównego Urzędu Statystycznego.

Ponadto w dokumencie zaprezentowano informacje pochodzące z Monitora Rozwoju Lokalnego. Narzędzie to zostało opracowane przez Związek Miast Polskich i jest rekomendowane przy tworzeniu strategii rozwoju. Monitor Rozwoju Lokalnego pozwala na ocenę potencjału społeczno-ekonomicznego gminy w czasie i relacji do innych jednostek, wykorzystując wyłącznie oficjalne dane statystyczne, których źródłem jest

Główny Urząd Statystyczny lub Ministerstwo Finansów¹.

Gmina Karpacz w Monitorze Rozwoju Lokalnego została zakwalifikowana do grupy gmin miejskich o funkcjach pozarolniczych (Grupa G2). Na potrzeby analizy do porównania wybrano 3 inne jednostki, tj. gminę Ustroń, Duszniki-Zdrój i Świeradów-Zdrój – wskazane przez narzędzie jako gminy referencyjne dla gminy Karpacz. Dane użyte do niniejszej diagnozy pochodzą z 2023 roku, a analiza obejmuje lata 2014–2023.

Dokument stanowi ważny punkt wyjścia do dalszych decyzji planistycznych w Strategii, a informacje w nim zebrane pomogą sformułować cele i kierunki działań.

¹¹ Źródło: <https://www.systemanaliz.pl/monitor-rozwoju-lokalnego> [dostęp: kwiecień 2025].

The background of the entire slide is a photograph showing the silhouettes of many hands reaching upwards towards a clear blue sky. The hands are positioned around the perimeter of the frame, creating a sense of unity and collective effort. In the center of the image, there is a white rectangular box containing the title text.

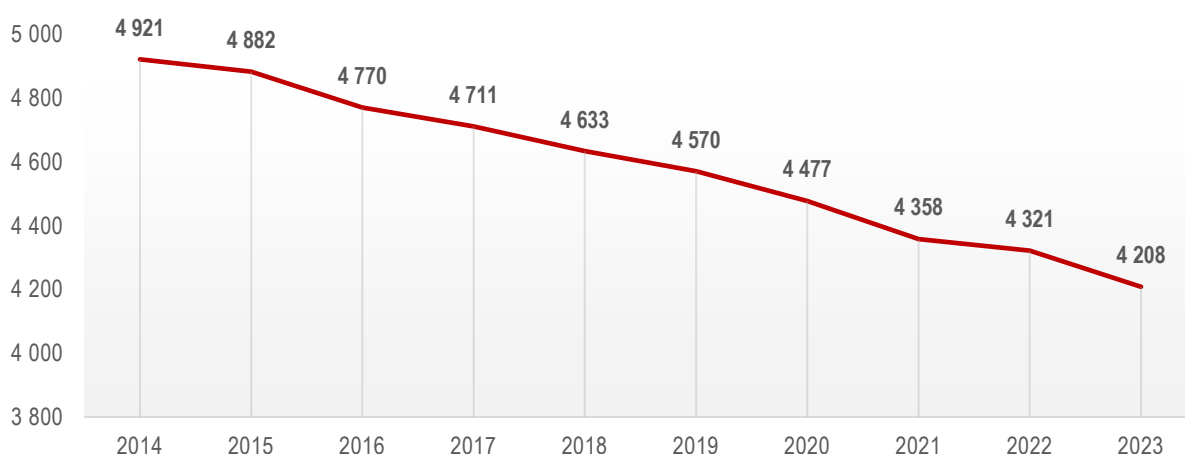
1. ANALIZA SFERY SPOŁECZNEJ

1.1. Demografia

Liczba ludności w gminie Karpacz na przestrzeni ostatnich lat uległa zmniejszeniu. Według najnowszych danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) na koniec grudnia 2023 r. na stałe w gminie mieszkało 4208 osób, co stanowiło 7,0% mieszkańców powiatu karkonoskiego.

W stosunku do 2014 r. liczba ludności gminy uległa zmniejszeniu o 14,5% (713 osób). Warto podkreślić, że problem zmniejszania się liczby ludności dotyczył zarówno Karpacza, jak i powiatu karkonoskiego, który odnotował spadek ludności o 7,0% (4531 osób) oraz Dolnego Śląska (spadek o 1,0%).

Wykres 1 Liczba ludności w gminie Karpacz w latach 2014-2023.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 1 Liczba ludności w latach 2014 i 2023 – stan na 31 grudnia

Wyszczególnienie	2014	2023	2014=100(%)
Gmina Karpacz – ogółem	4 921	4 208	85,5
Gmina Karpacz – mężczyźni	2 324	1 938	83,4
Gmina Karpacz – kobiety	2 597	2 270	87,4
Powiat karkonoski – ogółem	64 969	60 438	93,0
Dolny Śląsk – ogółem	2 908 457	2 879 271	99,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W podziale na płeć zauważalne są w gminie nieduże odchylenia od stanu równowagi między liczbą kobiet a mężczyzn. W 2023 r. współczynnik feminizacji, który określa liczbę kobiet przypadających na 100 mężczyzn kształtował się w Karpaczu na poziomie 117. Wynika to przede wszystkim z dłuższego trwania życia kobiet w wieku powyżej 60 lat.

Badając strukturę wiekową mieszkańców Karpacza posłużono się danymi z końca grudnia 2014 r. i 2023 r., które udostępnia GUS.

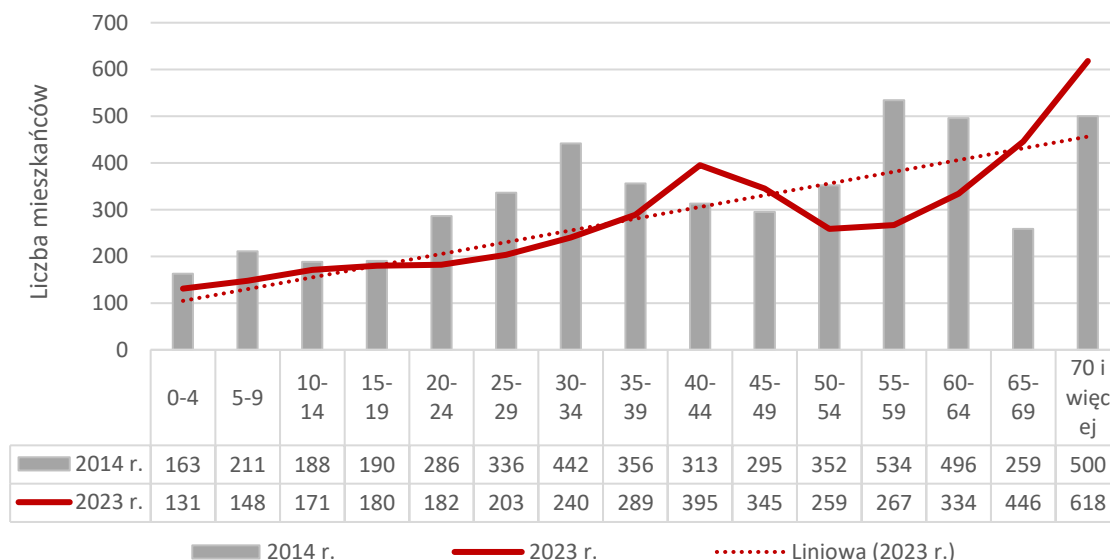
Tabela 2 Struktura wiekowa Karpacza – stan na 31 grudnia

Wyszczególnienie	2014	2023	2014=100(%)	Różnica w liczbie ludności
0-4	163	131	80,37	-32
5-9	211	148	70,14	-63
10-14	188	171	90,96	-17
15-19	190	180	94,74	-10
20-24	286	182	63,64	-104
25-29	336	203	60,42	-133
30-34	442	240	54,30	-202
35-39	356	289	81,18	-67
40-44	313	395	126,20	82
45-49	295	345	116,95	50
50-54	352	259	73,58	-93
55-59	534	267	50,00	-267
60-64	496	334	67,34	-162
65-69	259	446	172,20	187
70 i więcej	500	618	123,60	118

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W analizowanym okresie największy wzrost liczby ludności odnotowano w grupie wiekowej 65-69 lat, gdzie zmiana wynosiła 187 osób i w grupie wiekowej 70 i więcej lat (wzrost o 118 osób). W grupie wiekowej 65-69 lat odnotowano również najwyższy wzrost procentowy liczby ludności (wzrost o 72,2%).

Największy spadek liczby ludności zanotowano w grupie wiekowej 55-59 lat, gdzie zmiana wynosiła 267 osób oraz w grupie wiekowej 30-34 lata (spadek o 202 osoby). W grupie wiekowej 55-59 lat odnotowano również najwyższy spadek procentowy liczby ludności (spadek o 50,0%).

Wykres 2 Struktura wiekowa Karpacza – stan na 31 grudnia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

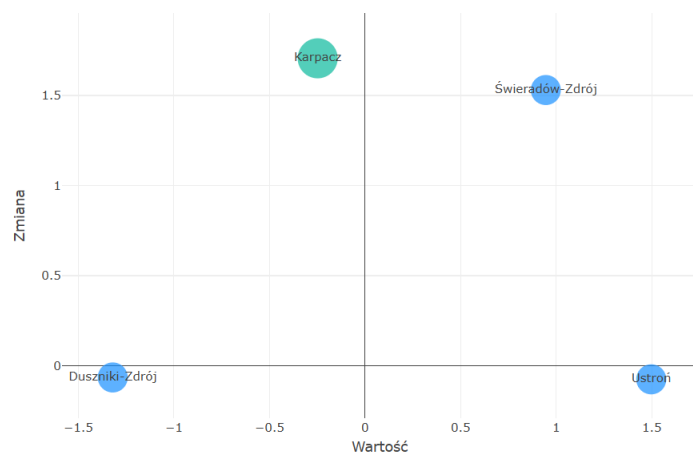
Według danych Monitora Rozwoju Lokalnego (MRL) w gminie Karpacz wartość nominalna wskaźnika „Zmiana liczby mieszkańców w ostatnich 5 latach jako %

ludności w roku bazowym” wyniosła (-7,92) i charakteryzowała się dodatnią dynamiką.

Tabela 3 Zmiana liczby mieszkańców w ostatnich 5 latach jako % ludności w roku bazowym

Jednostka Samorządu Terytorialnego (dalej JST)	Wartość nominalna	Wartość standaryzowana	Dynamika
Gmina Karpacz	-7,92	-0,25	1,71
Gmina Ustroń	-1,33	1,50	-0,08
Gmina Duszniki-Zdrój	-11,97	-1,32	-0,07
Gmina Świeradów-Zdrój	-3,41	0,95	1,53

Źródło: opracowanie własne na podstawie MRL – System Analiz Samorządowych (SAS).

Wykres 3 Zmiana liczby mieszkańców w ostatnich 5 latach jako % ludności w roku bazowym.

Źródło: MRL – System Analiz Samorządowych (SAS) [dostęp: 01.04.2025 r.]

Poniższa prognoza ludności do 2033 r. została opracowana na bazie założeń Prognozy ludności Polski na lata 2023–2060².

Tabela 4 Prognoza ludności Karpacza do 2030 r.

Wiek	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Ogółem	4 254	4 229	4 207	4 199	4 213	4 201	4 179	4 142	4 106	4 070
Przedprodukcyjny	578	571	542	535	536	531	518	505	488	470
Produkcyjny – ogółem	2 382	2 348	2 347	2 339	2 344	2 341	2 339	2 329	2 309	2 297
Produkcyjny – mobilny	1 361	1 315	1 285	1 249	1 221	1 186	1 143	1 119	1 095	1 072
Produkcyjny – niemobilny	1 021	1 033	1 062	1 090	1 123	1 155	1 196	1 210	1 214	1 225
Poprodukcyjny	1 294	1 310	1 318	1 325	1 333	1 329	1 322	1 308	1 309	1 303
0-14	444	442	438	429	426	412	397	392	374	367
15-59	2 689	2 638	2 594	2 590	2 593	2 590	2 580	2 560	2 543	2 520
60+	1 121	1 149	1 175	1 180	1 194	1 199	1 202	1 190	1 189	1 183
15-64	181	191	203	220	236	259	280	316	346	375
65+	1 294	1 310	1 318	1 325	1 333	1 329	1 322	1 308	1 309	1 303
80+	444	442	438	429	426	412	397	392	374	367

Źródło: opracowanie własne na podstawie Prognoza ludności gmin na lata 2023–2060, GUS.

² Główny Urząd Statystyczny – Prognoza ludności gmin na lata 2023–2060.

Z powyższej prognozy wynika, że ogólna liczba ludności w Karpaczu nadal będzie się zmniejszać. Zmniejszać się będzie również liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym mobilnym. Jednocześnie wzrośnie liczba ludności w wieku poprodukcyjnym i produkcyjnym niemobilnym. W rezultacie na terenie gminy widoczny będzie proces starzenia się społeczeństwa.

Istotnymi czynnikami, które wpływają na kształtowanie się bilansu ludnościowego gminy i jej profilu demograficznego są: przyrost naturalny i migracje.

W 2023 r. w Karpaczu nastąpił spadek wartości wskaźnika „Urodzenia żywe na 1000 ludności” w porównaniu do 2014 r. Równocześnie w latach 2014–2023 wzrosła liczba zgonów. W rezultacie przez cały analizowany okres w gminie utrzymywał się ujemny przyrost naturalny. W 2023 r. wartość niniejszego wskaźnika wyniosła (-10,99).

Tabela 5 Ruch naturalny na 1000 osób w Karpaczu w latach 2014–2023

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Urodzenia żywe	7,36	5,58	7,18	4,50	5,88	6,40	4,07	6,23	7,01	7,36
Zgony	13,09	19,00	16,69	16,28	15,46	18,98	21,02	15,23	18,00	13,09
Przyrost naturalny	-5,73	-13,43	-9,51	-11,78	-9,58	-12,58	-16,95	-9,00	-5,73	-10,99

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Równolegle w badanym okresie na obszarze gminy Karpacz dominowało:

- ujemne saldo migracji ogółem,
- ujemne saldo migracji wewnętrznych,
- dodatnie saldo migracji zagranicznych.

W 2023 r. saldo migracji ogółem na 1000 ludności wyniosło -10,99. W stosunku do 2014 r. sytuacja uległa pogorszeniu, wówczas saldo migracji ogółem wynosiło -5,04. Wpływ na niekorzystną sytuację gminy miało ujemne saldo migracji wewnętrznych.

Tabela 6 Ruch migracyjny na 1000 osób w Karpaczu w latach 2014–2023

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Saldo migracji ogółem	-5,04	b.d.	-3,51	-4,65	-1,71	-2,83	-3,75	-7,91	-3,69	-10,99
Saldo migracji wewnętrznych	-5,6	-5,1	-3,7	-4,6	-2,4	-3,5	-5,1	-7,9	-3,7	-11,0
Saldo migracji zagranicznych	61	b.d.	0,21	0,00	0,64	0,65	1,32	0,00	0,00	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Utrzymujące się ujemne saldo migracji może budzić niepokój. Wprawdzie nie ma dostępnych danych GUS, jednak można postawić tezę, że migracje w głównej mierze dotyczą ludzi młodych. Odpływ młodych ludzi w dłuższym okresie może osłabić potencjał społeczno-gospodarczy gminy.

Na potencjał demograficzny gminy Karpacz wpływa także struktura wiekowa mieszkańców. Niestety obserwowanym na terenie gminy zjawiskiem jest starzenie się społeczeństwa. Widoczny jest wzrost wartości wskaźnika obciążenia demograficznego. Rośnie również liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym.

Tabela 7 Wskaźniki obciążenia demograficznego w Karpaczu

Wskaźnik	2014	2023	2014=100(%)
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	153,7	217,2	141,3
Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi	21,1	39,5	187,2
Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem	15,4	25,3	164,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jak wynika z raportu Biura Analiz i Dokumentacji Kancelarii Senatu – *na zjawisko starzenia się ludności wpływa pośrednio szereg czynników, jak np. poziom zamożności społeczeństwa, promowany model rodziny, aktywność zawodowa kobiet, poziom opieki społecznej i ochrony zdrowia, wykształcenie ludności oraz polityka społeczna państwa. Wyrazem tego są zmiany struktury konsumpcji, wzrost zapotrzebowania na niektóre usługi (np. w dziedzinie ochrony zdrowia, opieki społecznej), zmniejszenie aktywności zawodowej, zwiększenie wydatków na utrzymanie rosnącej grupy poprodukcyjnej, zmiana struktury siły roboczej, rodziny i gospodarstw domowych. Wymusza to działania ze strony państwa w zakresie dostosowania infrastruktury*

*i nakładów finansowych na różne dziedziny życia społeczno-gospodarczego*³.

Podsumowując, zmiany w strukturze wiekowej ludności będą w przyszłości wpływać na kierunki inwestycji infrastrukturalnych. Mogą też wpływać na prowadzenie aktualnej polityki społecznej. Przede wszystkim należy oczekiwać rosnącej popularności na usługi skierowane dla starszej grupy społeczeństwa. Trzeba również wspomnieć o wzroście wydatków związanych z opieką zdrowotną oraz rozbudową lub dostosowaniem infrastruktury do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.

1.2. Pomoc społeczna

Przewycięzanie trudnych sytuacji życiowych jest łatwiejsze dzięki pomocy społecznej. Osobom mającym problem z pokonaniem różnych przeciwności powinno zapewnić się odpowiednią pomoc. Zadaniem pomocy społecznej jest więc sterowanie działaniami dążącymi do samodzielności mieszkańców miasta i ich rodzin, a także ich integracji ze środowiskiem.

Za pomoc społeczną na terenie gminy odpowiada Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS) zlokalizowany przy ul. Obrońców Pokoju 2A w Karpaczu. Celem Ośrodka Pomocy Społecznej jest świadczenie pomocy społecznej i finansowej osobom i rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, a nie są w stanie pokonać jej wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia⁴.

W strukturach Urzędu Miejskiego w Karpaczu funkcjonuje Punkt Pomocy Rodzinie „Pozytywka”. Dyżurujący w nim terapeuci są do dyspozycji po

wcześniejszym telefonicznym umówieniu się i udzielają bezpłatnych porad m.in. dla osób potrzebujących i znajdujących się w trudnych sytuacjach.

Mieszkańcy Karpacza ponadto mogą zwrócić się o pomoc do lokalnych instytucji pomocowych zlokalizowanych poza terenem gminy. Pomocą społeczną o zasięgu ponadgminnym zajmuje się Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jeleniej Górze. Pomocy psychologicznej rodzicom związanej z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży udziela natomiast Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kowarach.

³ A. Dragan, Biuro Analiz i Dokumentacji, „Starzenie się społeczeństwa polskiego i jego skutki”, Kancelaria Senatu, Warszawa 2011, str. 4.

⁴ <https://www.karpacz.pl/lokalne-instytucje-pomocowe> [dostęp: 28 marca 2025].

Jak przedstawiają dane GUS, w 2023 r. ze środowiskowej pomocy społecznej skorzystały łącznie 66 gospodarstw domowych (73 osoby). W stosunku do 2014 r. zarówno liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy, jak i liczba osób uległy znacznemu zmniejszeniu. Wówczas z pomocy społecznej korzystało 136 gospodarstw domowych (253 osoby).

Zmniejszyła się również liczba najuboższych gospodarstw domowych korzystających z pomocy

społecznej. W 2023 r. było ich 66 (66 osób), podczas gdy w 2014 r. 80 (150 osób).

Tabela 8 Pomoc społeczna w Karpaczu

Wyszczególnienie	2014	2023	2014=100(%)
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej			
Ogółem	136	66	48,5
Poniżej kryterium dochodowego	80	66	82,5
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej			
Ogółem	253	73	28,9
Poniżej kryterium dochodowego	150	73	48,7
Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej (%)			
Ogółem	5,1	1,7	33,3
Poniżej kryterium dochodowego	3,0	1,7	56,7

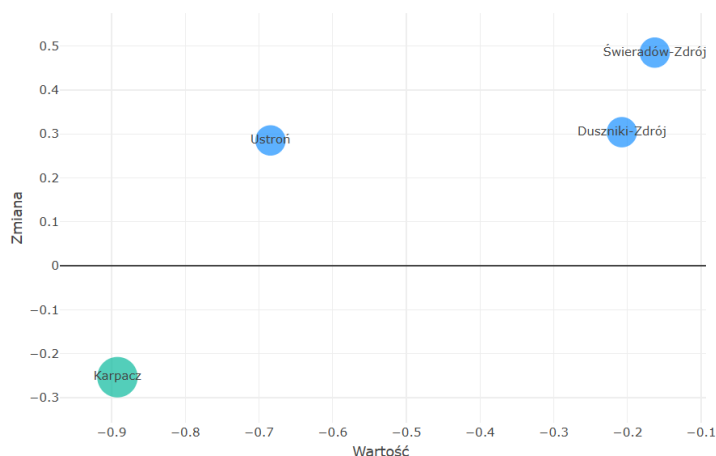
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując dane, które przedstawia MRL w zakresie liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, można stwierdzić, że sytuacja Karpacza jest lepsza od pozostałych jednostek. Wartość wskaźnika „Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej na 1000 mieszkańców” w gminie Karpacz wyniosła 15,68.

Tabela 9 Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej na 1000 mieszkańców

JST	Wartość nominalna	Wartość standaryzowana	Dynamika
Gmina Karpacz	15,68	-0,89	-0,25
Gmina Ustroń	17,98	-0,68	0,29
Gmina Duszniki-Zdrój	23,24	-0,21	0,30
Gmina Świeradów-Zdrój	23,74	-0,16	0,49

Źródło: opracowanie własne na podstawie MRL – System Analiz Samorządowych (SAS).

Wykres 4 Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej na 1000 mieszkańców

Źródło: MRL – System Analiz Samorządowych (SAS) [dostęp: 01.04.2025 r.]

Mieszkańcy Karpacza objęci są wsparciem m.in. poprzez liczne Programy:

- Miejski Program Wspierania Rodziny dla Miasta Karpacza na lata 2024–2026,
- Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021–2025,
- Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii dla miasta Karpacza.

Program „Karpacz+50” jest lokalnym programem skierowanym do osób powyżej 50 roku życia i umożliwia mieszkańcom gminy Karpacz uczestniczenie w bezpłatnych zajęciach gimnastycznych prowadzonych przez wykwalifikowanego instruktora.⁵

W 2023 r. zrealizowano następujące działania:

- zajęcia edukacyjno-integracyjne w klasach V-VIII w ramach programu profilaktycznego „Autyzm – jak to działa” obejmującego problematykę zagrożenia wykluczeniem społecznym dzieci w spektrum autyzmu;
- program profilaktyczny „Wiem co jem – planuję i działam” skierowany do uczniów klas IV-VI z zakresu profilaktyki zdrowotnej, w tym zdrowego stylu życia, zdrowego odżywiania, świadomej postawy konsumenckiej oraz zaburzeń odżywiania u dzieci i młodzieży;
- program profilaktyczny „Przeciwko sobie, czyli o zaburzeniach odżywiania u młodzieży – bulimia, anoreksja, otyłość” skierowany dla uczniów klas VII-VIII z zakresu profilaktyki zdrowotnej, w tym zdrowego stylu życia, zdrowego odżywiania, świadomej postawy konsumenckiej oraz zaburzeń odżywiania u dzieci i młodzieży;

- wykład dla rodziców pt. „Śniadanie w domu i szkole” jako podsumowanie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży z zakresu profilaktyki zdrowotnej; str. 38 RAPORT O STANIE GMINY KARPACZ ZA 2023 ROK
- program profilaktyczny „Fred Goes Net” skierowany do uczniów klas VIII szkoły podstawowej obejmujący problematykę szkodliwego używania substancji psychoaktywnych przez młodzież oraz uzależnienia od komputera;
- program profilaktyczny skierowany do uczniów klas IV-VII obejmujący tematykę zapobiegania uzależnieniom od środków psychoaktywnych ze szczególnym uwzględnieniem dopalaczy i energetyków oraz uzależnienia od komputera;
- warsztaty profilaktyczno-edukacyjne z elementami treningu umiejętności społecznych skierowane do uczniów klas IV-VIII, oparte o założenia terapii behawioralno-poznawczej, elementów dialogu motywacyjnego, terapii mindfulness, terapii SI.⁶

Podsumowując na terenie gminy Karpacz zauważalne są pozytywne zmiany, które doprowadziły do zmniejszenia sfery ubóstwa. Jednak sytuacja nadal wymaga dalszych działań, zwłaszcza że w przyszłości należy spodziewać się wzrostu popytu na usługi związane z opieką nad osobami niesamodzielnymi, co może skutkować koniecznością rozwoju odpowiedniej infrastruktury.

⁵ <https://www.karpacz.pl/karpacz-50> [dostęp: 31 marca 2025].

⁶ Raport o stanie Gminy Karpacz za 2023 rok.

1.3. Aktywność społeczna i organizacje pozarządowe

Istotne znaczenie dla współczesnego rozwoju społeczno-gospodarczego ma aktywność ludności. Wynika ona m.in. z poziomu kapitału społecznego. Wyznacznikiem aktywności społecznej jest m.in. rozwój organizacji pozarządowych, w tym fundacji i stowarzyszeń.

Aktywność społeczna przedstawiona za pomocą liczby organizacji pozarządowych na 10 tys. mieszkańców była w gminie Karpacz w 2023 r. wyższa niż w 2014 r. i wynosiła 100. Liczba ta kształtuje się zdecydowanie powyżej średniej dla powiatu karkonoskiego (55) i Dolnego Śląska (49).

Tabela 10 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców

JST	2014	2023	2014=100(%)	Powiat=100(%) Rok 2023
Gmina Karpacz	71	100	140,8	181,8
Gmina Janowice Wielkie	41	44	107,3	80,0
Gmina Jeżów Sudecki	32	42	131,3	76,4
Gmina Kowary	18	31	172,2	56,4
Gmina Mysłakowice	33	49	148,5	89,1
Gmina Piechowice	28	31	110,7	56,4
Gmina Podgórzyn	50	68	136,0	123,6
Gmina Stara Kamienica	55	68	123,6	123,6
Gmina Szklarska Poręba	66	93	140,9	169,1
Powiat karkonoski	41	55	134,1	100,0
Dolny Śląsk	36	49	136,1	89,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

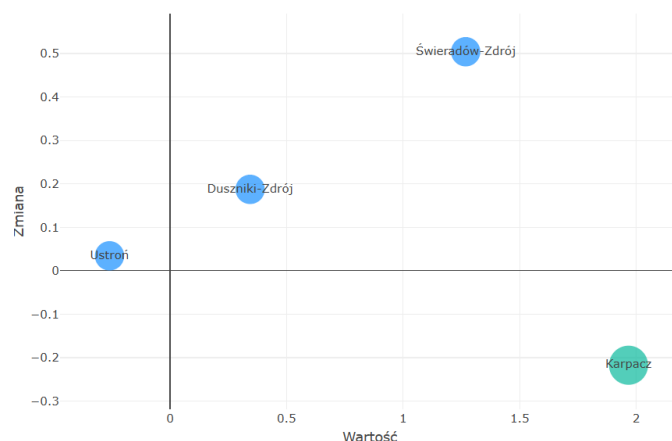
Analizując szerzej dany wskaźnik warto dodać, że w 2023 r. jego wartość dla Karpacza była najwyższa na tle powiatu i druga najwyższa biorąc pod uwagę wszystkie gminy na Dolnym Śląsku. Tym samym mieszkańcy Karpacza plasują się w czołówce najbardziej aktywnych jednostek samorządu terytorialnego w Polsce.

Również analiza danych zawartych w Monitorze Rozwoju Lokalnego potwierdza wysoką aktywność mieszkańców Karpacza. Wartość nominalna wskaźnika *Organizacji społecznych na 1000 mieszkańców* była najwyższa względem innych jednostek referencyjnych.

Tabela 11 Organizacje społeczne na 1000 mieszkańców

JST	Wartość nominalna	Wartość standaryzowana	Dynamika
Gmina Karpacz	10	1,97	-0,22
Gmina Ustroń	5,5	-0,26	0,03
Gmina Duszniki-Zdrój	6,8	0,34	0,19
Gmina Świeradów-Zdrój	8,6	0,50	1,27

Źródło: opracowanie własne na podstawie MRL – System Analiz Samorządowych (SAS).

Wykres 5 Organizacje społeczne na 1000 mieszkańców

Źródło: MRL – System Analiz Samorządowych (SAS) [dostęp: 01.04.2025 r.]

Do aktywnych organizacji pozarządowych współpracujących z gminą Karpacz możemy zaliczyć:

- **Stowarzyszenie Miłośników Karpacza i Turystyki Karkonoskiej**

Działania: promocja historii i kultury Karpacza, działalność charytatywna, wsparcie wydarzeń w Centrum Integracji, Edukacji i Kultury w Karpaczu, eventów plenerowych, Klubu Aktywnego Seniora.

- **Karkonoska Organizacja Turystyczna "Śnieżka"**

Działania: promocja Karpacza i regionu, integracja branży turystycznej, współpraca z ROT i POT, udział w targach i akcjach promocyjnych, wspomaganie funkcjonowania i rozwoju informacji turystycznej.

- **Stowarzyszenie Ochrony Krajobrazu i Architektury Sudeckiej (SOKiAS)**

Działania: ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego i krajobrazowego Sudetów, ochrona stylu, elementów i funkcji architektury obiektów istniejących i nowopowstających, dbałość o zachowanie charakteru regionu i jego spójności architektonicznej.

- **Rotary Klub "Karpacz Karkonosze"**

Działania: organizowanie i finansowanie działalności charytatywno-opiekuńczej, organizowanie i finansowanie pomocy socjalnej i wychowawczej dla dzieci młodzieży,

organizacyjne i finansowe wspieranie niezamożnej młodzieży uzdolnionej.

- **Koło Gospodyń Wiejskich "Karkonoskie Żywioty"**

Działania: prowadzenie działalności społeczno-wychowawczej i oświatowo kulturalnej, wspieranie rozwoju przedsiębiorczości kobiet, rozwój kultury lokalnej i regionalnej, aktywne uczestnictwo w inicjatywach Referatu Promocji UM Karpacz

- **Uczniowski Klub Sportowy "Karpatka"**

Działania: popularyzacja i rozwój sportów, praca wychowawcza na rzecz dzieci i młodzieży poprzez wychowanie w trzeźwości, rozwój zainteresowań sportowych wśród młodzieży i dzieci, organizowanie imprez oraz zawodów sportowych, udział w zawodach i imprezach sportowych organizowanych przez inne organizacje i stowarzyszenia.

- **Klub Środowiskowy "Arkadia"**

Działania: integracja dzieci z trudnych środowisk.

- **Klub Integracyjny przy NZOZ Diakonia Wang**

Działania: integracja osób niepełnosprawnych.

- **Związek Nauczycielstwa Polskiego Sekcja Emerytów i Rencistów**

Działania: działalność kulturalna na rzecz mieszkańców Karpacza i turystów, organizacja imprez artystycznych, wystawy twórczości mieszkańców, bale karnawałowe, wspólne ogniska.

- **Ochotnicza Straż Pożarna w Karpaczu**

Działania: zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z instytucjami i stowarzyszeniami, udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń, rozwijanie wśród członków OSP kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalnooświatowej i rozrywkowej.

- **Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Grupa Karkonoska**

Działania: ratowanie życia ludzkiego na terenie Sudetów Zachodnich, m.in. w Górach Izerskich, Karkonoszach, Górach Kaczawskich, Rudawach Janowickich oraz Wzgórzach Bramy Lubawskiej.

- **Stowarzyszenie Klub Sportowy "Śnieżka" Karpacz**

Działania: popularyzacja i rozwój sportu, szkolenie sportowe, wspieranie dzieci i młodzieży, organizacja zawodów, promowanie turystyki i krajoznawstwa, wsparcie Referatu Promocji UM Karpacz przy organizacji zawodów (patronaty, nagrody).

- **Klub Sportowy "Grań"**

Działania: organizacja szkoleń sportowych, organizacja imprez sportowych, propagowanie wśród młodzieży wychowania fizycznego i sportu.

- **Klub Sportowy Skivegas Stanek Race Academy**

Działania: klub specjalizuje się w narciarstwie alpejskim i został założony w 2016

- **Stowarzyszenie Klub Sportowy „FC Karpacz”**

Działania: amatorska drużyna sportowa, piłka nożna.

- **Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Oświatowo-wychowawczych im. Teresy Kras**

Działania: działalność oświatowo - wychowawczą, wspieranie rodzin ubogich i wymagających pomocy, inicjatywy edukacyjne na rzecz uczniów, studentów i osób dorosłych, profilaktyka uzależnień, edukacji obywatelskiej, historycznej i krajoznawczej oraz pomocy dzieciom.

- **Chór Ekumeniczny z Karpacza**

Działania: występy podczas uroczystości, regularne występy w Centrum.

Niewątpliwie najpopularniejszym wydarzeniem skupiającym przedstawicieli nauki i organizacji pozarządowych jest Forum Ekonomiczne. W 2024 r. w dniach 7-9 września odbyła się po raz piąty w Karpaczu – jedna z największych i najważniejszych wydarzeń gospodarczo-politycznych w Europie Środkowo-Wschodniej. XXXIII edycja nosiła hasło „Czas nowych liderów: razem kształtując przyszłość”. Do Karpacza zaproszono ponad 6000 (w tym 1500 z zagranicy), którzy dyskutowali o sztucznej inteligencji, bezpieczeństwie infrastruktury krytycznej, cyberbezpieczeństwie, energetyce, OZE, katastrofie klimatycznej, gospodarce wodnej, biotechnologii, transporcie, handlu transgranicznym i wojnie w Ukrainie. Następne forum ma się odbyć w dniach 2-4 września 2025 r.

1.4. Opieka nad dziećmi do lat 3

Wpływ na poziom i jakość życia mieszkańców ma dostęp do opieki żłobkowej. Swobodny dostęp do miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 umożliwia podjęcie zatrudnienia przez rodziców i wpływa korzystnie na aktywność zawodową, szczególnie wśród kobiet.

W Karpaczu funkcjonuje Klub Dziecięcy „Maluszek” przy Przedszkolu Niepublicznym w Karpaczu, ul. Okrzei

3 dla dzieci od 20 miesięcy do 3 lat. Dla mieszkańców zamieszkujących gminę Karpacz funkcjonuje zniżka.

Jak wynika z danych GUS w klubie dziecięcym w 2023 r. w ciągu roku przebywało ogółem 10 dzieci. Z danych wynika również, że na terenie Karpacza opieką żłobkową objętych było ok. 15,8% dzieci w wieku do lat 3.

Tabela 12 Opieka nad dziećmi do lat 3 w gminie Karpacz

Wyszczególnienie	2014	2023
Kluby dziecięce	0	1
Miejsca w klubach dziecięcych	-	8
Odsetek dzieci objętych opieką żłobkową	0,0	15,8
Dzieci przebywające w ciągu roku w klubach dziecięcych	-	12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Podmioty prowadzące żłobek lub klub dziecięcy na terenie gminy Karpacz mogą ubiegać się o dotację celową z budżetu gminy na dziecko zamieszkałe na terenie gminy, objęte opieką w żłobku lub klubie dziecięcym. Wysokość dotacji celowej ustala się w wysokości 200 zł miesięcznie⁷.

Istotnym elementem mogącym wpłynąć na wzrost upowszechnienia opieki nad dziećmi do lat 3, jest prowadzenie działań promocyjno-informacyjnych na temat form opieki nad dziećmi do lat trzech, jak również upowszechnienie wiedzy o takich formach, jak opiekun dzienny czy „niania” wśród mieszkańców, a szczególnie rodziców dzieci.

1.5. Wychowanie przedszkolne

Potencjał gminy buduje się między innymi poprzez przełamywanie barier w zakresie dostępu do edukacji i to już od wieku przedszkolnego.

W 2025 r. funkcjonuje w Karpaczu jedno przedszkole gminne i jedno przedszkole niepubliczne. Do Przedszkola Publicznego, przy ul. Skrzatów Karkonoskich 1 uczęszcza 96 dzieci. Ponadto w gminie funkcjonuje Przedszkole Niepubliczne Nr 2, przy ul. Okrzei 3, gdzie uczęszcza 38 dzieci⁸.

Jak wynika z danych GUS w 2023 r. odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym był w gminie

Karpacz najwyższy na tle gmin należących do powiatu karkonoskiego i wyższy od średniej regionalnej.

W 2023 r. na 1000 dzieci w wieku 3-5 lat opieką przedszkolną w gminie objętych było 1250 dzieci podczas gdy średnia dla powiatu karkonoskiego wynosiła 794, a dla Dolnego Śląska 958.

⁷ Uchwała Nr XLVIII/438/18 Rady Miejskiej Karpacza z dnia 28 lutego 2018 r. w sprawie wysokości i zasad ustalania oraz rozliczania dotacji celowych dla podmiotów prowadzących żłobki lub kluby dziecięce na terenie Gminy Karpacz.

⁸ Rejestr szkół i placówek oświatowych rspo.gov.pl [dostęp: 01.04.2025]

Tabela 13 Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat

JST	2014	2023	2014=100(%)	Powiat=100(%) Rok 2023
Gmina Karpacz	1132	1 250	110,4	157,4
Gmina Janowice Wielkie	570	786	109,0	99,0
Gmina Jeżów Sudecki	290	907	107,6	114,2
Gmina Kowary	721	982	127,0	123,7
Gmina Mysłakowice	578	664	116,5	83,6
Gmina Piechowice	843	490	169,0	61,7
Gmina Podgórzyn	513	711	123,0	89,5
Gmina Stara Kamienica	679	888	173,1	111,8
Gmina Szklarska Poręba	773	862	127,0	108,6
Powiat karkonoski	652	794	121,8	100,0
Dolny Śląsk	800	958	119,8	120,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

1.6. Edukacja szkolna

Na terenie Karpacza w 2025 r. funkcjonuje szkoła podstawowa publiczna oraz szkoła niepubliczna. W 2025 r. do poniższych szkół zlokalizowanych na terenie gminy odpowiednio uczęszczało:

Publiczna Szkoła Podstawowa im. Ratowników Górskich w Karpaczu, ul. Konstytucji 3 Maja 48a – 321 uczniów,

Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Karpaczu, ul. Myśliwska 15 – 56 uczniów.⁹

W publicznej szkole podstawowej odbywa się nauka języka obcego – angielskiego i dodatkowego języka obcego (niemieckiego). Do jednej klasy w 2023 r. uczęszczało średnio 20 uczniów, a w szkole funkcjonowało 16 oddziałów tj. 6 w klasach I-III, 9 w klasach IV – VIII oraz 1 oddział przygotowawczy dla uczniów uchodźców z Ukrainy¹⁰.

W gminie funkcjonuje również Klub Środowiskowy „Akademia Uśmiechu”, gdzie odbywają się zajęcia opiekuńczo-wychowawcze, pomoc w odrabianiu lekcji, gry i zabawy integracyjne, dożywanie oraz opieka po zakończonych lekcjach.

Wyniki uczniów są efektem procesu nauczania. Weryfikacja postępów edukacyjnych i osiągnięć

uczniów przybiera różne formy. Najczęściej są to egzaminy wewnętrzne i zewnętrzne oraz konkursy przedmiotowe. O sytuacji szkolnictwa podstawowego świadczą m.in. wyniki egzaminu ósmoklasisty.

Średnie wyniki egzaminu z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego dla szkół zlokalizowanych na terenie gminy Karpacz kształtują się na zauważalnie wyższym poziomie względem średnich wyników dla powiatu karkonoskiego.

Jak wynika z danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej we Wrocławiu, uczniowie uczęszczający do szkół zlokalizowanych na terenie gminy Karpacz osiągnęli średnie wyniki z języka polskiego oraz języka angielskiego powyżej średniej dla Dolnego Śląska.

Należy podkreślić, że wyniki z ww. przedmiotów w 2024 r. wyraźnie od tej średniej odbiegały, a mianowicie o:

- 9,03 punkty procentowe w przypadku języka polskiego,
- 48,5 punktu procentowego w przypadku języka angielskiego.

⁹ Rejestr szkół i placówek oświatowych rspo.gov.pl [dostęp: 01.04.2025]

¹⁰ Raport o stanie Gminy Karpacz za 2023 rok.

Poniżej średniej dla województwa w 2024 r. plasowały się wyniki z matematyki, a mianowicie o:

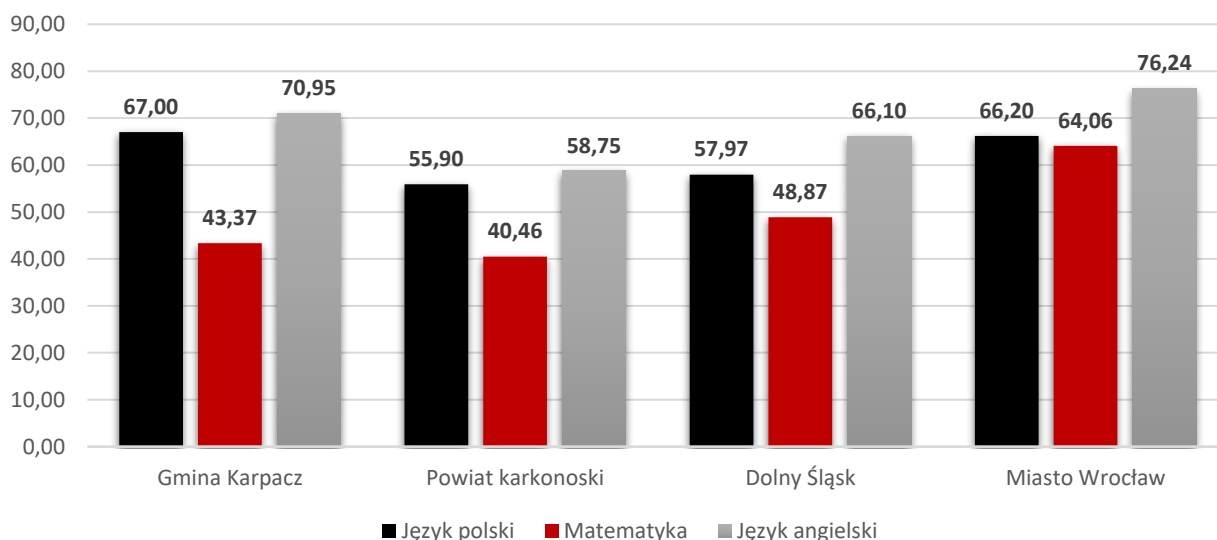
- -5,50 punktów procentowych w przypadku matematyki.

Tabela 14 Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2024 r.

JST	Język polski	Matematyka	Język angielski
Gmina Karpacz	67,00	43,37	70,95
Gmina Janowice Wielkie	51,06	31,33	36,06
Gmina Jeżów Sudecki	49,44	37,12	54,56
Gmina Kowary	46,40	36,57	51,64
Gmina Mysłakowice	54,77	37,22	60,30
Gmina Piechowice	60,61	46,67	75,44
Gmina Podgórzyn	61,98	51,57	65,95
Gmina Stara Kamienica	56,00	32,67	53,27
Gmina Szklarska Poręba	60,60	44,64	60,68
Powiat karkonoski	55,90	40,46	58,75
Dolny Śląsk	57,97	48,87	66,10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OKE Wrocław.

Warto również odnieść się do wyników uczniów klas ósmych z Wrocławia. W tym przypadku widoczna jest przewaga Wrocławia nad Karpaczem w zakresie języka angielskiego i matematyki. Natomiast z języka polskiego, to uczniowie uczęszczający do szkół zlokalizowanych na terenie gminy Karpacz osiągnęli lepszy wynik.

Wykres 6 Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OKE Wrocław.

Podsumowując, wyniki egzaminu ósmoklasisty, uzyskiwane przez uczniów szkół zlokalizowanych na terenie gminy Karpacz kształtują się na zadowalającym poziomie i mogą rywalizować z Wrocławiem. W dalszym ciągu w gminie powinno wspierać się edukację na poziomie podstawowym, szczególnie w zakresie matematyki i języka angielskiego, tj. przedmiotów, które w przyszłości mogą decydować o pozycji uczniów na rynku pracy w innowacyjnych branżach.

W przypadku szkolnictwa średniego, w gminie swoją siedzibę ma Dolnośląski Zespół Szkół w Karpaczu. Kandydaci w aktualnej ofercie edukacyjnej mogą podjąć naukę w Szkole Mistrzostwa Sportowego, w Liceum Ogólnokształcącym o profilu ratowniczym oraz reklamy i mediów, jako technik hotelarstwa, technik żywienia i usług gastronomicznych.

Uczniowie, którzy zdecydują się uprawiać sport w Szkole Mistrzostwa Sportowego mogą wybierać wśród takich dyscyplin jak:

- saneczkarstwo lodowe,
- narciarstwo biegowe,
- piłka ręczna dziewcząt,
- koszykówka chłopców
- piłka nożna chłopców.

Szkoła posiada wielofunkcyjny obiekt sportowy przystosowany do rozgrywania zawodów sportowych, przeprowadzania treningów i ćwiczeń gimnastycznych. Szkoła posiada także nowoczesny internat, zapewniając wychowankom warunki do nauki i mieszkania (15 pokoi 3-4 osobowych)¹¹.

W 2024 r. do egzaminów maturalnych w Zespole Szkół w Karpaczu przystąpiło 29 uczniów. Najwięcej przystępujących do matury uczyło się w Liceum Ogólnokształcącym (15). Jak wynika z danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej we Wrocławiu uczniowie z Karpacza, uzyskali wyniki poniżej średniej powiatowej i wojewódzkiej ze wszystkich obowiązkowych egzaminów maturalnych.

Tabela 15 Wyniki egzaminu maturalnego w 2024 r.

Wyszczególnienie	Język polski		Matematyka		Język angielski	
	Zdający	Śr. wynik (%)	Zdający	Śr. wynik (%)	Zdający	Śr. wynik (%)
Szkoła Mistrzostwa Sportowego w Karpaczu	29	46,7	29	36,6	27	64,0
Liceum Ogólnokształcące	15	54,5	15	42,9	14	68,4
Technikum	14	42,1	14	30,4	13	59,6
Powiat karkonoski	64	53,3	64	44,4	60	71,8
Dolny Śląsk	16 182	61,56	16 160	61,4	15 655	79,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OKE Wrocław.

Dalsza poprawa jakości kształcenia związana będzie z kontynuacją inwestycji na rzecz modernizacji istniejącej infrastruktury edukacyjnej i sportowej, a także doposażenia pracowni przedmiotowych

i poszerzania oferty zajęć dodatkowych. Należy również dążyć do wzmocnienia oferty edukacyjnej oraz poprawy jakości nauczania.

¹¹ <https://dzs.karpacz.pl/> [dostęp: 01 kwietnia 2025].

1.7. Opieka zdrowotna

Podstawowa opieka zdrowotna powinna odgrywać kluczową rolę w systemie ochrony zdrowia, stanowiąc miejsce gromadzenia podstawowych informacji na temat pacjentów i ich problemów zdrowotnych oraz koordynacji procesu opieki nad pacjentami¹².

W gminie Karpacz Przychodnia Podstawowej Opieki Zdrowotnej działająca przy Centrum medyczne Karpacz Spółka z o.o. w Karpacz, realizowała bezpłatne świadczenia zdrowotne na podstawie umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia. Przychodnia POZ zapewniała, zarówno chorym pacjentom jak i osobom zdrowym, ciągły dostęp do świadczeń zdrowotnych w środowisku zamieszkania, w warunkach ambulatoryjnych i domowych oraz w środowisku nauczania i wychowania

Na terenie Karpacza funkcjonują trzy apteki, które czynne są w dni powszednie, jedna z nich jest czynna również w niedziele zapewniając tym samym dostępność świadczeń aptecznych dla mieszkańców Karpacza oraz turystów.

Na terenie gminy, według danych GUS w 2023 r. funkcjonowały trzy przychodnie oraz trzy apteki. W stosunku do 2014 r. liczba przychodni wzrosła o jedną. Liczba aptek nie uległa zmianie.

W latach 2014–2023 poprawił się wskaźnik przychodni na 10 tys. mieszkańców. W analizowanych latach wskaźnik ten wzrósł w gminie Karpacz z 4 do 7. Należy zaznaczyć, że w 2023 r. wartość niniejszego wskaźnika kształtowała się na niemal 2 razy wyższym poziomie niż średnia dla powiatu karkonoskiego (4) oraz powyżej średniej dla Dolnego Śląska (6).

Tabela 16 Przychodnie na 10 tys. ludności

JST	2014	2023	2014=100(%)	Powiat=100(%) Rok 2023
Gmina Karpacz	4	7	175,0	175,0
Gmina Janowice Wielkie	b.d.	7	-	175,0
Gmina Jeżów Sudecki	6	4	66,7	100,0
Gmina Kowary	3	2	66,7	50,0
Gmina Mysłakowice	2	3	150,0	75,0
Gmina Piechowice	3	3	100,0	75,0
Gmina Podgórzyn	6	5	83,3	125,0
Gmina Stara Kamienica	2	2	100,0	50,0
Gmina Szklarska Poręba	4	9	225,0	225,0
Powiat karkonoski	3	4	133,3	100,0
Dolny Śląsk	5	6	120,0	150,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2023 r. mieszkańcom gminy udzielono łącznie 49 086 porad lekarskich. W stosunku do 2014 r. liczba porad wzrosła o ok. 97,1%. W 2014 r. mieszkańcom gminy Karpacz udzielono 24 905 porad.

¹² Źródło: Strategiczne kierunki rozwoju systemu ochrony zdrowia w Polsce, Wyniki ogólnonarodowej debaty o kierunkach zmian w ochronie zdrowia, Warszawa, sierpień 2019 r.

Tabela 17 Porady lekarskie ogółem

JST	2014	2023	2014=100(%)
Gmina Karpacz	24 905	49 086	197,1
Gmina Janowice Wielkie	b.d.	11 779	-
Gmina Jeżów Sudecki	15 716	16 461	104,7
Gmina Kowary	41 410	73 720	178,0
Gmina Mysłakowice	21 047	32 721	155,5
Gmina Piechowice	28 653	29 263	102,1
Gmina Podgórzyn	28 998	29 792	102,7
Gmina Stara Kamienica	10 508	15 650	148,9
Gmina Szklarska Poręba	23 363	27 749	118,8
Powiat karkonoski	194 600	286 221	147,1
Dolny Śląsk	12 124 494	23 733 575	195,7

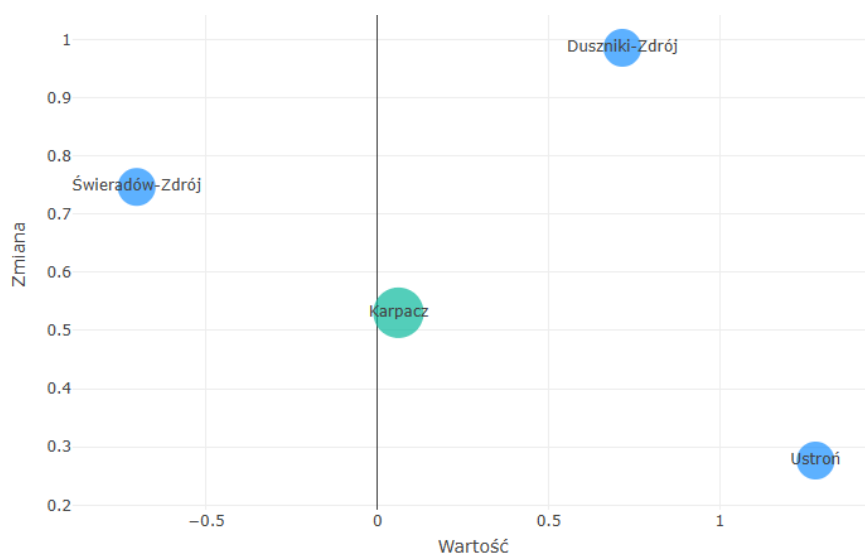
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Niestety, jak wynika z danych MRL mieszkańcy gminy Karpacz posiadają na tle innych gmin co najwyżej przeciętny dostęp do opieki medycznej. Pod względem liczby lekarzy i lekarzy dentystów na 1000 mieszkańców gmina Karpacz ustępuje pozostałym gminom wybranym do analizy.

Tabela 18 Liczba lekarzy i lekarzy dentystów pracujących według podstawowego miejsca pracy na 1000 mieszkańców

JST	Wartość nominalna	Wartość standaryzowana	Dynamika
Gmina Karpacz	2,5	0,06	0,53
Gmina Ustroń	3,5	1,28	0,28
Gmina Duszniki-Zdrój	3,0	0,72	0,99
Gmina Świeradów-Zdrój	1,9	-0,70	0,75

Źródło: opracowanie własne na podstawie MRL – System Analiz Samorządowych (SAS).

Wykres 7 Liczba lekarzy i lekarzy dentystów pracujących według podstawowego miejsca pracy na 1000 mieszkańców

Źródło: MRL – System Analiz Samorządowych (SAS) [dostęp: 01.04.2025 r.]

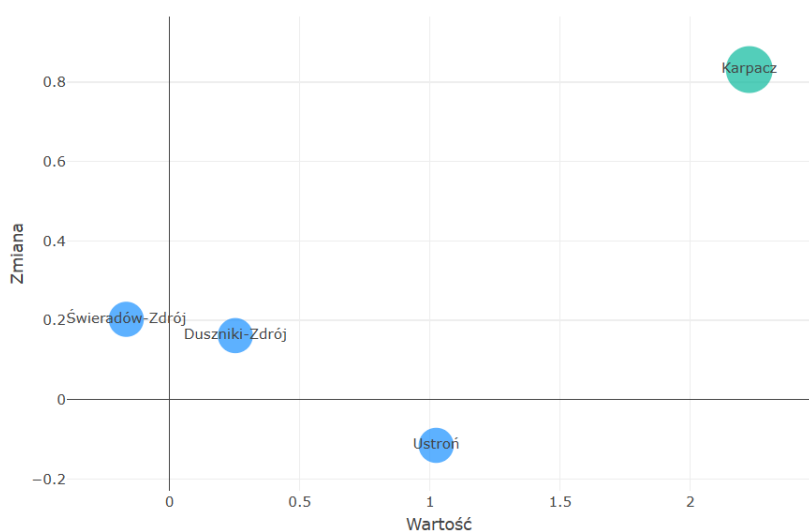

Z innych danych MRL wynika, iż mieszkańcy gminy Karpacz na tle pozostałych gmin mają relatywnie dobry dostęp do opieki medycznej (łóżek szpitalnych). Pod względem liczby łóżek szpitalnych na 1000 mieszkańców gmina Karpacz w analizowanej grupie jest liderem.

Tabela 19 Liczba łóżek w szpitalach ogólnych na 1000 mieszkańców w 2023 r.

JST	Wartość nominalna	Wartość standaryzowana	Dynamika
Gmina Karpacz	14,4	2,23	0,83
Gmina Ustroń	9,6	1,02	-0,12
Gmina Duszniki-Zdrój	6,5	0,25	0,16
Gmina Świeradów-Zdrój	4,8	-0,17	0,20

Źródło: opracowanie własne na podstawie MRL – System Analiz Samorządowych (SAS).

Wykres 8 Liczba łóżek w szpitalach ogólnych na 1000 mieszkańców w 2023 r.

Źródło: MRL – System Analiz Samorządowych (SAS) [dostęp: 01.04.2025 r.]

Dalszy rozwój systemu opieki zdrowotnej jest konieczny nie tylko ze względu na trendy demograficzne. Zdrowie jest istotnym czynnikiem osiągnięcia wzrostu gospodarczego, dlatego priorytetowo należy traktować działania zmierzające do:

- dostosowania systemu opieki zdrowotnej do sytuacji demograficznej,
- upowszechnienia i wzmocnienia profilaktyki w każdym wieku,
- popularyzacji kultury bezpieczeństwa i zdrowego stylu życia,
- poprawy efektywności systemu opieki zdrowotnej.

1.8. Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z danymi Komisariatu Policji w Karpaczu w 2023 r. przeprowadzono 208 postępowań zakończonych mandatem i 105 postępowań zakończonych pouczeniem z interwencji własnych. Przyjęto łącznie 413 zawiadomień o możliwości popełnienia przestępstwa. Największym problemem w gminie Karpacz są czyny zabronione dotyczące przestępstw przeciwko mieniu, a szczególnie kradzieże z włamaniem i kradzieże. W Karpaczu funkcjonuje ponadto Straż Miejska, która w 2023 roku podjęła 649 interwencji. Przyjęła 157 zgłoszeń od mieszkańców, turystów lub instytucji. Straż Miejska realizowała również zadania wynikające z programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Karpacz. Przeprowadziła kontrole nieruchomości pod kątem tzw. „uchwały antysmogowej” oraz 47 interwencji dot. zdarzeń z udziałem zwierząt na terenie gminy Karpacz oraz. Straż Miejska wystawiła również 575 wezwań dla

kierowców nieprawidłowo zaparkowanych pojazdów oraz nałożyła 514 mandaty karne na i pouczyła 69 osoby.¹³

Ochotnicza Straż Pożarna w Karpaczu realizuje zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej, ochrony ludności oraz ratownictwa, współdziałając z Państwową Strażą Pożarną. Jednostka ta włączona jest do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego i liczy 26 strażaków ratowników. W 2023 roku OSP Karpacz podjęła na obszarze Gminy Karpacz 131 interwencji, z czego: 26 stanowiły pożary, 99 miejscowe zagrożenia, 2 alarmy fałszywe oraz 4 wyjazdy gospodarcze.¹⁴ Jak wynika z danych GUS w 2023 r. na terenie gminy Karpacz odnotowano 29 interwencji z udziałem jednostek ochrony pożarowej w przeliczeniu na 1000 ludności. Wskaźnik ten kształtował się w gminie powyżej średniej powiatowej (20) oraz średniej regionalnej (14).

Tabela 20 Zdarzenia wymagające udziału jednostek ochrony przeciwpożarowej na 1000 ludności

JST	2018	2023	2018=100(%)	Powiat=100(%) Rok 2023
Gmina Karpacz	38	29	76,3	145,0
Gmina Janowice Wielkie	20	24	120,0	120,0
Gmina Jeżów Sudecki	20	16	80,0	80,0
Gmina Kowary	13	19	146,2	95,0
Gmina Mysłakowice	15	14	93,3	70,0
Gmina Piechowice	14	17	121,4	85,0
Gmina Podgórzyn	27	19	70,4	95,0
Gmina Stara Kamienica	17	14	82,4	70,0
Gmina Szklarska Poręba	24	35	145,8	175,0
Powiat karkonoski	20	20	100,0	100,0
Dolny Śląsk	16	14	87,5	70,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Istotnym elementem wpływającym na bezpieczeństwo w Karpaczu jest monitoring miejski. Obecnie składa się on z 60 kamer, których zasięg obserwacji obejmuje newralgiczne skrzyżowania, tunel, a także miejsca, w których przebywają dzieci i młodzież, tj. wejście do szkoły, boiska, place zabaw, parki. System umożliwia

rejestrację tablic rejestracyjnych samochodów wjeżdżających i wyjeżdżających z Karpacza. Monitoring wyposażony jest w trzy stanowiska operatorskie zlokalizowane na Komisariacie Policji w Karpaczu, w Straży Miejskiej w Karpaczu oraz w Referacie Informatyzacji Bezpieczeństwa

¹³ Raport o stanie Gminy Karpacz za 2023 rok.

¹⁴ Raport o stanie Gminy Karpacz za 2023 rok.

i Zarządzania Kryzysowego. Nagrania z monitoringu są często analizowane w prowadzonych postępowaniach i w wielu przypadkach stanowią materiał dowodowy. Planowana jest dalsza rozbudowa systemu monitoringu miejskiego.

1.5. Kultura

Na potencjał rozwojowy obszaru ma wpływ również jego potencjał kulturalny, który tworzą instytucje kultury, takie jak biblioteki, domy kultury, teatry, kina itp. Na terenie gminy Karpacz możemy wyróżnić dwie instytucje wpisane do Rejestru Instytucji Kultury prowadzonego przez Burmistrza Karpacza:

- Miejska Biblioteka Publiczna im. Tadeusza Różewicza w Karpaczu,
- Miejskie Muzeum Zabawek ze zbiorów Henryka Tomaszewskiego.

W Karpaczu funkcjonuje ponadto Muzeum Sportu i Turystyki w Karpaczu (Instytucja Kultury Samorządu Województwa Dolnośląskiego). Frekwencja w 2023 r. Muzeum i na wystawach organizowanych poza siedzibą Muzeum wyniosła ogółem 53 068 osób. Muzeum Sportu i Turystyki uczestniczyło w ogólnopolskich projektach i organizowało imprezy kulturalno-oświatowe w ramach obchodów:

- Dni Olimpijczyka;
- Olimpijska Noc Muzeów;
- Dni Otwartych Domów Przysłupowych;
- Europejskich Dni Dziedzictwa;
- Święta Dolnego Śląska

W ramach referatu promocji Urzędu Miejskiego w Karpaczu funkcjonuje Centrum Integracji, Edukacji i Kultury (CIEiK) w Karpaczu, które zostało otwarte w 2024 roku. W CIEiK odbywają się koncerty, wystawy, warsztaty i zajęcia artystyczne. Mieszkańcy Karpacza mogą korzystać z różnorodnych zajęć, takich jak: balet, hip-hop, taniec w kręgu, joga, próby Chóru Ekumenicznego, poranki filmowe dla rodzin z dziećmi, zajęcia Klubu Aktywnego Seniora.

Miejska Biblioteka Publiczna im. Tadeusza Różewicza w Karpaczu powstała w 1965 r. Łączy środowisko lokalne, kulturę, historię i tradycję. Służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych społeczności lokalnej oraz upowszechnianiu wiedzy i rozwojowi kultury¹⁵.

W Bibliotece organizowane są m.in. poniższe akcje, imprezy oraz spotkania cykliczne:

- spotkania autorskie;
- spotkania DKK 50+;
- warsztaty z okazji Dnia Babci i Dziadka;
- Piknik Karkonoskich Supermocy;
- „Koszyk pełen bajek” - czytanie w przedszkolach;
- Przedszkolaki w bibliotece – odwiedziny, warsztaty oraz czytanie dla grup przedszkolnych;
- Narodowe Czytanie;
- klub gier planszowych.

Biblioteka w 2023 r. dysponowała łącznie 37 855 woluminami. W ciągu roku z oferty biblioteki skorzystało 487 czytelników, a na zewnątrz wypożyczono 2 875 książek.

Niestety w porównaniu do 2014 r. zmniejszyła się zarówno liczba czytelników, jak i wypożyczanych książek. W 2014 r. z usług bibliotek skorzystało 1035 czytelników, którzy wypożyczyli 36 904 książek. Powyższe zjawisko, może świadczyć o obserwowanym w całym kraju regresie czytelnictwa oraz może w przyszłości rzutować na sposób funkcjonowania biblioteki.

¹⁵ Plan rozwoju Miejskiej Biblioteki Publicznej na lata 2021-2026.

Tabela 21 Biblioteki publiczne w gminie Karpacz

JST	2014	2023	2014=100(%)
Biblioteki i filie	1	1	100,0
Księgozbiór	28 085	37 855	134,8
Czytelniczy w ciągu roku	1 035	487	47,1
Wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	36 904	2 875	7,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Miejska Biblioteka Publiczna w Karpaczu może stanowić bardzo ważne ogniwo infrastruktury kulturalnej i oświatowej. Wspomagać szeroko rozumianą edukację społeczną. Poprzez bezpłatny i szeroki dostęp do dóbr kultury polskiej i światowej za pośrednictwem książek, czasopism, zbiorów specjalnych, komputerowych baz danych i internetu¹⁶.

Miejskie Muzeum Zabawek ze zbiorów Henryka Tomaszewskiego w Karpaczu to miejsce, gdzie dorośli powracają wspomnieniami w świat dzieciństwa, a dzieci mogą ujrzeć świat zaklęty w miniaturze. Do powstania Muzeum w dużej mierze przyczynili się mieszkańcy miasta. Muzeum stworzono na bazie kolekcji zabawek zbieranych z całego świata przez Henryka Tomaszewskiego – wybitnego artystę, twórcę Wrocławskiego Teatru Pantomimy. Kolekcja ukazuje przekrój zabawkarstwa obejmujący około 200 lat od XVIII – wiecznych figurek szopkowych poprzez lalki z XIX wieku, aż po zabawki typowe dla XX wieku. Tutaj zobaczyć można lalki z Japonii, Meksyku czy Australii. W Muzeum można również obejrzeć wystawy czasowe, które prezentują kolekcje mieszkańców Karpacza i okolic. W placówce często organizowane są warsztaty dla dzieci i rodzin oraz imprezy tematyczne

W gminie Karpacz odbywa się też wiele działań mających na celu promocję miasta poprzez organizację oraz współorganizację wydarzeń kulturalnych

i sportowych. Do najważniejszych wydarzeń odbywających się cyklicznie możemy zaliczyć m.in.:

- Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy;
- Powitanie i Pożegnanie Słońca w Budnikach;
- Mistrzostwa Polski z Jajem;
- Dzień Dziecka;
- Piknik Strażacki;
- PARKowanie pod Lipą;
- KarkonoSKI Vertical;
- Gra terenowa "Duch Gór i Tajemnica Wielkanocnych Jaj...";
- Bieg do Kotła Łomniczki – edycja wiosenna i jesienna;
- Gra terenowa "Zakamarki Ducha Gór";
- JANY - Noc Świętojańska;
- Wakacyjne wędrówki "Śladami Ducha Gór" - bezpłatne wycieczki po Karpaczu z przewodnikiem;
- Tour de Pologne;
- Tour de Pologne Amatorów;
- XVI Polish Bike Week;
- Jarmark św. Wawrzyńca;
- Uphill Race Śnieżka;
- Karkonoski Mountain Triathlon;
- Rowerem na Śnieżkę;
- zajęcia integracyjne dla seniorów.

¹⁶ JW.

1.9. Sport i rekreacja

Sport to ważny i jeden z podstawowych elementów skutecznej promocji skierowanej do szerokiego grona odbiorców (mieszkańców, turystów, inwestorów i lokalnego biznesu). Karpacz prowadzi intensywne działania mające na celu promowanie oferty sportowej i rekreacyjno-wypoczynkowej.

Gmina Karpacz posiada nowoczesną infrastrukturę sportową oraz bogatą bazę noclegową. Miasto pełni

tym samym ogólnopolskie centrum lekkoatletyczne. W Karpaczu trenuje wiele mistrzów i rekordzistów. Zawodnicy prezentują swoje zmagania podczas Mistrzostw Polski oraz mityngów lekkoatletycznych. Sportowcy i trenerzy z całej Polski korzystają w Karpaczu nie tylko z urządzeń sportowych ale również z oferty lokalnych hoteli, pensjonatów, restauracji i atrakcji turystycznych.

Tabela 22 Członkowie klubów sportowych w gminie Karpacz

JST	2014	2022	2014=100(%)
Kluby	2	4	200,0
Członkowie	165	251	152,1
Ćwiczący ogółem	131	206	157,3
Ćwiczący do lat 18 ogółem	117	182	155,6
Sekcje sportowe	5	7	140,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W Karpaczu znajduje się Stadion lekkoatletyczny im. Ireny Szewińskiej, który spełnia wszystkie wymogi IAAF (World Athletics) oraz PZLA (Polski Związek Lekkiej Atletyki). Na infrastrukturę obiektu składa się:

- 6-cio torowa bieżnia lekkoatletyczna;
- skocznie w dal, wzwyż, o tyczce;
- rzutnie dysku, młotu, oszczepu i kuli;
- szatnie dla zawodników i sędziów z kompletnym zapleczem sanitarnym;
- trybuny na 300 miejsc siedzących;
- boiska do piłki plażowej;
- trasa biegowo-rolkowa;
- pump track;
- kalistenika.

Mieszkańcy Karpacza mogą bezpłatnie korzystać z bieżni lekkoatletycznej, boiska do piłki plażowej, trasy biegowo-rolkowej, pump track'a oraz kalisteniki. Nieprzerwanie od 2019 roku na obiektach sportowych (hala + stadion) odbywają się zgrupowania Kadry Narodowej Polskiego Związku Lekkiej Atletyki oraz zaplecza Kadry Narodowej. W 2023 roku przeprowadzono ponad 90 zgrupowań Polskiego Związku Lekkiej Atletyki, klubów lekkoatletycznych oraz

okręgowych związków lekkoatletycznych. W Karpaczu w 2023 r. trenowali tacy medaliści Igrzysk Olimpijskich, Mistrzostw Świata, Europy oraz Polski: jak: Paweł Fajdek, Adriana Sulek – Schubert, Natalia Kaczmarek, Joanna Linkiewicz, Marika Popowicz – Drapała, Alicja Wrona – Kutrzepa, Magdalena Stefanowicz, Martyna Kotwiła, Karol Zalewski, Konrad Duszyński.

Gmina posiada również Halę Sportowo-Widowską zlokalizowaną przy Szkole Podstawowej im. Ratowników Górskich, do której w ciągu roku szkolnego, pełny dostęp posiadają uczniowie szkoły. Na hali odbywają się zajęcia wychowania fizycznego, SKS'y, międzyszkolne zawody. Na hali znajduje się również ścianka wspinaczkowa licząca 100 metrów kwadratowych

Ponadto na terenie Gminy Karpacz znajdują się następujące obiekty ogólnodostępne:

- boisko wielofunkcyjne przy Hali Sportowo-Widowskiej;
- boisko do koszykówki przy ul. Karkonoskiej;
- boisko wielofunkcyjne przy ul. Skalnej (boisko do koszykówki, boisko do piłki ręcznej, boisko do tenisa ziemnego);

- siłownię zewnętrzne przy ul. Nadrzecnej, Sadowej, Saneczkowej, Parkowej;
- Trasa Zdrowia PZU (Wzgórze Pohulanka),
- Street Workout przy ul. Karkonoskiej,
- place zabaw¹⁷.

Corocznie na Stadionie im. Ireny Szewińskiej odbywają się zawody sportowe takie jak:

- Lekkoatletyczne nadzieje olimpijskie DZLA;
- Mityng Lekkoatletyczny pod patronatem Burmistrza Karpacza;
- Turniej Rekreacyjny Związku Nauczycielstwa Polskiego;
- Letni Challenge Narciarski;
- Górski Duathlon Karpacz;
- Mistrzostwa Dolnego Śląska w Lekkiej Atletyce U16;

- Turniej Piłkarski dla dzieci;

Corocznym standardem, odbywającym się 2-3 razy w roku są Mityngi lekkoatletyczne. Karpacz był również gospodarzem Finałów Drużynowych Mistrzostw Polski w Lekkiej Atletyce. Ponadto hala sportowa gości zawodników i kibiców podczas zawodów takich jak Mistrzostwa Polski Karate, Ogólnopolski Turniej w Piłce Siatkowej "Milanos Cup", Ultramaraton Górski 3xŚnieżka = 1x Mount Blanc, Zimowy Ultramaraton Karkonoskim im. Tomka Kowalskiego.

Podsumowując, gmina Karpacz prowadzi intensywne działania mające na celu promowanie oferty sportowej i rekreacyjno-wypoczynkowej miasta. Sport i aktywność fizyczna odgrywają ważną rolę we wzmacnianiu więzi rodzinnych i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu.

1.10. E-usługi i dostęp do internetu

Internet pełni rolę ważnego narzędzia, umożliwiającego szeroki dostęp do wiedzy i informacji. Rozwój technologii wykorzystujących Internet umożliwia zdalny dostęp do wielu sfer życia społecznego i gospodarczego. Wraz z rozwojem e-usług coraz więcej spraw można zrealizować bez konieczności bezpośredniego kontaktu.

Internet i technologie ICT usprawniają funkcjonowanie zarówno mieszkańców (szczególnie osobom niepełnosprawnym) jak i przedsiębiorstw. Wykorzystanie narzędzi ICT sprzyja obniżeniu kosztów działalności firm i administracji. Z tego powodu wydajność infrastruktury cyfrowej oraz e-usług jest kluczowa dla prawidłowego rozwoju gminy.

Gmina Karpacz posiada dostęp do systemu pozwalającego załatwiać sprawy urzędowe bez

wychodzenia z domu, szybko i w dogodnym czasie. *E-URZĄD – Gminny System Komunikacji Online* jest serwisem internetowym (dostępny pod adresem www.eurzad.karpacz.eu), za pomocą którego mieszkańców gminy otrzymuje m.in. dostęp do danych podatkowych i księgowych dotyczących jego osoby zgromadzonych w systemach informatycznych Urzędu Miejskiego w Karpaczu. Kluczowym elementem tego systemu jest wykorzystanie Profilu Zaufanego. Profil Zaufany, który można założyć m.in. w Urzędzie Miejskim, w postępowaniu administracyjnym zastępuje tradycyjny podpis odręczny. Dzięki temu można bezpiecznie podpisywać dokumenty elektroniczne w Internecie. Rozwiązanie to jest bezpłatne dla mieszkańca¹⁸.

¹⁷ Raport o stanie Gminy Karpacz za 2023 rok.

¹⁸ <https://eurzad.karpacz.eu/> [dostęp: 02 kwietnia 2025].

The background of the slide features several tall, vertical stacks of gold coins on the left side, with many more coins scattered across the bottom foreground. The coins are a warm golden color and have a textured, ridged edge. The background is a solid, dark blue-grey color.

2. ANALIZA SFERY GOSPODARCZEJ

2.1. Struktura lokalnej gospodarki

W gminie Karpacz w 2024 r. zarejestrowanych było ogółem 3874 podmioty gospodarcze, z czego zdecydowaną większość stanowiły przedsiębiorstwa prywatne (3842 podmioty). W porównaniu do początku okresu referencyjnego przyjętego dla niniejszej diagnozy (rok 2014), można zauważyć, iż nastąpił wzrost liczby podmiotów w gminie o ok. 2,4%.

Wśród podmiotów sektora prywatnego w 2024 r. dominowały przedsiębiorstwa osób fizycznych (809). Równocześnie na terenie gminy funkcjonowało również 86 spółek. W gminie Karpacz działalność gospodarczą prowadziły także stowarzyszenia, fundacje i inne organizacje społeczne. Jednak, w tym przypadku działalność gospodarcza ma niejednokrotnie charakter dodatkowy i wspiera realizację celów statutowych.

SEKTOR PRYWATNY

Osoby fizyczne
prowadzące
działalność
gospodarczą

809

Spółki
handlowe

86

Spółki handlowe
z udziałem
kapitału
zagranicznego

14

Fundacje

13

Stowarzyszenia,
i organizacje
społeczne

28

Tabela 23 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w gminie Karpacz

JST	2014	2024	2014=100(%)
Podmioty gospodarki narodowej – ogółem	3 785	3 874	102,4
Sektor prywatny – ogółem	3 734	3 842	102,9
Sektor prywatny – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	844	809	95,9
Sektor prywatny – spółki handlowe	81	86	106,2
Sektor prywatny – spółdzielnie	1	0	0,0
Sektor prywatny – fundacje	11	13	118,2
Sektor prywatny – stowarzyszenia i organizacje społeczne	24	28	116,7
Sektor publiczny – ogółem	50	32	64,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analiza struktury przedsiębiorstw według sekcji, w których funkcjonują prowadzi do wniosku, że w gminie Karpacz dominowały podmioty związane z handlem i naprawą pojazdów mechanicznych (Sekcja G), działalnością w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej (Sekcja N) oraz działalnością związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (Sekcja I).

W ramach niniejszych sekcji w 2024 r. działało łącznie 3261 podmiotów, co stanowiło ok. 84,2% ogółu podmiotów funkcjonujących w gminie Karpacz.

W analizowanym okresie nie zidentyfikowano żadnego podmiotu należącego do Sekcji B – górnictwo i wydobywanie oraz Sekcji D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze, do układów klimatyzacyjnych.

Tabela 24 Podmioty gospodarcze w gminie Karpacz według sekcji własności PKD 2007 w 2024 r.

Sekcje własności według PKD 2007	2014	2024	2014=100(%)
 Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	14	9	64,3
 Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	39	24	61,5
 Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4	2	50,0
 Sekcja F – Budownictwo	83	85	102,4
 Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	2 797	2 488	89,0
 Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	74	70	94,6
 Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	351	365	104,0
 Sekcja J – Informacja i komunikacja	12	20	166,7
 Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	16	9	56,3
 Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	122	143	117,2
 Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	38	42	110,5
 Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	50	402	804,0
 Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	3	3	100,0
 Sekcja P – Edukacja	26	27	103,8
 Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	46	53	115,2
 Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	40	40	100,0
 Sekcja S i T – Pozostała działalność usługowa i Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	70	88	125,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując dynamikę zmian liczby podmiotów według Sekcji, warto zaznaczyć ponad ośmiokrotny wzrost liczby działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierających (Sekcja N).

Potencjał gospodarczy gminy Karpacz zwłaszcza w innowacyjnych i perspektywicznych branżach, należy zbadać na tle innych jednostek samorządu terytorialnego powiatu karkonoskiego. W 2024 r. udział

nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem wyniósł w Karpaczu 4,55%.

Tabela 25 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w gminie Karpacz

JST	2014	2024	2014=100(%)	Powiat=100(%) Rok 2024
Gmina Karpacz	2,11	4,55	215,6	107,8
Gmina Janowice Wielkie	b.d.	2,63	-	62,3
Gmina Jeżów Sudecki	5,41	2,47	45,7	58,5
Gmina Kowary	2,80	3,28	117,1	77,7
Gmina Mysłakowice	4,49	4,71	104,9	111,6
Gmina Piechowice	1,39	5,88	423,0	139,3
Gmina Podgórzyn	1,74	3,96	227,6	93,8
Gmina Stara Kamienica	2,08	7,69	369,7	182,2
Gmina Szklarska Poręba	b.d.	4,30	-	101,9
Powiat karkonoski	2,31	4,22	182,7	100,0
Dolny Śląsk	5,97	6,64	111,2	157,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Warto przy tym podkreślić, że wartość tego wskaźnika w 2024 r. kształtowała się w gminie Karpacz powyżej średniej dla całego powiatu, która wynosiła 4,22% i poniżej średniej dla Dolnego Śląska (6,64).

Z danych zawartych w MRL wynika, że gmina Ustroń posiada najwyższy wskaźnik udziału nowo

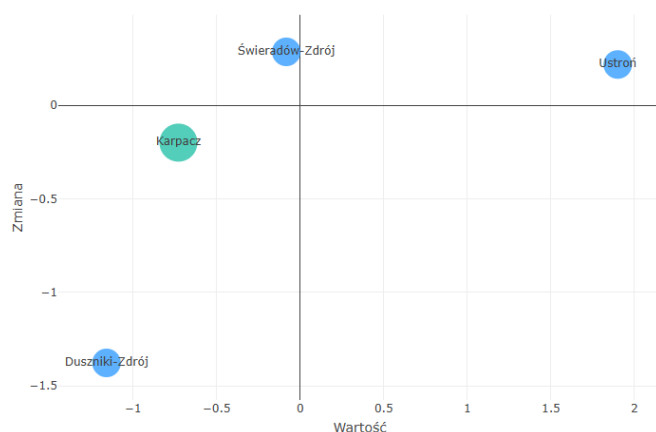
zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem. Gmina Karpacz uplasowała się na trzecim miejscu. Niezadowolająca jest jej ujemna dynamika, z której wynika że sytuacja w gminie pogarsza się.

Tabela 26 Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem (w %).

JST	Wartość nominalna	Wartość standaryzowana	Dynamika
Gmina Karpacz	3,33	-0,73	-0,20
Gmina Ustroń	8,38	1,90	0,22
Gmina Duszniki-Zdrój	2,50	-1,16	-1,38
Gmina Świeradów-Zdrój	4,57	-0,08	0,29

Źródło: opracowanie własne na podstawie MRL – System Analiz Samorządowych (SAS).

Wykres 9 Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem (w %).
Źródło: MRL – System Analiz Samorządowych (SAS) [dostęp: 01.04.2025 r.]

2.2. Rynek pracy

Jak wynika z danych GUS w 2023 r. w Karpaczu pracowały łącznie 1533 osoby, w tym 714 mężczyzn i 819 kobiet. Należałoby jednak podkreślić, że informacje pochodzące z GUS nie zawierają danych dotyczących zatrudnienia osób pracujących: w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, w organizacjach, fundacjach i związkach, osób

pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do dziewięciu osób. Można więc wysuwać wniosek, że liczba osób realnie podejmujących zatrudnienie była na wyższym poziomie.

Tabela 27 Pracujący ogółem

Wyszczególnienie	2014	2023	2014=100(%)
Gmina Karpacz – ogółem	1 524	1 533	100,6
Gmina Karpacz – mężczyźni	635	714	112,4
Gmina Karpacz – kobiety	889	819	92,1
Powiat karkonoski – ogółem	10 248	20 725	202,2
Dolny Śląsk – ogółem	730 013	1 159 011	158,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W latach 2014–2021 w mieście nastąpił spadek wartości wskaźnika pracujących na 1000 mieszkańców, o 6,1% z 310 do 291. Warto zaznaczyć, że w 2023 r.

wskaźnik ten był wyraźnie wyższy od średniej dla powiatu karkonoskiego (155), a także kształtował się powyżej średniej regionalnej (277).

Tabela 28 Pracujący na 1000 ludności

JST	2014	2021	2014=100(%)	Powiat=100(%) Rok 2023
Gmina Karpacz	310	279	90,0	176,6
Powiat karkonoski	158	158	100,0	100,0
Dolny Śląsk	251	279	111,2	176,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Z danych GUS wynika również, że na przestrzeni lat 2014–2023 w Karpaczu zmniejszyła się liczba osób bezrobotnych ze 195 do 94, przy czym zjawisko

bezrobocia z większym natężeniem występowało w przypadku mężczyzn.

Tabela 29 Bezrobotni ogółem

JST	2014	2024	2014=100(%)
Gmina Karpacz – ogółem	195	94	48,2
Gmina Karpacz – mężczyźni	109	858	787,2
Gmina Karpacz – kobiety	86	762	886,0
Powiat karkonoski – ogółem	3 103	1 620	52,2
Dolny Śląsk – ogółem	121 562	55 474	45,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W analizowanym okresie wskaźnik bezrobocia rozumiany (zgodnie z wytycznymi normy PN-ISO 37120) jako udział zarejestrowanych bezrobotnych w wieku produkcyjnym w liczbie ludności w wieku produkcyjnym zmniejszył się w gminie Karpacz z 6,0%

w 2014 r. do 3,8% w 2023 r. Należy podkreślić, że w 2023 r. wartość przedmiotowego wskaźnika była w Karpaczu niższa od średniej dla powiatu karkonoskiego (4,6%) oraz wyższa w porównaniu do średniej na Dolnym Śląsku (3,1%).

Tabela 30 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym ogółem

JST	2014	2023	2014=100(%)	Powiat=100(%) Rok 2023
Gmina Karpacz	6,0	3,8	63,3	82,6
Gmina Janowice Wielkie	7,8	5,6	71,8	121,7
Gmina Jeżów Sudecki	6,4	3,2	50,0	69,6
Gmina Kowary	7,7	5,4	70,1	117,4
Gmina Mysłakowice	7,9	5,4	68,4	117,4
Gmina Piechowice	6,5	4,1	63,1	89,1
Gmina Podgórzyn	7,8	4,7	60,3	102,2
Gmina Stara Kamienica	8,5	5,1	60,0	110,9
Gmina Szklarska Poręba	7,4	3,8	51,4	82,6
Powiat karkonoski	7,4	4,6	62,2	100,0
Dolny Śląsk	6,6	3,1	47,0	67,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

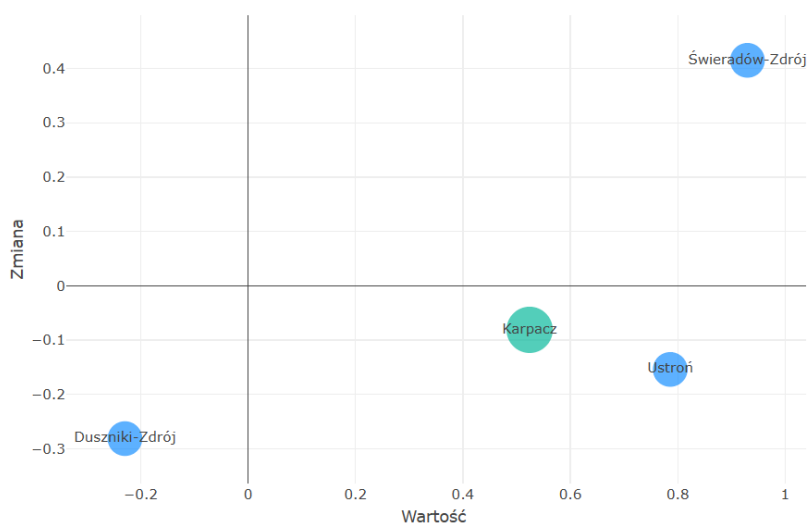
W zestawieniu z innymi jednostkami referencyjnymi (według MRL), wartość nominalna wskaźnika „Liczba bezrobotnych zarejestrowanych ogółem na

1000 mieszkańców” była w Karpaczu na średnim poziomie. W korzystniejszej sytuacji znajdowała się gmina Ustroń i Świeradów-Zdrój.

Tabela 31 Liczba bezrobotnych zarejestrowanych ogółem na 1000 mieszkańców gminy

JST	Wartość nominalna	Wartość standaryzowana	Dynamika
Gmina Karpacz	21,63	0,52	-0,08
Gmina Ustroń	19,24	0,79	-0,15
Gmina Duszniki-Zdrój	28,49	-0,23	-0,28
Gmina Świeradów-Zdrój	17,93	0,93	0,41

Źródło: opracowanie własne na podstawie MRL – System Analiz Samorządowych (SAS)

Wykres 10 Liczba bezrobotnych zarejestrowanych ogółem na 1000 mieszkańców gminy

Źródło: MRL – System Analiz Samorządowych (SAS) [dostęp: 01.04.2025 r.]

Podsumowując, Sytuacja na rynku pracy w Karpaczu, według dostępnych danych, jest stosunkowo korzystna w porównaniu do okolicznych gmin. Gospodarka Karpacza opiera się głównie na turystyce, co powoduje sezonowe wahania w zatrudnieniu, szczególnie w branżach takich jak hotelarstwo, gastronomia i usługi turystyczne. W okresach wzmożonego ruchu turystycznego, zapotrzebowanie na pracowników w tych sektorach znacząco rośnie. Dodatkowo, organizowane w Karpaczu wydarzenia, takie jak Forum Ekonomiczne, przyczyniają się do zwiększenia aktywności gospodarczej i mogą wpływać na lokalny rynek pracy.

2.3. Przedsiębiorczość mieszkańców

Analizując poziom przedsiębiorczości w gminie Karpacz, w pierwszej kolejności posłużono się wskaźnikiem: Liczba firm na 100 000 mieszkańców zgodnie z wytycznymi normy PN-ISO 37120 Zrównoważony rozwój społeczny – Wskaźniki usług miejskich i jakości życia.

W latach 2014–2023 w Karpaczu zwiększyła się o 20,5% liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 100 tys. mieszkańców. W 2023 r. wskaźnik ten osiągnął wartość 92 700.

Tabela 32 Wskaźniki podmiotów gospodarczych w gminie Karpacz

JST	2014	2023	2014=100(%)
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 100 tys. ludności	76 915	92 704	120,5
Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	1 168,6	1640,5	140,4
Podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 49 osób na 10 tys. mieszkańców	10,2	16,6	162,7
Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	192	143	74,5
Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	161	105	65,2
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	172	197	114,5
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	26,06	34,95	134,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Dodatkowo, należy zwrócić uwagę na wartości innego wskaźnika – podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym. W analizowanym okresie zaobserwowano bowiem wzrost liczby podmiotów z 1168,6 w 2014 r. do 1640,5 w 2023 r. Jednocześnie wzrosła o 34,1% liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym.

Ważnych informacji dostarcza także analiza poziomu przedsiębiorczości mieszkańców gminy Karpacz na tle województwa, powiatu karkonoskiego oraz innych gmin wchodzących w jego skład. W 2023 r. jego wartość w gminie Karpacz wyniosła 9 270 i była wyraźnie wyższa od średniej dla powiatu (2 039) oraz od średniej w regionie (1 533).

Tabela 33 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców

JST	2014	2023	2014=100(%)	Powiat=100(%) Rok 2023
Gmina Karpacz	7 692	9 270	120,5	454,6
Gmina Janowice Wielkie	1 305	1 308	100,2	64,1
Gmina Jeżów Sudecki	1 153	1 460	126,6	71,6
Gmina Kowary	1 167	1 418	121,5	69,5
Gmina Mysłakowice	960	1 261	131,4	61,8
Gmina Piechowice	1 174	1 574	134,1	77,2
Gmina Podgórzyn	1 306	1 513	115,8	74,2
Gmina Stara Kamienica	851	1 211	142,3	59,4
Gmina Szklarska Poręba	1 873	2 381	127,1	116,8
Powiat karkonoski	1 703	2 039	119,7	100,0
Dolny Śląsk	1 207	1 533	127,0	75,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

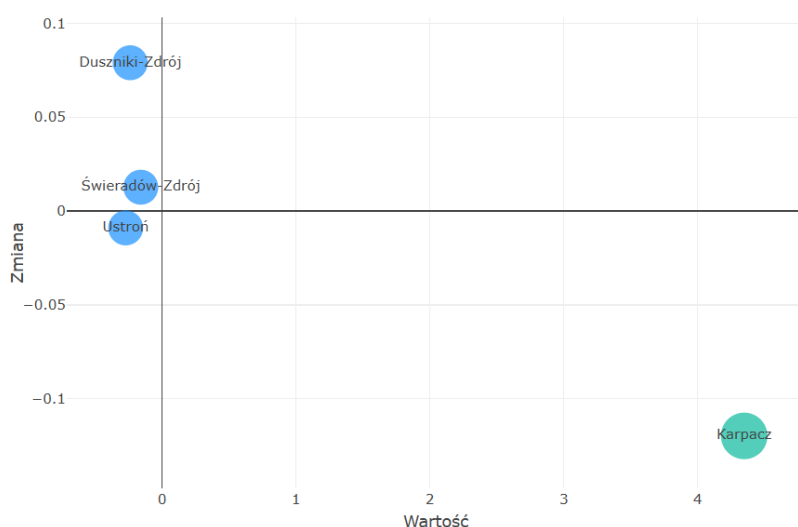
Dane pochodzące z Monitora Rozwoju Lokalnego również potwierdzają, że w przypadku wskaźnika „Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców” gmina Karpacz jest

zdecydowanym liderem również na tle innych JST wybranych do porównania.

Tabela 34 Liczba podmiotów gospodarczych w REGON na 1000 mieszkańców

JST	Wartość nominalna	Wartość standaryzowana	Dynamika
Gmina Karpacz	927,04	4,35	-0,12
Gmina Ustroń	171,45	-0,27	-0,01
Gmina Duszniki-Zdrój	176,96	-0,24	0,08
Gmina Świeradów-Zdrój	189,90	-0,16	0,01

Źródło: opracowanie własne na podstawie MRL – System Analiz Samorządowych (SAS)

Wykres 11 . Liczba podmiotów gospodarczych w REGON na 1000 mieszkańców

Źródło: MRL – System Analiz Samorządowych (SAS) [dostęp: 02.04.2025 r.)

2.4. Infrastruktura biznesu

Ważnym czynnikiem rozwoju gospodarczego jest odpowiednio przygotowana do inwestowania infrastruktura np. strefy specjalnej aktywności gospodarczej, inkubatory przedsiębiorczości, parki przemysłowe i parki technologiczne oraz Instytucje Otoczenia Biznesu wspierające przedsiębiorców w prowadzeniu działalności gospodarczej.

Gmina Karpacz jest członkiem następujących związków i stowarzyszeń:

- Związek Gmin Karkonoskich,

- Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Aglomeracji Jeleniogórskiej
- Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Ducha Gór”,
- Stowarzyszenie Gmin Polskich „Euroregionu Nysa”,
- Związek Miast Polskich,
- Dolnośląska Organizacja Turystyczna,
- Karkonoska Organizacja Turystyczna,
- Porozumienie Gmin Górskich RP.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Ducha Gór” obejmuje 8 gmin. Gmina Karpacz należy do niego od 2008 r. Misją Stowarzyszenia jest wspieranie

społeczno-gospodarczego rozwoju społeczności lokalnych obszaru działania.

„Euroregion Nysa” obejmuje trzy obszary przygraniczne położone w środkowej Europie, u styku granic Polski, Czech i Niemiec. Celem Euroregionu jest poprawa standardu życia mieszkańców, rozwój gospodarczy, poprawa stanu środowiska przyrodniczego "Czarnego trójkąta Europy", budowa przejść granicznych oraz ochrona Gór Izerskich zagrożonych wyniszczającym działaniem kwaśnych deszczy.

Gmina Karpacz jest członkiem Związku Miast Polskich od 1993 r. Stowarzyszeniem miast ma na celu wspieranie idei samorządu terytorialnego oraz dążenie do gospodarczego i społeczno-kulturalnego rozwoju miast polskich.

Promocja turystyczna obszaru Karpacza i Karkonoszy jest wspierana w ramach członkostwa gminy Karpacz w Dolnośląskiej i Karkonoskiej Organizacji Turystycznej. Organizacje te wspierają rozwój turystyki poprzez realizację licznych celów statutowych.

Miastami Partnerskimi gminy Karpacz są:

- Gdynia,
- Rewal,
- Reichenbach (Niemcy),
- Kamenz (Niemcy),
- Buttenheim (Niemcy),
- Seckach (Niemcy),
- Pec pod Śnieżką (Czechy),
- Jilemnice,
- Związek Gmin Jilemnicko (Czechy), Okrouhlá (Czechy), Gazzada Schianno (Włochy)

Miastami zaprzyjaźnionymi gminy Karpacz są:

- Jilemnice,
- Okrouhlá,
- Gazzada Schianno,
- Buttenheim,
- Seckach

Gmina Karpacz ponadto uczestniczy w programy transgranicznych takich jak:

- Interreg Czechy-Polska,
- Interreg Polska-Saksonia.

2.5. Turystyka

Gmina Karpacz posiada duży potencjał do rozwoju turystyki i rekreacji. Przy czym mając na uwadze atrybuty gminy jakimi są walory krajobrazowo-przyrodnicze i liczne atrakcje turystyczne, należy przede wszystkim rozwijać nowoczesną i zróżnicowaną bazę noclegową oraz produkt adresowany dla osób aktywnych.

Do atrakcji turystycznych występujących na terenie gminy zaliczyć można:

- Świątynię Wang,
- Młynek Miłości,
- Punkt zaburzenia grawitacji,
- Dziki wodospad,
- Skocznię narciarską Orlinek
- Zaporę na Łomnicy,
- Wzgórze Karpatka,
- Dom Lalki Adoptowanej,
- Prywatne Muzeum Techniki i Budowli z Klocków LEGO,
- Karkonoskie Tajemnice,
- Centrum Rekreacji i Sportu Kolorowa,
- Skwer Śladów Zdobywców,
- Lipę Sądową,
- Muzeum Sportu i Turystyki,
- Interaktywną Wystawę Modeli z Klocków LEGO,
- Muzeum Zabawek,
- Multimedialne Muzeum Karkonoszy,
- Skarby Ziemi Juna,
- Muzeum Szkła,
- Otwarta Pracownia Makutynowicz.Art,
- Krucze Skały,
- Park Bajek,
- Świat Kolejek,

- Centrum Informacyjne Karkonoskiego Parku Narodowego.

Dla osób odwiedzających miasto dostępna jest Informacja Turystyczna zlokalizowana przy ul. Konstytucji 3 Maja 25. Turyści mogą skorzystać z bezpłatnych broszur i folderów, a także wielu gadżetów, map i publikacji. W punkcie można uzyskać również wyczerpujące informacje dotyczące ciekawych miejsc do zwiedzania w Karpaczu i jego okolicy.

Szczególnie duże znaczenie turystyczne ma Śnieżka (1603 m n.p.m.) – najwyższy szczyt Karkonoszy i Sudetów. Jest on doskonałym punktem widokowym, z którego można podziwiać rozległe panoramy.

Inną kluczową atrakcją turystyczną w gminie jest Świątynia Wang – unikatowy zabytek skandynawskiej architektury sakralnej z XII w.

Do najważniejszych obiektów wzmacniających potencjał turystyczny i rekreacyjny gminy Karpacz zaliczyć można również Muzeum Zabawek, Muzeum Sportu i Turystyki, Zaporę na Łomnicy oraz Dziki wodospad.

Poza wspomnianymi atrakcjami gminy Karpacz nie sposób zapomnieć o występujących w gminie licznych stokach narciarskich, cieszących się szczególnym zainteresowaniem zimą. Można tutaj skorzystać z oferty takich kompleksów narciarskich jak: Biały Jar Winterpol, Kompleks Narciarski Śnieżka, Stacja Narciarska Pod Wangiem, Karpatka Ski Panorama, Centrum Rekreacji Aktywnej Pod Śnieżką, Relaks – stok naśnieżany z pomocą Snow Factory. Dostępne są również wyciągi narciarskie: Karpatka, Łodowiec, Bambino-Ski, Łosiówka, Maciuś i Żółwik.

Pasjonaci sportów zimowych oprócz licznych stoków i wyciągów narciarskich mogą skorzystać ze szlaków do narciarstwa biegowego i skiturowego.

W mieście występują bardzo dobre warunki do spędzania czasu wolnego. Przez gminę Karpacz przebiega blisko 100 km oznakowanych szlaków turystycznych. Umożliwiają one odkrywanie obszarów, które są cenne przyrodniczo. W centrum miasta Karpacza znajdują się również liczne ścieżki spacerowe.

Przez teren gminy Karpacz przebiegają szlaki turystyczne takie jak:

- **Szlak czerwony (odcinek Głównego Szlaku Sudeckiego):** Słonecznik – Równia pod Śnieżką – Przełęcz pod Śnieżką – Kocioł Łomniczy – Skocznia Orlinek – PKS Biały Jar – Zapora nad Łomnicą – Karpatka – Płóczy – Grabowiec,
- **Szlak czerwony (Droga Przyjaźni Polsko-Czeskiej):** Słonecznik – Równia pod Śnieżką – Dom Śląski – Śnieżka – Czarny Grzbiet – Sowia Przełęcz – Przełęcz Okraj,
- **Szlak niebieski:** PKS Biały Jar – Świątynia Wang – Polana – Kocioł Małego Stawu – schronisko Samotnia – schronisko Strzecha Akademicka – Droga Jubileuszowa – Czarny Grzbiet – Sowia Przełęcz – Skalny Stół – Przełęcz Okraj,
- **Szlak zielony:** Budniki – Wilcza Poręba – Centrum Informacyjne KPN – PKS Biały Jar – Dziki Wodospad – Dolina Pławy – Polana – Słonecznik,
- **Szlak zielony:** Osiedle Skalne – Krucze Skały – Muzeum Sportu i Turystyki – Karpacz PKP (Muzeum Zabawek) – Płóczy – Świątynia Wang – Karpacz Górny – Borowice,
- **Szlak żółty:** PKS Biały Jar – Dziki Wodospad – dawny tor saneczkowy – schronisko Strzecha Akademicka – Biały Jar,
- **Szlak żółty:** Karpacz PKP (Muzeum Zabawek) – Muzeum Sportu i Turystyki – Wilcza Poręba – Centrum Informacyjne KPN – dolina Łomniczy – schronisko Nad Łomniczką,
- **Szlak żółty:** Słonecznik – Pielgrzymy – Polana – Rówienka – Dolina Jodłówki – Borowice,
- **Szlak żółty:** Świątynia Wang – Karpacz Górny – Przełęcz pod Czołem – Kaplica św. Anny,
- **Szlak czarny:** PKS Biały Jar – Skocznia Orlinek – dolna stacja wyciągu na Kopę – Biały Jar – Kopa – Dom Śląski,

- **Szlak czarny:** Karpacz PKP (Muzeum Zabawek) – Muzeum Sportu i Turystyki – Krucze Skąły – Sowa Dolina – Sowa Przełęcz.

Do szlaków tematycznych i tras spacerowych w mieście możemy zaliczyć natomiast:

- Szlak Miłośników Budnik,
- Szlak Górniczy,
- Zielone Karkonosze,
- Via Sacra,
- Trasa Zdrowia,
- Trasa na Karpacie.

Możliwości rozwoju turystyki zależne są m.in. od posiadanej bazy noclegowej. W gminie Karpacz szacowana jest ona na około 18 tys. miejsc noclegowych w obiektach o różnym rodzaju i standardzie.¹⁹

W ogólnodostępnej Interaktywnej Bazie Noclegowej, mieszczącej się na stronie www.karpacz.pl, znajduje się blisko 828 różnych adresów dla obiektów oferujących noclegi, w tym danych kontaktowych. Dzięki interaktywnej bazie informacje na stronie internetowej dotyczące wolnych miejsc są aktualizowane codziennie przez obiekty noclegowe²⁰.

Dla rozwoju turystyki ważna jest także rozwinięta baza żywieniowa. Z innych informacji znajdujących się na stronie internetowej www.karpacz.pl możemy przekonać się, iż bazę żywieniową tworzy 128 różnego rodzaju obiektów: restauracji, barów, barów restauracyjnych, pizzerii, kawiarni, bufetów, bistro i lodziarni²¹.

Wydaje się więc zatem, że baza noclegowa jak i żywieniowa w gminie Karpacz jest rozwinięta adekwatnie do roli, jaką pełni turystyka w jej rozwoju.

Potwierdzenie powyższego stwierdzenia znajduje odzwierciedlenie w danych MRL. Aktualnie pod względem liczby miejsc noclegowych (w relacji do liczby mieszkańców) gmina Karpacz jest wyraźnym liderem na tle pozostałych gmin przyjętych do porównania.

Tabela 35 Miejsca noclegowe w hotelach, motelach i innych obiektach hotelowych na 1000 ludności

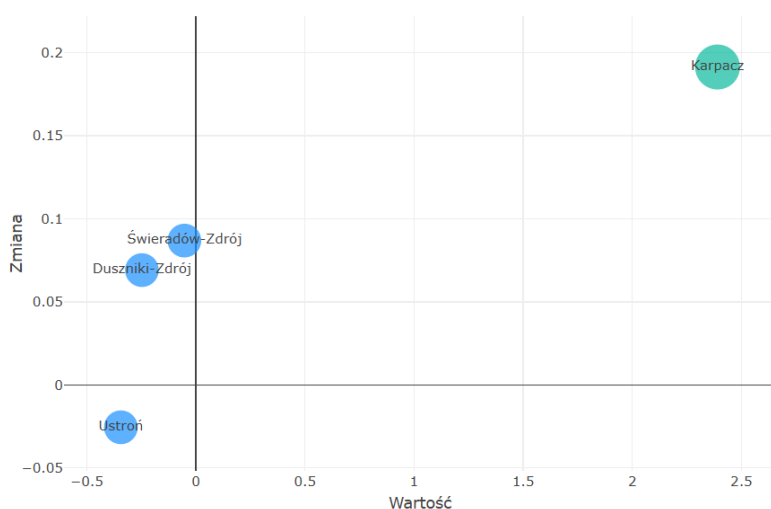
JST	Wartość nominalna	Wartość standaryzowana	Dynamika
Gmina Karpacz	254,9	2,39	0,19
Gmina Ustroń	67,11	-0,34	-0,03
Gmina Duszniki-Zdrój	67,11	-0,25	0,07
Gmina Świeradów-Zdrój	62,99	-0,05	0,09

Źródło: opracowanie własne na podstawie MRL – System Analiz Samorządowych (SAS)

¹⁹ Raport o stanie Gminy Karpacz za 2023 rok.

²⁰ <https://www.karpacz.pl/baza-noclegowa> [dostęp: 07 kwietnia 2025].

²¹ <https://www.karpacz.pl/gastronomia> [dostęp: 07 kwietnia 2025].

Wykres 12 Miejsca noclegowe w hotelach, motelach i innych obiektach hotelowych na 1000 ludności

Źródło: MRL – System Analiz Samorządowych (SAS) [dostęp: 03.04.2025 r.]

Ważnych informacji na temat potencjału turystycznego gminy Karpacz dostarczają również dane dotyczące liczby odwiedzających ją turystów. Niestety, GUS nie

publikuje w układzie gminnym informacji odnośnie do liczby turystów z Polski, dlatego też w diagnozie wykorzystano dane dotyczące turystów zagranicznych.

Tabela 36 Noclegi udzielone turystom zagranicznym (nierezydentom) w turystycznych obiektach noclegowych

Wyszczególnienie	2014	2023	2014=100(%)
Turyści zagraniczni (nierezydenci)			
Gmina Karpacz	10 014	35 026	349,8
Powiat karkonoski	25 969	116 394	448,2
Dolny Śląsk	510 072	727 421	142,6
Udzielone noclegi turystom zagranicznym (nierezydentom)			
Gmina Karpacz	30 659	105 590	344,4
Powiat karkonoski	116 394	300 436	258,1
Dolny Śląsk	1 128 234	1 617 103	143,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jak wynika z danych GUS, w 2023 r. gminę Karpacz odwiedziło łącznie 35 026 turystów zagranicznych, którym udzielono 105 590 noclegów. Na przestrzeni lat sytuacja w analizowanym okresie znacznie się polepszyła.

Istotne informacje dotyczące liczby turystów dostarcza również Karkonoski Park Narodowy KPN, w 2024 roku około 720 000 osób weszło na teren KPN w rejonie Karpacza - brama Wang i brama Kopa, Orlinek oraz punkt mobilny na Polanie jak również wyciąg na Kopę (turyści polscy i zagraniczni).

2.6. Finanse gminy

Analiza budżetu gminy Karpacz w okresie porównawczym 2014–2024 wykazuje wzrost dochodów o 264,3% i towarzyszący mu wzrost wydatków na poziomie 244,7%. W rezultacie, wynik budżetu gminy w badanym okresie uległ zdecydowanemu polepszeniu.

Tabela 37 Wykonanie dochodów i wydatków w budżecie gminy Karpacz na koniec IV kw. w 2014 r. i 2024 r. (w zł)

Wyszczególnienie	2014	2024	2014=100(%)
Dochody ogółem	32 682 860	86 372 788	264,3
w tym dochody majątkowe	4 989 779	24 200 486	485,0
w tym dochody bieżące	27 693 081	62 172 301	224,5
Wydatki	31 437 576	76 925 101	244,7
w tym wydatki majątkowe	7 369 787	28 209 257	382,8
w tym wydatki bieżące	24 067 790	48 715 844	202,4
Wynik budżetu	1 245 283	9 447 687	-

Źródło: przygotowane na podstawie opracowań rocznych Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu.

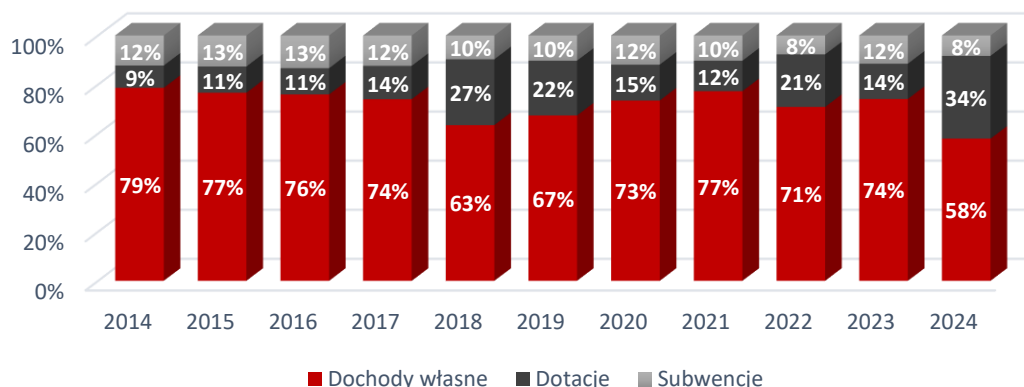
W analizowanym okresie największy dochód został odnotowany w 2024 r. i wynikał w głównej mierze ze wzrostu przychodów własnych i dotacji. Udział dotacji w dochodach budżetowych gminy Karpacz

systematycznie się zwiększał od 9% w 2014 r. do 34% w 2024 r. Należy wiązać ten fakt z realizacją projektów rozwojowych współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej w latach 2014–2024.

Tabela 38 Struktura dochodów ogółem budżetu gminy Karpacz na koniec IV kw. w latach 2014–2024 (w mln zł)

Dochody	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2014=100(%)
Dochody ogółem	32,683	33,165	33,535	35,757	47,803	45,707	38,536	50,325	59,301	58,314	86,619	265,0
Dochody własne	25,709	25,424	25,473	26,467	30,341	30,802	28,319	38,904	42,021	43,217	50,197	195,3
Dotacje	2,968	3,546	3,591	4,860	12,829	10,208	5,635	6,252	12,707	8,387	29,222	984,6
Subwencje	4,006	4,195	4,471	4,429	4,633	4,696	4,582	5,169	4,572	6,710	7,199	179,7

Źródło: przygotowane na podstawie opracowań rocznych Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu.

Wykres 13 Struktura (%) dochodów ogółem budżetu gminy Karpacz na koniec IV kw. w latach 2014–2024

Źródło: przygotowane na podstawie opracowań rocznych Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu.

Analizując strukturę dochodów, warto zwrócić uwagę na znaczący wzrost dochodów pochodzących z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) przy nieproporcjonalnie mniejszych przychodach pochodzących z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (CIT). Na przestrzeni analizowanego okresu dochody z PIT wzrosły o ponad 179% przy jednoczesnym wzroście dochodów z CIT o 266%.

W latach 2014–2024 wzrosły również dochody z tytułu podatków i opłat lokalnych. Szczególnie zauważalny był wzrost dochodów z tytułu podatku od czynności cywilnoprawnych (260,7%), podatku od spadków i darowizn (173,8%) oraz z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu (138,7%). Zmalały natomiast dochody z majątku będącego w gestii gminy.

Tabela 39 Struktura dochodów własnych budżetu gminy Karpacz na koniec IV kw. w 2014 r. i 2024 r. (w zł)

Wyszczególnienie	2014	2024	2014=100(%)
PIT	3 049 080	8 510 416	279,1
CIT	156 591	573 410	366,2
Podatki i opłaty lokalne	16 424 908	33 911 474	206,5
Podatek od nieruchomości	11 065 055	19 533 000	176,5
Podatek rolny	2 386	3 772	158,1
Podatek leśny	-	82 500	-
Podatek od środków transportowych	48 514	69 632	143,5
Podatek od spadków i darowizn	28 484	78 000	273,8
Wpływy z opłaty skarbowej	22 896	35 000	152,9
Wpływy z opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości	635 276	710 500	111,8
Wpływy z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu	614 447	1 466 600	238,7
Wpływy z innych opłat lokalnych	-	4 775 264	-
Podatek od czynności cywilnoprawnych	449 735	1 622 000	360,7
Pozostałe	3 558 115	5 535 206	155,6
Dochody z majątku	2 888 458	1 475 190	51,1
Ze sprzedaży majątku	1 411 022	190 190	13,5
Pozostałe dochody własne	3 189 653	5 726 609	179,5

Źródło: przygotowane na podstawie opracowań rocznych Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu.

Porównanie wartości dochodów ogółem na mieszkańca (średnia trzyletnia) według MRL wykazuje, że w przeliczeniu na mieszkańca dochody budżetowe w gminie Karpacz na tle innych gmin wybranych

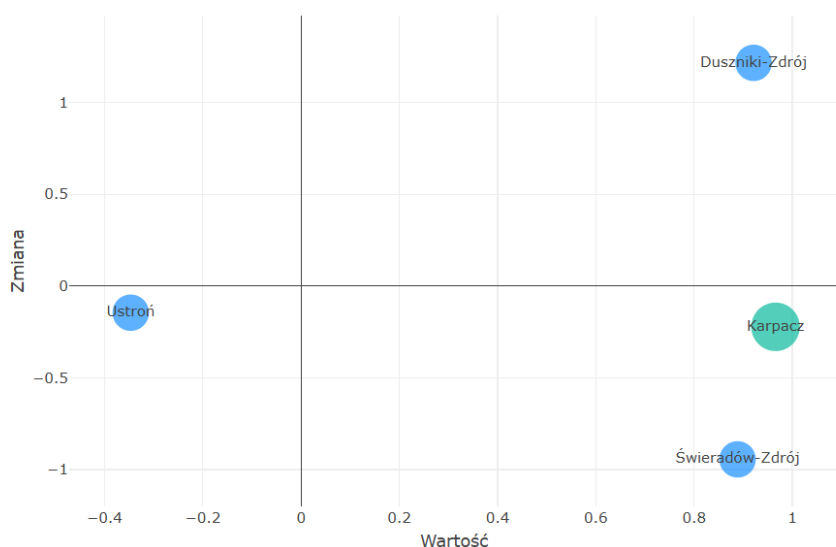
do porównania kształtują się na pierwszym miejscu. Zauważalna jest jednak niewielka ujemna dynamika wzrostu.

Tabela 40 Dochody ogółem przypadające na 1 mieszkańca – średnia trzyletnia

JST	Wartość nominalna	Wartość standaryzowana	Dynamika
Gmina Karpacz	12 967 zł	0,97	-0,22
Gmina Ustroń	7 641 zł	-0,35	-0,15
Gmina Duszniki-Zdrój	12 785 zł	0,92	1,22
Gmina Świeradów-Zdrój	12 653 zł	0,89	-0,94

Źródło: opracowanie własne na podstawie MRL – System Analiz Samorządowych (SAS)

Wykres 14 Dochody ogółem przypadające na 1 mieszkańca – średnia trzyletnia

Źródło: MRL – System Analiz Samorządowych (SAS) [dostęp: 07.04.2025 r.).

W strukturze wydatków gminy dominują wydatki bieżące. Wydatki majątkowe mają relatywnie niski udział w strukturze wydatków. Zmiana relacji pomiędzy wydatkami bieżącymi a majątkowymi widoczna jest

zwłaszcza na przestrzeni czterech ostatnich lat. W badanym okresie można zaobserwować niemal dwukrotnie większy wzrost wydatków majątkowych niż bieżących.

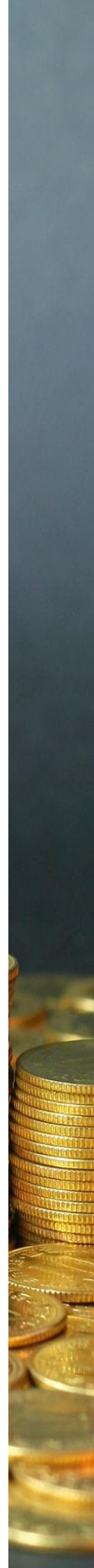
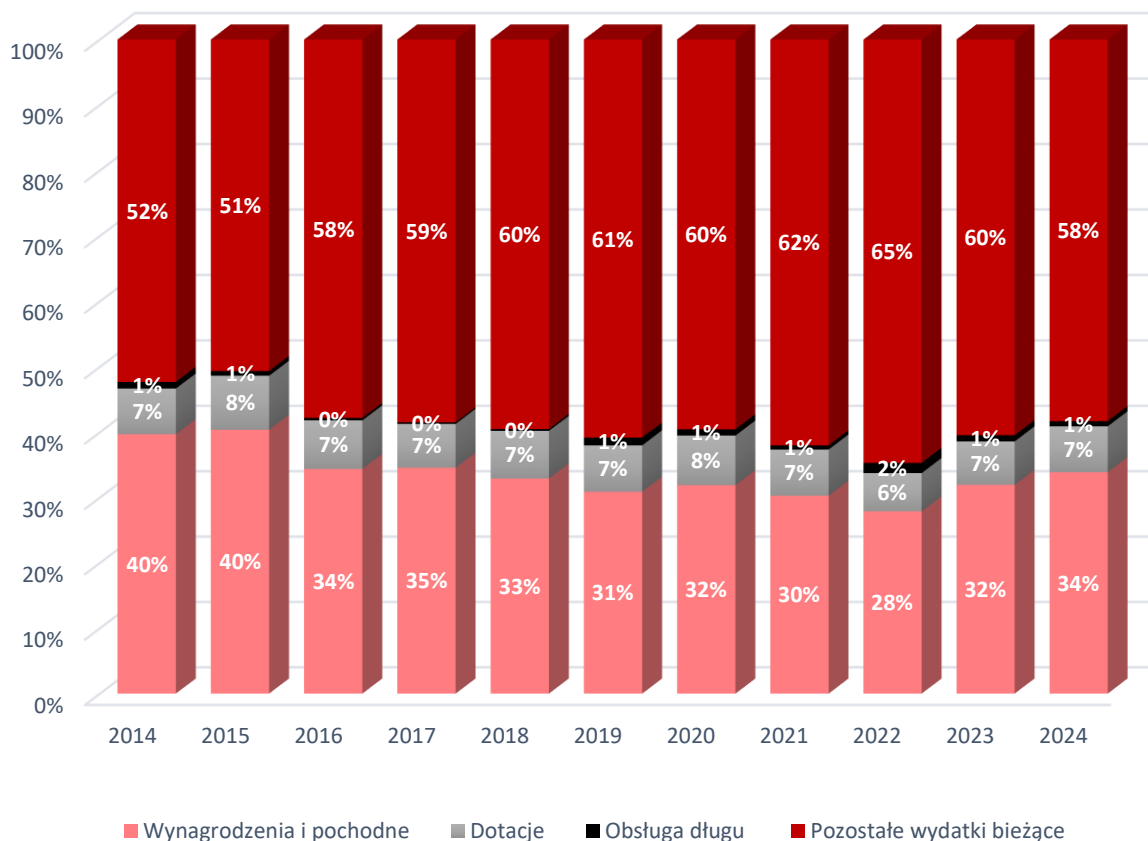

Tabela 41 Struktura wydatków ogółem budżetu gminy Karpacz na koniec IV kw. w latach 2014–2024 (w mln zł)

Dochody	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2014= 100(%)
Wydatki ogółem	31,438	31,707	30,616	43,117	56,386	45,589	39,323	44,601	58,301	65,632	85,959	273,4
Wydatki bieżące	24,068	23,44	26,699	27,337	29,819	34,443	33,258	37,766	49,204	47,779	54,458	226,3
Wynagrodzenia i pochodne	9,550	9,464	9,177	9,452	9,814	10,637	10,607	11,434	13,720	15,259	18,304	191,7
Dotacje	1,682	1,936	1,986	1,831	2,172	2,445	2,524	2,671	2,880	3,177	3,787	225,1
Obsługa długu	0,245	0,169	0,098	0,062	0,083	0,411	0,320	0,240	0,775	0,455	0,431	175,9
Pozostałe wydatki bieżące	12,590	11,871	15,437	15,993	17,751	20,951	19,807	23,421	31,829	28,888	31,504	250,2
Wydatki majątkowe	7,370	8,267	3,918	15,78	26,567	11,146	6,065	6,834	9,098	17,853	30,601	415,2

Źródło: przygotowane na podstawie opracowań rocznych Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu.

Wykres 15 Struktura (%) wydatków ogółem budżetu gminy Karpacz na koniec IV kw. w latach 2014–2024

Źródło: przygotowane na podstawie opracowań rocznych Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu.

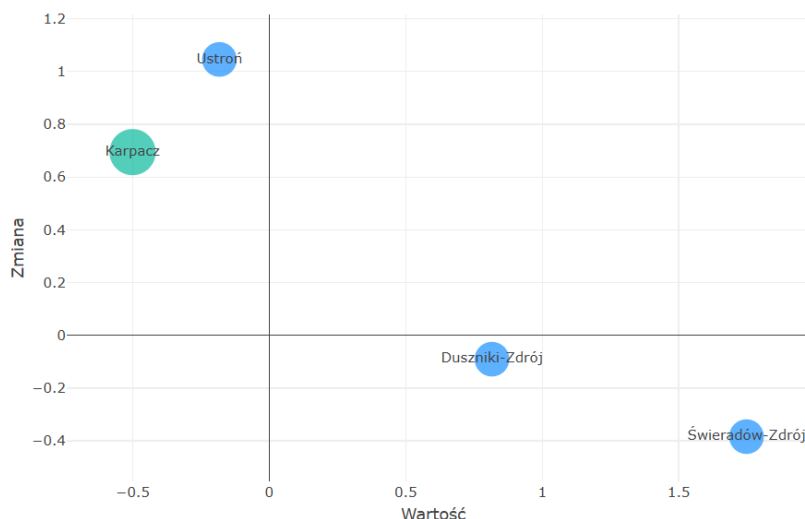
Pod względem wysokości wydatków majątkowych na projekty dofinansowane z UE na mieszkańca Karpacz wypada poniżej średniej dla podobnych gmin.

Tabela 42 Kwota wydatków majątkowych na projekty dofinansow. z UE przypadająca na 1 mieszkańca – średnia trzyletnia

JST	Wartość nominalna	Wartość standaryzowana	Dynamika
Gmina Karpacz	21,2	-0,50	0,69
Gmina Ustroń	18,3	-0,18	1,05
Gmina Duszniki-Zdrój	34,2	0,82	-0,09
Gmina Świeradów-Zdrój	49	1,75	-0,38

Źródło: opracowanie własne na podstawie MRL – System Analiz Samorządowych (SAS).

Wykres 16 Kwota wydatków majątkowych na projekty dofinansow. z UE przypadająca na 1 mieszkańca – średnia trzyletnia

Źródło: MRL – System Analiz Samorządowych (SAS) [dostęp: 07.04.2025 r.).

Analizując strukturę wydatków można stwierdzić (co istotne działy to rodzina, gospodarka komunalna jest dość oczywiste), że wśród nich dominują i ochrona środowiska, administracja publiczna, te przeznaczone na oświatę i wychowanie. Kolejne transport i łączność.

Tabela 43 Wydatki budżetowe gminy Karpacz według działów na koniec IV kw. w 2014 r. i 2024 r. (w zł)

Wyszczególnienie	2014	2024	2014=100(%)
Transport i łączność	4 823 130	12 383 577	256,8
Turystyka	692 206	2 514 344	363,2
Gospodarka mieszkaniowa	4 075 397	1 983 200	48,7
Administracja publiczna	5 500 929	27 572 247	501,2
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	632 255	1 061 689	167,9
Oświata i wychowanie	5 762 432	12 093 831	209,9
Ochrona zdrowia	720 954	1 467 194	203,5
Pomoc społeczna	2 167 726	3 442 720	158,8
Rodzina	-	1 658 180	-
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3 882 202	13 933 617	358,9
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	619 046	2 969 755	479,7
Kultura fizyczna i sport	486 669	1 650 460	339,1
Pozostałe	2 074 631	3 213 736	154,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie MRL – System Analiz Samorządowych (SAS).

A stylized, low-poly map background. It features a central green area with a blue pond-like shape inside. Surrounding this are various tan-colored polygonal shapes representing land parcels. Several streets are labeled in a sans-serif font: "Grand Street" at the top, "South Street" on the left, "First Street" above the green area, "Hudson Street" on the left, "Bank Street" at the bottom right, and "Main A" at the bottom left. Other partially visible labels include "Channel Street", "Capitol", "North", and "Central".

3. ANALIZA STREFY PRZESTRZENNEJ

3.1. Położenie geograficzne

Gmina Karpacz położona jest w południowo-zachodniej części Polski, w województwie dolnośląskim, w powiecie karkonoskim.

Gmina graniczy z gminami:

- ❖ Podgórzyn (powiat karkonoski),
- ❖ Kowary (powiat karkonoski).

Ponadto od południa Karpacz graniczy bezpośrednio z Czechami

Rysunek 1 Położenie Gminy Karpacz

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych GUS.

Część południową obszaru miasta zajmuje Karkonoski Park Narodowy wraz z otuliną, a także obszar Natura 2000 PLC020001 Karkonosze. Zgodnie z regionalizacją fizycznogeograficzną Polski, miasto w przeważającej części położone jest w obrębie mezoregionu 332.37 Karkonosze, zaś jego północno-wschodnie fragmenty znajdują się w zasięgu mezoregionu 332.36 Kotlina Jeleniogórska.

Najwyższym punktem w Karpaczu jest szczyt Śnieżki (1603 m n.p.m.), a najniższym miejscem jest najbardziej wysunięty na północ fragment miasta na drodze powiatowej w kierunku Mysłakowic i Jeleniej Góry (497 m n.p.m.). Duża deniwelacja (1105 m) stanowi o unikalnych wartościach rekreacyjnych

i środowiskowych Karpacza. Jednocześnie bardzo zróżnicowana rzeźba terenu, której lokalne deniwelacje wewnątrz terenów zainwestowanych sięgają 150 m, powoduje duże utrudnienia w zagospodarowaniu terenów miejskich.

Karpacz położony jest w odległości około: 137 km od Wrocławia, 249 km od Poznania, 290 km od Katowic, 367 km od Krakowa, 370 km od Szczecina i 453 km od Warszawy. Z uwagi na transgraniczne położenie, Karpacz ma bardzo dobrą lokalizację względem dużych miast znajdujących się poza granicami Polski. Położony jest w odległości: 182 km od Pragi, 183 km od Drezn i 300 km od Berlina.

3.2. Zewnętrzne uwarunkowania przestrzenne

Zgodnie z obowiązującym Planem zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego gmina Karpacz znajduje się w granicach wyznaczonego Jeleniogórskiego Obszaru Funkcjonalnego (JOF).

Wraz z miastem Jelenia Góra (rdzeń miejskiego obszaru funkcjonalnego) i gminami Janowice Wielkie, Jeżów Sudecki, Mysłakowice, Piechowice, Podgórzyn, Stara Kamienica, Szklarska Poręba, Wleń i Wojciszów leży w Strefie I tego obszaru.

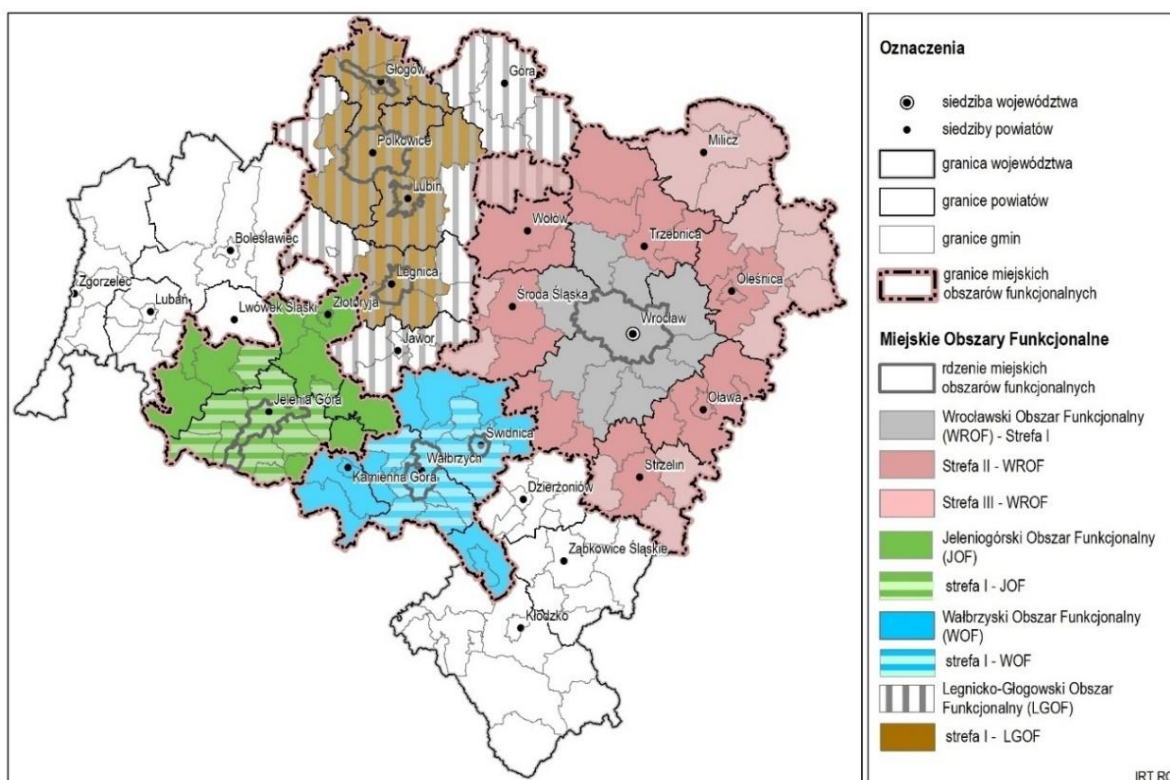
Dokument podkreśla znaczenie zintegrowanego i spójnego planowania przestrzennego w ramach Jeleniogórskiego Obszaru Funkcjonalnego. Kluczowe działania obejmują:

- ❖ **Współpracę między gminami** w ramach JOF w celu optymalizacji wykorzystania przestrzeni, obniżenia kosztów infrastruktury komunalnej oraz poprawy jakości życia mieszkańców.
- ❖ Uwzględnienie w polityce przestrzennej **zielonej infrastruktury** jako elementu struktury przestrzennej oraz **planowanie jej w sposób ciągły** – również na granicach gmin.
- ❖ Dążenie do **zachowania i wzmocnienia terenów zieleni** w miastach oraz **terenów**

otwartych, powiązanych z miejskimi systemami zieleni.

- ❖ Promowanie **racjonalnego kształtowania zabudowy**, unikanie nadmiernej urbanizacji terenów nieprzystosowanych i przeciwdziałanie nadpodaży terenów inwestycyjnych.
- ❖ Integracja funkcji przestrzennych, takich jak: mieszkalnictwo, usługi publiczne, infrastruktura i transport zbiorowy – szczególnie poprzez rozwój **kompleksowych zespołów zabudowy mieszkaniowej**.
- ❖ Ujęcie w polityce przestrzennej możliwości **modernizacji i rozwoju kolei aglomeracyjnej** dla poprawy dostępności transportu.
- ❖ Wspólne działania na rzecz ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego oraz zachowania lokalnej tożsamości przestrzennej.
- ❖ Zaprojektowanie, we współpracy z samorządami, **systemu zielonej infrastruktury** z przypisaniem jej konkretnych funkcji przestrzennych.

- ❖ **Rewitalizacja obszarów zdegradowanych** i kształtowanie atrakcyjnych, wysokiej jakości przestrzeni publicznych.
- ❖ **Wzmacnianie funkcjonalno-przestrzennej spójności** obszaru funkcjonalnego oraz jego powiązań zewnętrznych.
- ❖ **Wzmacnianie potencjałów wewnętrznych** wynikających z renty położenia i charakteru miejskiego obszaru funkcjonalnego, stanowiących o jego konkurencyjności.

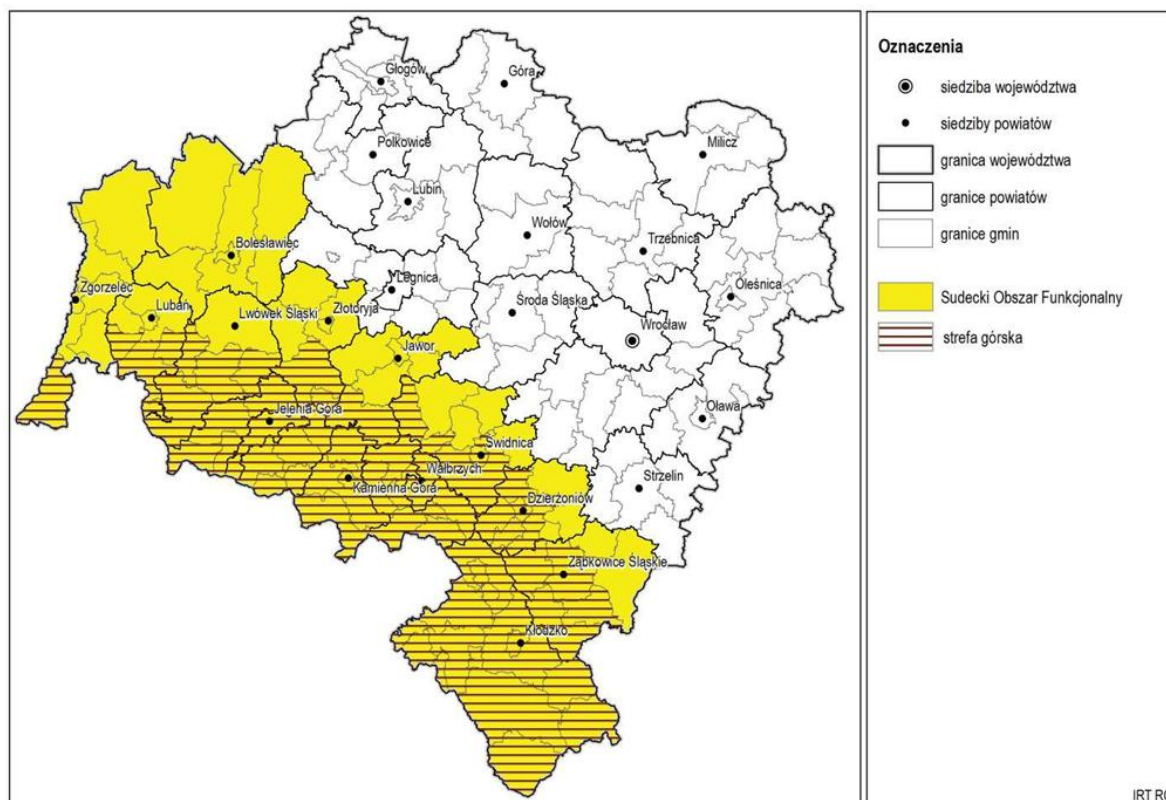
Rysunek 2 Miejskie obszary funkcjonalne na terenie województwa dolnośląskiego

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego (Uchwała nr XIX/482/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 czerwca 2020 r.).

Gmina Karpacz znajduje się w obowiązującym Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego w granicach strefy górskiej Sudeckiego Obszaru Funkcjonalnego. Z racji na lokalizację gminy w granicach tego obszaru w dokumentach gminnych powinno uwzględniać się politykę rozwoju zawartą w Strategii Rozwoju Sudety 2030 (Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części województwa dolnośląskiego na lata 2020–2030). Strategia Rozwoju Sudety 2030 jest formalnie dokumentem operacyjno-wdrożeniowym, stanowiącym zasadnicze narzędzie realizacji Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego. Celem powstania Strategii Rozwoju Sudety 2030 było wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części województwa dolnośląskiego poprzez zacieśnienie współpracy między samorządami, instytucjami i przedsiębiorcami. Strategia dąży do poprawy jakości życia mieszkańców, zwiększenia atrakcyjności regionu dla ludzi i inwestycji oraz wzmocnienia jego konkurencyjności, z poszanowaniem wartości przyrodniczych i krajobrazowych obszaru. Wśród celów wyróżnić można:

- ❖ Wspieranie form integracji regionu;
- ❖ Tworzenie warunków do inkubacji i zakorzenienia się nowych MŚP;
- ❖ Wspieranie innowacji w przedsiębiorstwach;
- ❖ Wspieranie inicjatyw klastrowych i kooperacji biznes-nauka;
- ❖ Tworzenie atrakcyjnych warunków dla inwestycji;
- ❖ Podnoszenie jakości infrastruktury społecznej i mieszkaniowej;
- ❖ Podwyższenie poziomu edukacji dzieci i młodzieży oraz dostosowanie do potrzeb rynku;
- ❖ Rozwój infrastruktury i usług „dla osób starszych”;
- ❖ Aktywizacja społeczna osób starszych;
- ❖ Integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ;
- ❖ Dobra komunikacja regionu z zewnętrznymi biegunami wzrostu gospodarczego (Wrocław; Warszawa; Aglomeracja Śląska; Praga; Brno; Drezno; Berlin);
- ❖ Nowa jakość powiązań wewnętrznych między głównymi miastami i ośrodkami turystyczno – uzdrowiskowymi;
- ❖ Upowszechnienie dostępu do internetu wysokich prędkości;
- ❖ Rozwój transportu publicznego (aglomeracyjnego; integrującego region) ;
- ❖ Ochrona i rewitalizacja walorów przyrodniczych;
- ❖ Ochrona; rewitalizacja i udostępnianie walorów kulturowych;
- ❖ Wdrażanie strategii niskoemisyjnych i produkcji energii ze źródeł odnawialnych;
- ❖ Rozwój infrastruktury turystycznej; rekreacyjnej i uzdrowiskowej;
- ❖ Zintegrowany marketing terytorialny.

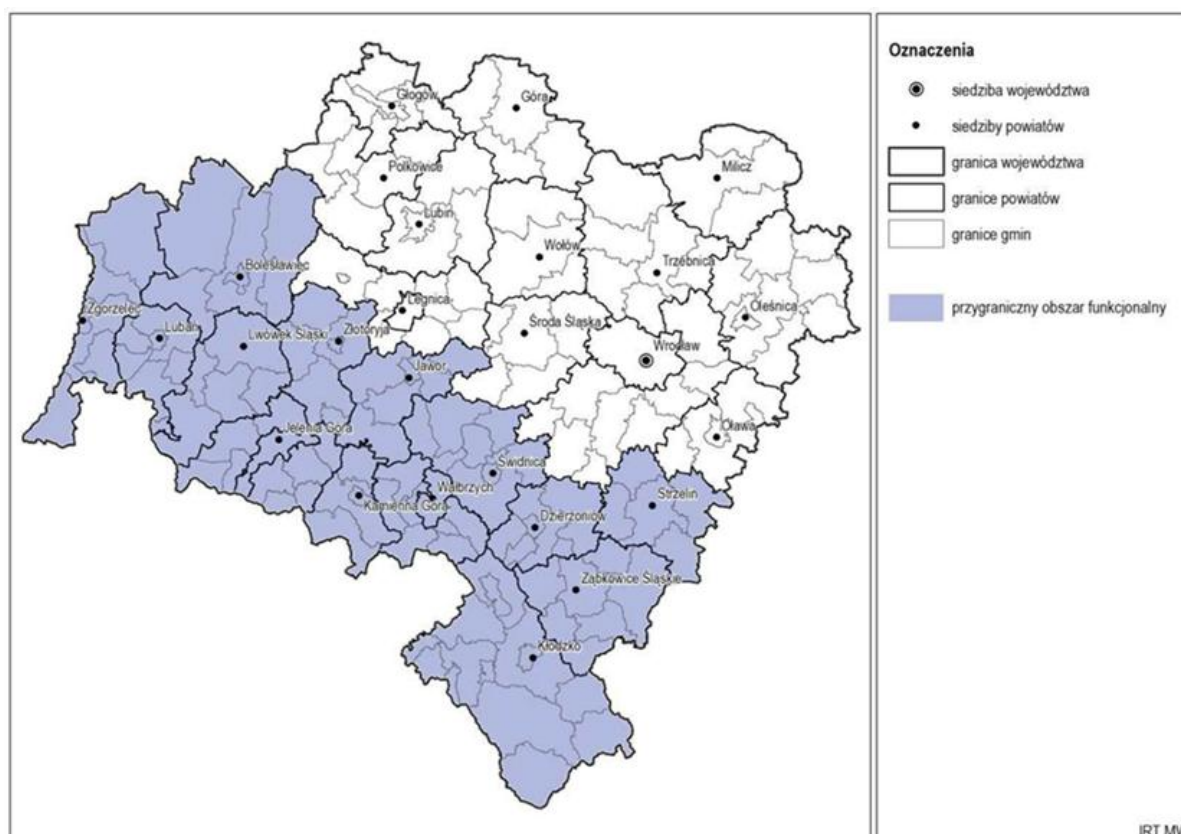
Rysunek 3 Zasięg Sudeckiego Obszaru Funkcjonalnego i strefy górskiej

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego (Uchwała nr XIX/482/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 czerwca 2020 r.).

Gmina Karpacz znalazła się również w granicach przygranicznego obszaru funkcjonalnego, gdzie jako jego część powinna rozwijać nowe funkcje wspierające zrównoważony rozwój. Obszary te, zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego oraz Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030, wymagają wprowadzenia nowych funkcji, które odpowiadają na wyzwania pogranicza oraz ograniczonej dostępności komunikacyjnej. Do pożądanych nowych funkcji w takich miejscach jak Karpacz należą: funkcje turystyczne i rekreacyjne, funkcje gospodarcze oparte

na rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, a także funkcje społeczne i edukacyjne, mające na celu przeciwdziałanie depopulacji i marginalizacji społecznej.

Aby skutecznie wdrażać te funkcje, niezbędne jest wykorzystanie odpowiednich instrumentów polityki regionalnej. Należą do nich przede wszystkim zintegrowane inwestycje terytorialne (ZIT), program Interreg Czecho-Polska, wsparcie z funduszy Unii Europejskiej oraz rozwój transgranicznej współpracy z regionami czeskimi.

Rysunek 4 Zasięg przygranicznego obszaru funkcjonalnego

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego (Uchwała nr XIX/482/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 czerwca 2020 r.).

3.3. Struktura funkcjonalno-przestrzenna

Struktura funkcjonalno-przestrzenna to wynikowy układ przestrzeni, kształtowany przez wzajemne oddziaływanie czynników społecznych, gospodarczych, środowiskowych. Jej celem jest tworzenie przejrzystego, spójnego systemu powiązań funkcjonalnych i przestrzennych, który sprzyja zrównoważonemu rozwojowi oraz efektywnemu zaspokajaniu potrzeb mieszkańców i lokalnej gospodarki.

System planowania przestrzennego w Polsce opiera się na przepisach ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Dotychczas w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, sporządzane było studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zwanego dalej „Studium”.

Studium sporządzało się dla obszaru w granicach administracyjnych gminy. Ustalenia Studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych, w których określa się przeznaczenie terenu, rozmieszczenie inwestycji celu publicznego oraz określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu.

24 września 2023 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Przyjęte przepisy mają zapobiec postępującej – chaotycznej suburbanizacji i dewastacji przestrzeni oraz mają przywrócić racjonalność procesów gospodarowania przestrzenią. Nowelizacja wiąże się również z wprowadzeniem nowego aktu planowania przestrzennego – planu ogólnego gminy, który będzie uchwalany obligatoryjnie dla całej gminy (z wyłączeniem terenów zamkniętych). Ustalenia

zawarte w planie ogólnym będą wiążące zarówno dla planów miejscowych jak i dla decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Inaczej niż studium, plan ogólny jest aktem prawa miejscowego. Istniejące studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zachowują moc do dnia wejścia w życie planu ogólnego w danej gminie, lecz nie później niż do 30 czerwca 2026 r. Zagadnienia strategiczne i kierunkowe, w tym kreowanie polityki przestrzennej gminy, będą przedmiotem strategii rozwoju gminy lub strategii rozwoju ponadlokalnego. Natomiast zasady realizacji polityki przestrzennej będą ustalane w planie ogólnym gminy.

Gmina Karpacz do sporządzenia projektu planu ogólnego przystąpiła na podstawie uchwały Nr XIII/52/24 Rady Miejskiej Karpacza z dnia 1 października 2024 r.

W celu osiągnięcia najwyższej efektywności struktury funkcjonalno-przestrzennej ważna jest odpowiednia dywersyfikacja źródeł, celów i środków transportu. Oznacza to, iż w optymalny sposób na terenie gminy należy rozmieścić poszczególne funkcje i zapewnić możliwość różnego rodzaju kontaktów i przepływów pomiędzy nimi, w szczególności transportowych, poprzez indywidualny transport pieszy, kołowy, w tym rowerowy, samochodowy aż do przewozów zbiorowych różnymi środkami transportu.

Istotną kwestią w programowaniu rozwoju jest jego etapowanie, gdyż realizacja poszczególnych elementów w niewłaściwej kolejności, może prowadzić do zaburzenia ładu przestrzennego, wprowadzenia trudnych do skorygowania ograniczeń oraz osłabienia efektywności struktury.

Kluczowe dla oceny struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy jest jej stan istniejący i ocena jej funkcjonowania.

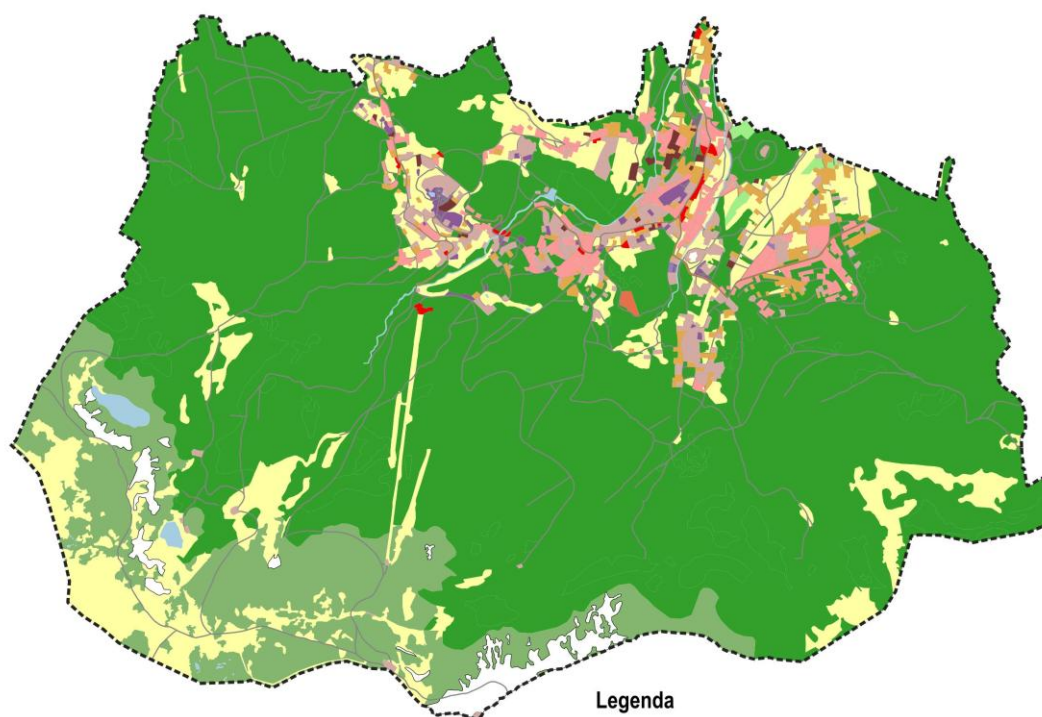
Równie ważna jest ocena prowadzonej polityki przestrzennej gminy określonej w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Karpacz, w którym podkreślono, iż utrzymanie wysokich walorów naturalnych terenów otwartych jest niezbędne dla rozwoju usług turystyczno – rekreacyjnych. Celem rozwoju miasta jest osiągnięcie stabilnego rozwoju, w którym byłyby zapewnione obecne potrzeby mieszkańców i innych użytkowników, stworzone warunki umożliwiające wzrost poziomu życia i usług oraz warunki umożliwiające zaspokojenie przyszłych potrzeb następnych pokoleń. Najistotniejszym elementem, niezbędnym dla spełnienia wszystkich warunków stabilnego rozwoju jest ochrona stanu środowiska przyrodniczego.

W związku z tym możliwości rozwoju miasta określono dla dwóch odrębnych obszarów.

Jednym z nich są tereny zainwestowane obejmujące istniejące zagospodarowanie zarówno kubaturowe jak i fragmenty użytków zielonych, zieleni nieurządzonej oraz parków leśnych. Obszar zasadniczo nie pokryty lasem i poza zarządem KPN. Powierzchnia tego obszaru wynosi około 837 ha.

Drugi rozpatrywany obszar to tereny otwarte obejmujący tereny KPN oraz lasy. Tereny otwarte o powierzchni około 3 tysięcy ha są objęte różnymi formami ochrony. Istnieje bezpośredni związek rozwoju terenów zainwestowanych miasta z dostępnością (wykorzystaniem dla potrzeb szeroko rozumianej rekreacji i turystyki) terenów otwartych²².

²² Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Karpacz, Karpacz, 2018 r.

Legenda

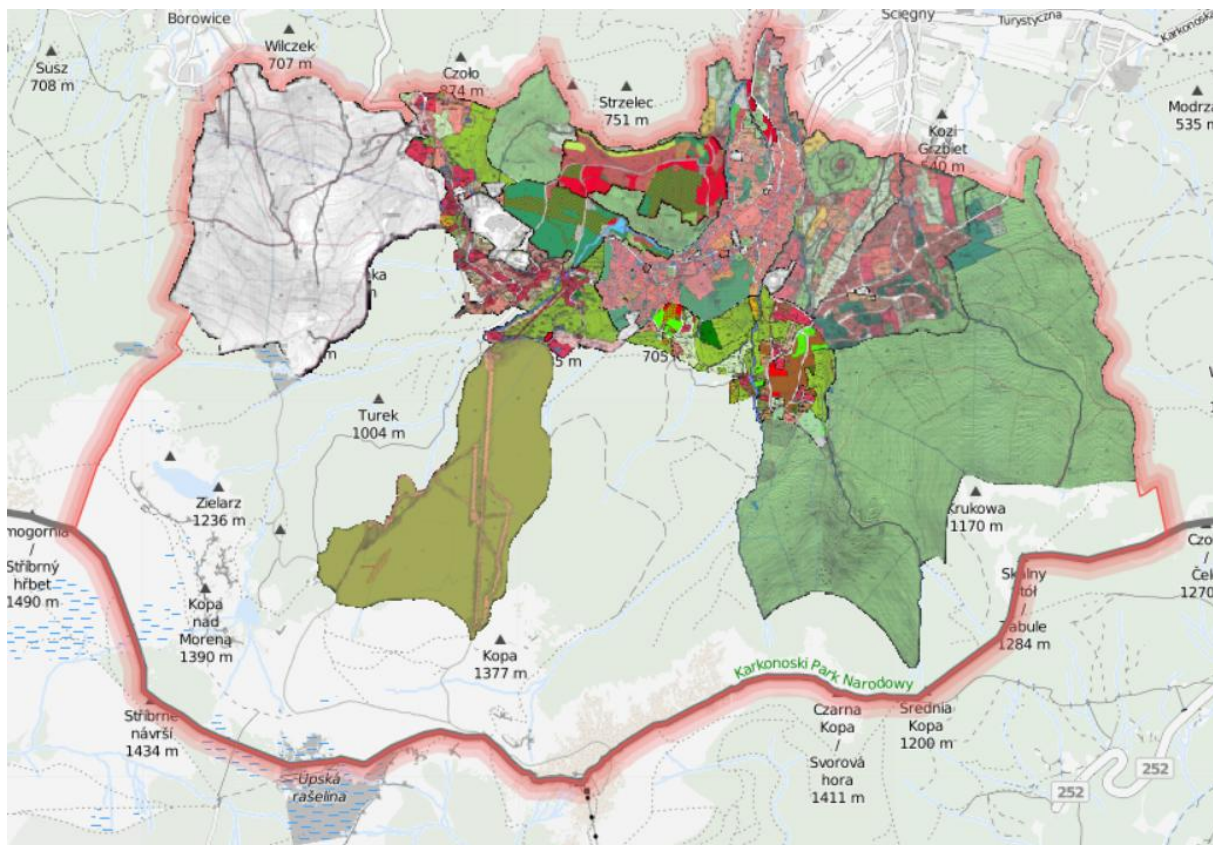
--- granice Gminy Karpacz	tereny zabudowane	place, składowiska
— sieć drogowa	zabudowa wielorodzinna	cmentarz
— droga powiatowa	zabudowa jednorodzinna	woda powierzchniowa
■ teren kolejowy	zabudowa usługowa	teren leśny i zadrzewiony
	zabudowa przemysłowa	roślinność trawiasta i uprawa rolna
	zabudowa inna	uprawa trwała
	zabudowa jednorodzinna i usług turystycznych	roślinność krzewiasta
		tereny nieużytkowane

Rysunek 5 Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Karpacz
źródło: opracowanie na podstawie BDOT 10k

Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego

W 2025 r. na terenie gminy Karpacz było 37 obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W 2023 roku miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego objętych było 52,8% powierzchni

Gminy Karpacz. Pokrywały one tereny zurbanizowane, tereny Nadleśnictwa „Śnieżka” w południowo-wschodniej oraz północno-zachodniej części miasta, a także obszar kompleksu narciarskiego w rejonie Kopy.

Rysunek 6 Pokrycie gminy Karpacz miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Źródło: System Informacji Przestrzennej Karpacz [dostęp: 15. 04.2025 r.]

3.4. Tereny mieszkaniowe i struktura osadnicza

W latach 2014–2023 w gminie Karpacz wzrosła ogólna liczba mieszkań o 13,5% z 2364 do 2682. Podkreślić należy jednak, że dynamika zmian zachodzących w gospodarce mieszkaniowej w gminie była podobna

do powiatu karkonoskiego (13,4%) i mniejsza w porównaniu do województwa dolnośląskiego (16,9%).

Tabela 44 Zasoby mieszkaniowe – mieszkania

JST	2014	2023	2014=100(%)
Gmina Karpacz	2 364	2 682	113,5
Gmina Janowice Wielkie	1 440	1 520	105,6
Gmina Jeżów Sudecki	2 271	2 844	125,2
Gmina Kowary	4 434	4 497	101,4
Gmina Mysłakowice	3 689	4 098	111,1
Gmina Piechowice	2 417	2 441	101,0
Gmina Podgórzyn	2 669	3 259	122,1
Gmina Stara Kamienica	1 743	1 940	111,3
Gmina Szklarska Poręba	3 325	4 337	130,4
Powiat karkonoski	24 352	27 618	113,4
Dolny Śląsk	1 123 386	1 312 857	116,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w zasobach mieszkaniowych w 2023 r. wyniosła 53,3 m².

Obszary zabudowane i zagospodarowane skupiają się w północnej części miasta. Zespoły zabudowy przedzielone są obszarami użytków zielonych lub leśnymi. Powierzchnia zajęta pod tereny zainwestowane wraz z komunikacją stanowią zaledwie 11,2% (423 ha) powierzchni miasta. Podstawowym miernikiem rozlokowania i intensywności terenów mieszkaniowych jest gęstość zaludnienia. W przypadku Karpacza czynnikami determinującymi rozmieszczenie ludności są uwarunkowania przyrodniczo-geograficzne. Gmina Karpacz dzieli się na następujące jednostki planistyczno-strukturalne:

- ❖ A – tereny zainwestowane Centrum Karpacza,
- ❖ B1 – tereny zainwestowane Karpacz Górny,
- ❖ C – tereny zainwestowane Zarzecze,
- ❖ D – tereny zainwestowane Płóczki,
- ❖ E – tereny zainwestowane Strefa Aktywności Turystycznej,
- ❖ F – tereny zainwestowane Osiedle Skalne,
- ❖ G – tereny zainwestowane Wilcza Poręba,

- ❖ H – tereny otwarte Wschód,
- ❖ I – tereny otwarte Karkonoski Park Narodowy,
- ❖ J – tereny otwarte Zachód.

Tereny zainwestowane północnej części Karpacza rozwinęły się głównie wzdłuż takich ulic jak: ul. Wielkopolska, Parkowa i Konstytucji 3 Maja i charakteryzują się największą gęstością zaludnienia.

W centralnej części Karpacza przeważa zwarta zabudowa o charakterze miejskim, usługowym (administracja, szkoły, biura, handel, rekreacja, komunikacja itp.), oraz zabudowa mieszkaniowa złożona zarówno z bloków wielorodzinnych, jak również z kilku skupisk dużych jedno i wielorodzinnych budynków. Większość budynków pochodzi z okresu przedwojennego. Na północ od centralnej części Karpacza dominuje bardziej rozproszona zabudowa o charakterze mieszkalnym, usługowym oraz turystycznym.

Ośią komunikacyjną Karpacza Górnego jest ul. Karkonoska, wzdłuż której zlokalizowana jest dość regularnie zabudowa o charakterze pensjonatowym i mieszkalno-pensjonatowym - w głównej mierze pochodząca z pocz. XX w. Układ komunikacyjny

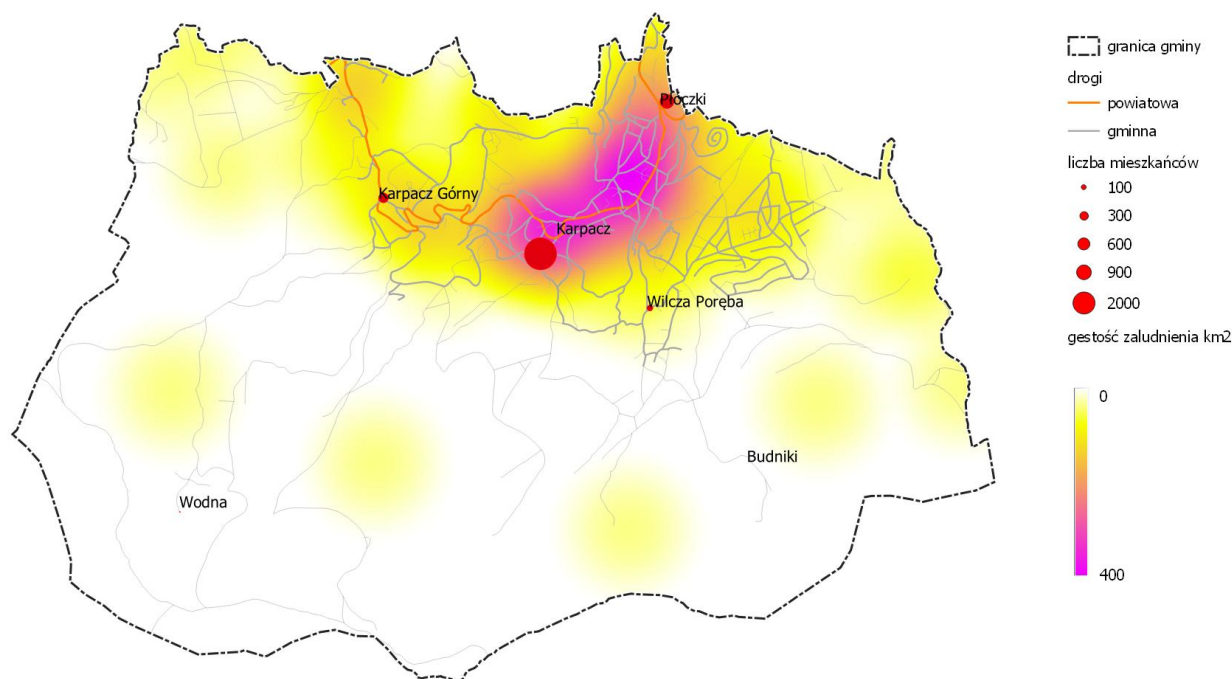
uzupełniają inne, węższe ulice z bardziej rozproszoną zabudową, dostosowaną do topografii terenu. Dominującym elementem znajdującym się w tej części miasta jest kompleks hotelowy "Gołębiewski".

Wilcza Poręba charakteryzuje się układem gniazdowym, gdzie dominowała rozproszona przedwojenna zabudowa o charakterze rekreacyjnym lub mieszkaniowym, obecnie zlokalizowano tutaj zabudowę przeskalowaną, kontrastującą z historycznym charakterem tego miejsca. Na północ od niej w rejonie Osiedla Skalnego występuje zabudowa składająca się przeważnie z nowych budynków pensjonatowo – mieszkaniowych, otoczona

i przedzielona grupami leśnymi. Jednostka Zarzecze charakteryzuje się rozproszoną zabudową wzdłuż ul. Myśliwskiej o charakterze pensjonatowo – mieszkaniowym. Znajduje się tutaj również ośrodek leczniczy – Centrum Medyczne Karpacz. Pozostałą część stanowią lasy i zadrzewienia.

Na pozostałym obszarze miasta tereny zabudowane stanowią niewielką część powierzchni i są to tylko pojedyncze obiekty.

STRUKTURA FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNA
STRUKTURA OSADNICZA
GMINA KARPACZ

Rysunek 7 Struktura osadnicza gminy Karpacz

źródło: opracowanie na podstawie BDOT 10k i danych GUS.

3.5. Tereny usługowe, w tym sportowo-rekreacyjne

Wieloletnie tradycje Karpacza, jak również wielkość całorocznej bazy noclegowej, sąsiedztwo głównego masywu Karkonoszy stanowią, iż jest on jednym z najważniejszych w Polsce ośrodków narciarskich. Tereny i obiekty usługowe skupiają się w północnej części miasta i rozlokowują się wzdłuż ulic: Wielkopolskiej, Parkowej i Konstytucji 3 Maja.

Do wyróżniających się w strukturze funkcjonalnej miasta należą:

- w Karpaczu Górnym - kompleks hotelowy Gołębiewski oraz sąsiadujący z nim zespół zabytkowego kościoła ewangelicko-augsburskiego Wang,
- w części wschodniej obszaru zurbanizowanego miasta – hotel Sandra, Mövenpick Resort & Spa Karpacz oraz pensjonaty i hotele bezpośrednio do nich przylegające.
- w Wilczej Porębie – hotel Artus oraz apartamentowiec i hotel Green Mountain dominują nad zdecydowanie mniejszą gabarytowo zabudową mieszkaniową.

Pozostałe mniejsze kompleksy pensjonatów i hoteli rozlokowane są stosunkowo równomiernie w obszarze zurbanizowanym.

Kompleks oświaty składający się ze szkoły podstawowej wraz z halą widowisko-sportową zlokalizowany jest w centralnej części Karpacza przy ulicy Konstytucji 3 Maja 48a.

Ogromna ilość drobnych obiektów usługowych rozlokowanych jest wzdłuż głównych ulic obsługujących centralną część miasta.

Do obszarów rekreacyjnych odznaczających się w strukturze funkcjonalno-przestrzennej miasta należą: Centrum Rekreacji i Sportu „Kolorowa”, Stadion im. Ireny Szewińskiej oraz kolejki krzesełkowe wraz z trasami narciarskimi. Natomiast do terenów sportowo-rekreacyjnych istotnych pod względem różnorodności oferty należą dwa Aquaparki w kompleksie hotelu Gołębiewski oraz hotelu Sandra.

3.6. Tereny rolne

Tereny roślinności trawiastej i tereny rolne stanowią niewielki procent powierzchni gminy i zlokalizowane są w północnej części Karpacza, gdzie obszary zabudowane i zagospodarowane poprzedzielane są rzeźbą terenu i obszarami polnymi lub leśnymi.

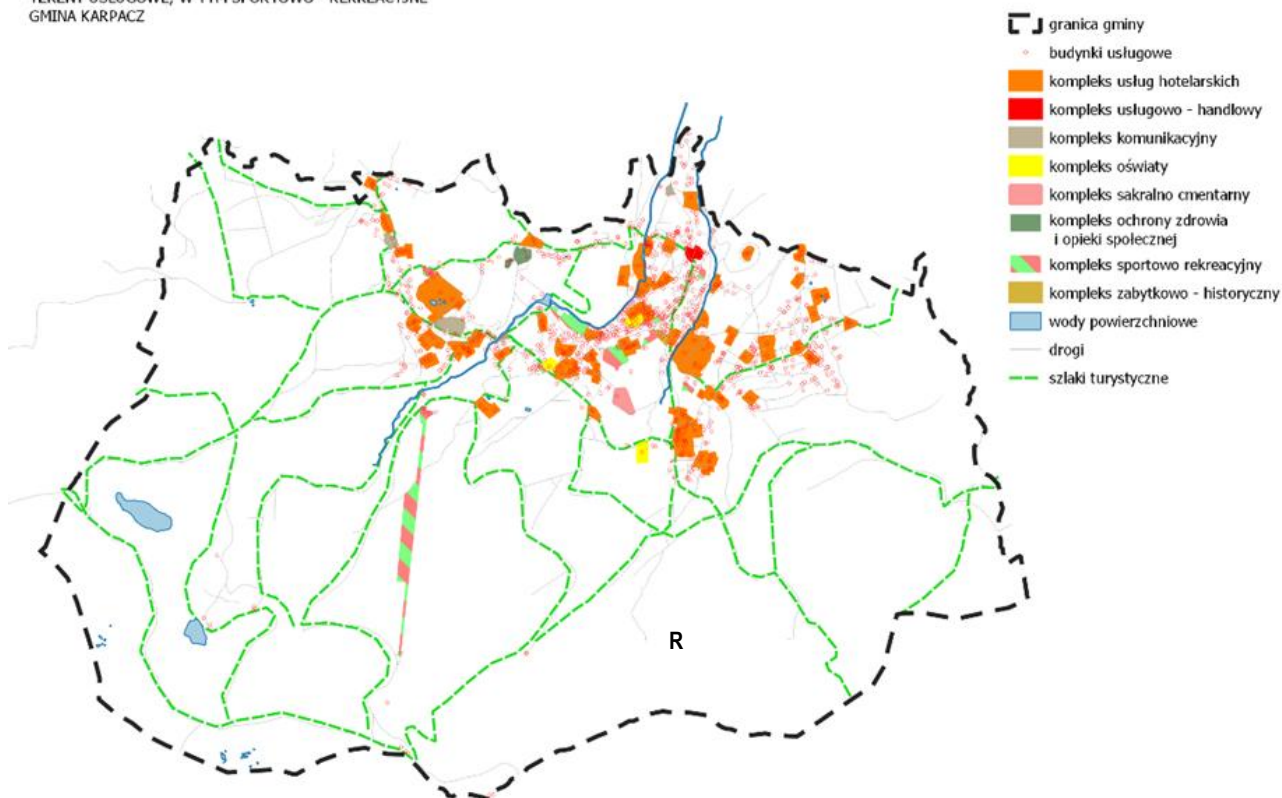
Największe zwarte północne kompleksy zlokalizowane są:

- w Zarzeczcu na północ od centrum Karpacza,
- na wschód od rzeki Łomniczki.

Pozostałe kompleksy roślinności trawiastej znajdują się na obszarach chronionych.

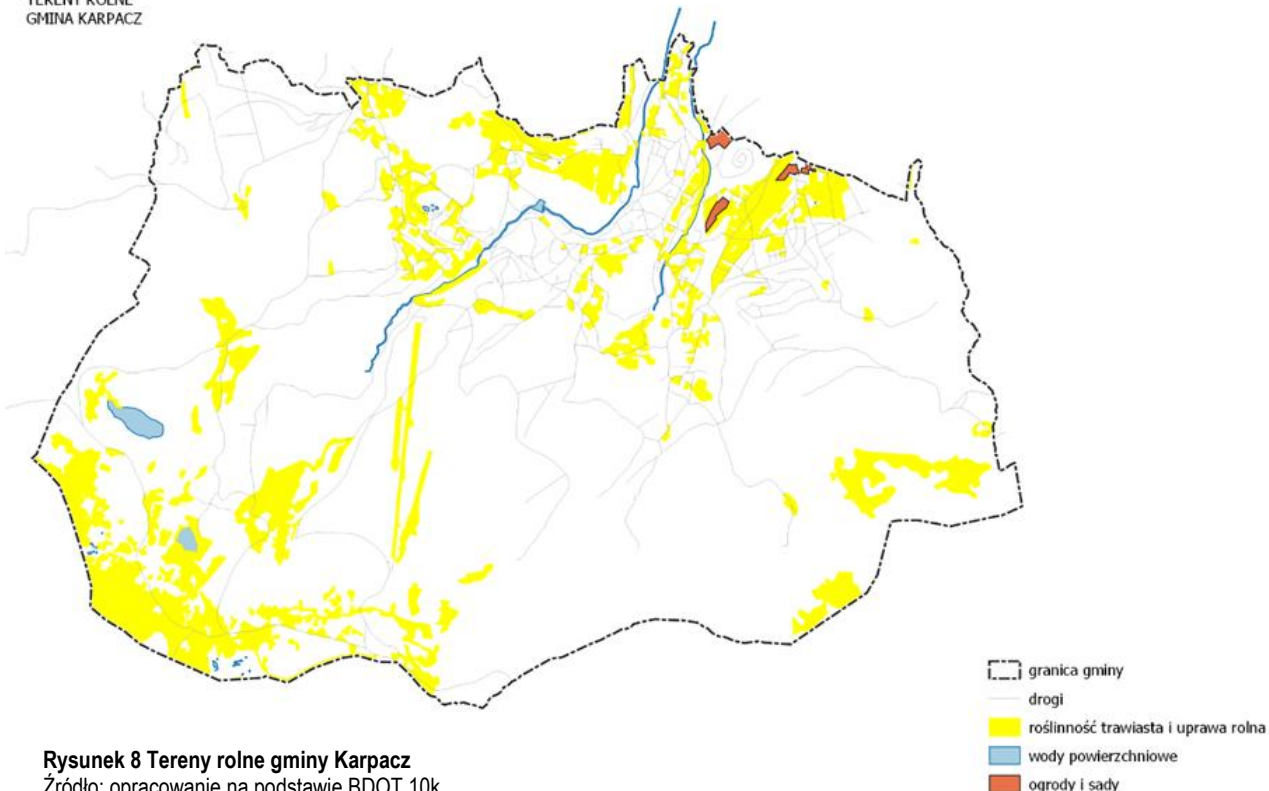
STRUKTURA FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNA
TERENY USŁUGOWE, W TYM SPORTOWO - REKREACYJNE
GMINA KARPACZ

Rysunek 9 Tereny usługowe, w tym sportowo-rekreacyjne gminy Karpacz

Źródło: opracowanie na podstawie BDOT 10k.

STRUKTURA FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNA
TERENY ROLNE
GMINA KARPACZ

Rysunek 8 Tereny rolne gminy Karpacz

Źródło: opracowanie na podstawie BDOT 10k.

3.7. Tereny otwarte – tereny zielone, tereny wód

Obszary zabudowane i zagospodarowane skupione są w północnej części gminy i stanowią zaledwie około 11% powierzchni miasta. Na pozostałym obszarze miasta dominują tereny zielone, przeważnie lasy objęte obszarami chronionymi, gdzie tereny zabudowane stanowią niewielką część powierzchni i są to tylko pojedyncze obiekty), np.: hotele, schroniska, obserwatorium meteorologiczne, urządzenia sportowe (wyciągi narciarskie, skocznia, tor saneczkowy itp.).

Można tu wydzielić trzy strefy wyraźnie różniące się charakterem nałożonych na nie warunków ochrony przyrody:

- obszar Karkonoskiego Parku Narodowego, na którym nie można prowadzić żadnej działalności gospodarczej nie związanej z ochroną przyrody lub turystyką, obszar ten dzieli tereny leśne sąsiadujące z terenami zainwestowanymi na dwie części:
 - teren leśny wschodni - rejon Góry Świerkowiec i Góry Suszyca,

- teren leśny zachodni - rejon Góry Buława i Góry Izbica na wschód od doliny Łomniczki.

Oba tereny leśne pozostają w administracji lasów państwowych, gdzie prowadzona jest gospodarka leśna i mają status lasów ochronnych.

W obrębie terenów zainwestowanych występują założenia zielone o charakterze komponowanym: parki, pasy zieleni w drogach, skwery wraz z nasadzeniami drzew oraz zielenią niską.

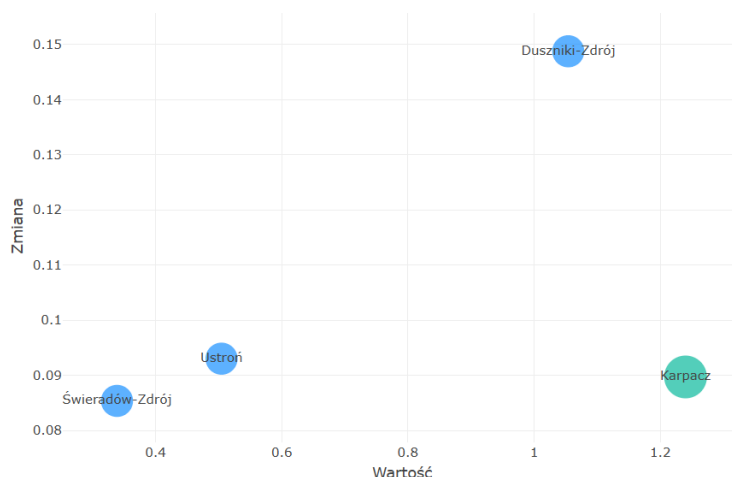
Przez gminę Karpacz przepływa główna rzeka Łomnica wraz z jej głównym dopływem Łomniczką. W południowo-zachodniej części Karpacza na terenie Karkonoskiego Parku Narodowego znajdują się na wysokości ponad 1000 m n.p.m. dwa stawy polodowcowe: Wielki Staw i Mały Staw.

Dane pochodzące z MRL wskazują, iż pod względem lesistości gmina Karpacz charakteryzuje się największą lesistością wśród wszystkich jednostek JST wybranych do porównania.

Tabela 45 Lesistość (%)

JST	Wartość nominalna	Wartość standaryzowana	Dynamika
Gmina Karpacz	63,7	1,24	0,15
Gmina Ustroń	45,5	0,50	0,09
Gmina Duszniki-Zdrój	59,1	1,05	0,15
Gmina Świeradów-Zdrój	41,4	0,34	0,09

Źródło: opracowanie własne na podstawie MRL – System Analiz Samorządowych (SAS).

Wykres 17 . Lesistość (%)

Źródło: MRL – System Analiz Samorządowych (SAS) [dostęp: 14.04.2025 r.).

3.8. Układ komunikacyjny i transportowy

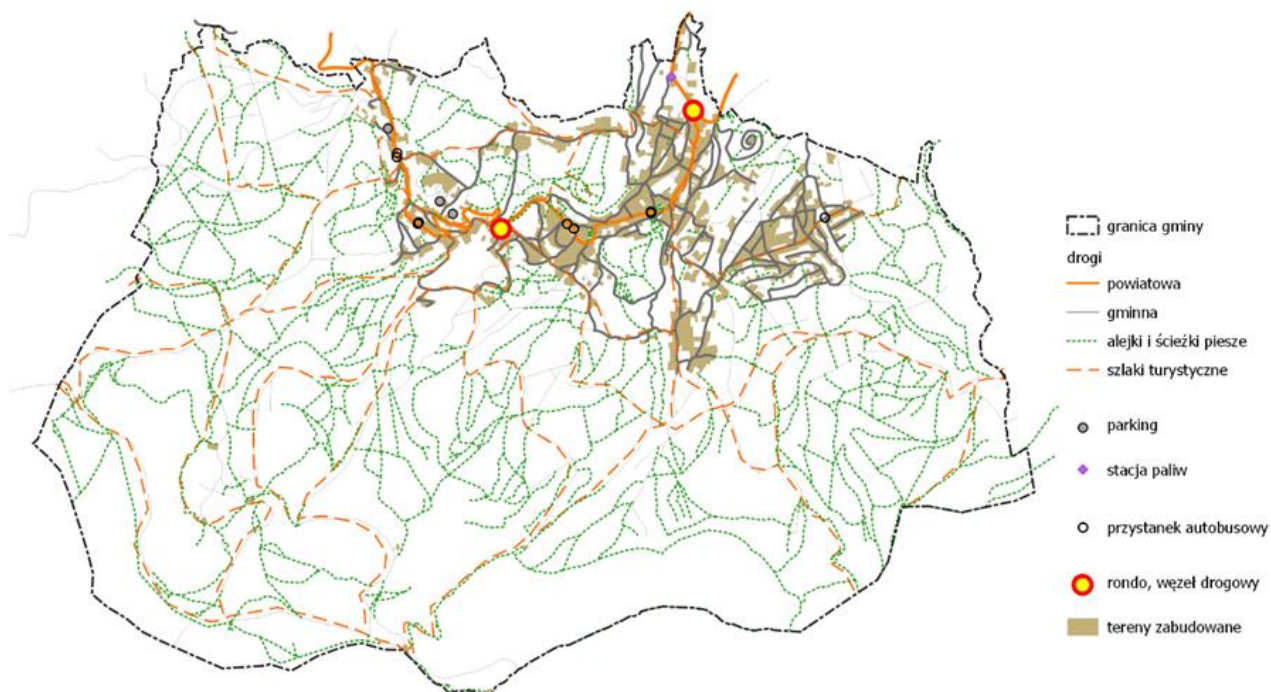
Na terenie miasta Karpacz sieć transportowa jest słabo zhierarchizowana. Istnieją korytarze transportowe dróg powiatowych biegnące przez zurbanizowaną część miasta. Elementy sieci transportowej tworzą równomiernie rozłożoną sieć obsługującą tereny zainwestowane w północnej części miasta. Układ uliczny miasta jest typowy dla górskich miejscowości – składa się z krętych, wąskich dróg o dużym nachyleniu, które w sezonie turystycznym bywają mocno obciążone ruchem. Duża część miasta, szczególnie w rejonie głównego deptaka przy ulicy Konstytucji 3 Maja, jest przystosowana do ruchu pieszego, z szerokimi chodnikami i strefami ograniczonego ruchu samochodów.

W gminie Karpacz zauważalne są istotne problemy związane z infrastrukturą drogową, które negatywnie wpływają na płynność ruchu i dostępność komunikacyjną miasta. Szczególnie uciążliwe są zatory tworzące się w rejonie skrzyżowania ulic Wielkopolska, Konstytucji 3 Maja, Kowarska oraz Kolejowa, co wskazuje na potrzebę budowy ronda w tym miejscu.

W gminie zauważalny jest brak alternatywnych dróg wjazdowych i wyjazdowych, które odciążąłyby główne arterie komunikacyjne.

W kontekście rosnącego potencjału gminy Karpacz w zakresie rozwoju turystyki, w tym turystyki kongresowej, dostrzegalna jest potrzeba poprawy dostępności komunikacyjnej, m.in. poprzez stworzenie infrastruktury takiej jak lądowisko dla helikopterów.

STRUKTURA FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNA
UKŁAD KOMUNIKACYJNY
GMINA KARPACZ

Rysunek 10 Układ komunikacyjny gminy Karpacz

Źródło: opracowanie na podstawie BDOT 10k.

Infrastruktura drogowa

Podstawowe powiązania miasta z otoczeniem zapewniają następujące drogi:

- droga powiatowa nr 2741 D, zapewniająca skomunikowanie z drogą wojewódzką nr 367 do Jeleniej Góry oraz z byłą drogą wojewódzką nr 366 przez Podgórzyn do Piechowic oraz do Kowar,
- droga powiatowa nr 2653 D, o przebiegu Jelenia Góra, Staniszków, Sosnówka, Karpacz (ul. Karkonoska, ul. Konstytucji 3 Maja, ul. Wielkopolska), Ściegny do byłej drogi wojewódzkiej nr 366.

Pozostałe drogi i ulice są w administracji gminnej. Drogi gminne zapewniają obsługę komunikacyjną wewnątrz miasta na ile umożliwia to ukształtowanie terenu.

Infrastruktura parkingowa

Obecnie na terenie Gminy Karpacz znajduje się 11 ogólnodostępnych parkingów płatnych oraz 5 ogólnodostępnych parkingów bezpłatnych.

Oplaty za parkowanie pojazdów na wskazanych poniżej płatnych parkingach miejskich zostały wprowadzone na podstawie zarządzenia nr 0050.9.2025 Burmistrza Karpacza z dnia 27 stycznia 2025 r. w sprawie wprowadzenia opłat za parkowanie pojazdów na placach gminnych.

Na terenie Gminy Karpacz znajduje się również znaczna liczba parkingów prywatnych, które funkcjonują zgodnie z własnymi, wewnętrznymi regulaminami.

Tabela 46 Zestawienie płatnych parkingów

Lp.	ulica	Liczba miejsc postojowych zwykłych	Liczba miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych	Liczba miejsc postojowych dla autobusów
1.	Polskich Olimpijczyków	53	2	4
2.	Obrońców Pokoju	26	2	-
3.	Łączna	20	-	-
4.	Rybacka	15	2	-
5.	Konstytucji 3 Maja / Parkowa	30	2	-
6.	Świętokrzyska	48	1	-
7.	Olimpijska	113	5	-
8.	Karkonoska	11	1	-
9.	Przewodników Górskich	65	2	-
10.	Parkowa	21	2	-
11.	Karkonoska (Dino)	31	-	-
suma		433	19	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miejski w Karpaczu

Tabela 47 Zestawienie bezpłatnych parkingów

Lp.	ulica	Liczba miejsc postojowych zwykłych	Liczba miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych	Liczba miejsc postojowych dla autobusów
1.	Konstytucji 3 Maja obok Izby Jaśkowej	10	-	-
2.	Gimnazjalna/Olimpijska	18	-	-
3.	Karkonoska	17	-	-
4.	Przewodników Górskich	14	1	-
5.	Rybacka	3	1	-
suma		62	2	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miejski w Karpaczu

Powyższa lista parkingów jest jednak niewystarczająca, ze względu na bardzo duży ruch turystyczny. W Karpaczu planowana jest inwestycja polegająca na budowie centrum przesiadkowego. Nowopowstały parking umożliwi pozostawienie samochodu na wjeździe do miasta, a następnie poruszanie się po nim komunikacją miejską, pieszo lub rowerem. Parking ma obejmować miejsca parkingowe dla samochodów osobowych oraz dla autobusów, a także stacje ładowania pojazdów elektrycznych oraz stacje naprawy rowerów. Inwestycja spowoduje zmniejszenie natężenia ruchu samochodów osobowych w centrum Karpacza, a w konsekwencji zmniejszy się również obciążenie parkingów miejskich. Istotną kwestią będzie również budowa parkingów buforowych.

Infrastruktura kolejowa

Peryferyjnie przez północną część miasta przebiega linia kolejowa nr 340 relacji Mysłakowice – Karpacz, długości około 7 km, o znaczeniu regionalnym, zakończona dworcem czołowym w Karpaczu.

Aktualnie sieć kolejowa podlega kompleksowej rewitalizacji. Planowane jest przywrócenie połączeń kolejowych Jelenia Góra- Karpacz w czerwcu 2025 r.

Infrastruktura rowerowa

Karpacz, ze względu na ukształtowanie terenu, posiada mało korzystne uwarunkowania dla komunikacji rowerowej jako alternatywy dla komunikacji pieszej lub samochodowej mieszkańców. Rozwój ścieżek rowerowych ma ważne znaczenie z punktu widzenia poprawy stanu środowiska naturalnego, jak również z uwagi na promocję turystyki i rekreacji. Piękne krajobrazy, urozmaicona rzeźba terenu i duże obszary leśne predestynuje gminę do obszaru bardzo atrakcyjnego do uprawiania sportów rowerowych oraz odbywania rekreacyjnych wycieczek rowerowych.

Możliwość rekreacyjnego i sportowego wykorzystania rowerów sprzyja liczna sieć utwardzonych dróg leśnych oraz wytyczone trasy rowerowe. Karpacz wpisuje się także w sieć tras rowerowych o znaczeniu ponadlokalnym, znajduje się na trasie

Euroregionalnego Szlaku Rowerowego ER-2 – szlak Liczyrzepy. Ponadto turystyka rowerowa możliwa jest zarówno na wyznaczonych trasach Karkonoskiego Parku Narodowego, jak i na terenach zarządzanych przez Lasy Państwowe – Nadleśnictwo Śnieżka.

W mieście nie występuje system ciągów ruchu pieszo-rowerowego obsługujących tereny zielone, tereny lasów, jak również centralną część miasta. Natężenie ruchu na ciągach komunikacji kołowej w obszarach zabudowanych umożliwia bezpieczne poruszanie się po nich rowerów.

Komunikacja publiczna

Publiczny transport drogowy wykonywany jest na terenie gminy Karpacz przez przewoźników na podstawie zezwoleń Starosty Karkonoskiego. Burmistrz Karpacza wydał zgodę na korzystanie z przystanków. Burmistrz Karpacza wydał dwa zezwolenia na wykonywanie regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym w ramach linii regularnych z ważnością do 18 sierpnia 2029 roku dla Biura Turystycznego VIP Travel Małgorzata Kalupa. Pierwsze zezwolenie dotyczy linii Karpacz ul. Skalna (skrzyżowanie z ul. Granitową) - Karpacz ul. Karkonoska (DW Stokrotka). Drugie zezwolenie dotyczy linii Karpacz ul. Karkonoska (DW Stokrotka) - Karpacz ul. Konstytucji 3 Maja (dworzec Kolejowy).

W gminie Karpacz funkcjonuje również Powiatowa Komunikacja Karkonoska. W styczniu 2025 r. Zarząd Powiatu Karkonoskiego zawarł z Wojewodą Dolnośląskim umowę o dopłatę w formie dofinansowania zadań własnych organizatora w zakresie przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej. W rozkładzie jazdy znajdują się następujące linie, kursujące przez gminę na trasach:

- linia 100 (Karpacz – Kowary – Mysłakowice – Jelenia Góra),
- linia 104 (Karpacz – Miłków – Sosnówka – Cieplice – Jelenia Góra),
- linia 106 (Karpacz – Sosnówka – Podgórzyn – Szklarska Poręba)²³.

²³ Strona internetowa PKS "TOUR" Sp. z o.o. <https://www.pks.jgora.pl/2-uncategorised/94-rozklad-jazdy-powiatowej-komunikacji-karkonoskiej> [dostęp: 16.04.2025].

Karpacz posiada dużą liczbę połączeń za pośrednictwem komunikacji prywatnej z Jelenią Górą. Czas przejazdu wynosi około 40-45 minut. Ponadto istnieją bezpośrednie połączenia autobusowe łączące Karpacz z dużymi miastami np. takimi jak Wrocław czy Warszawa za pomocą przewoźnika FlixBus.

3.9. Infrastruktura techniczna

Gospodarka odpadami

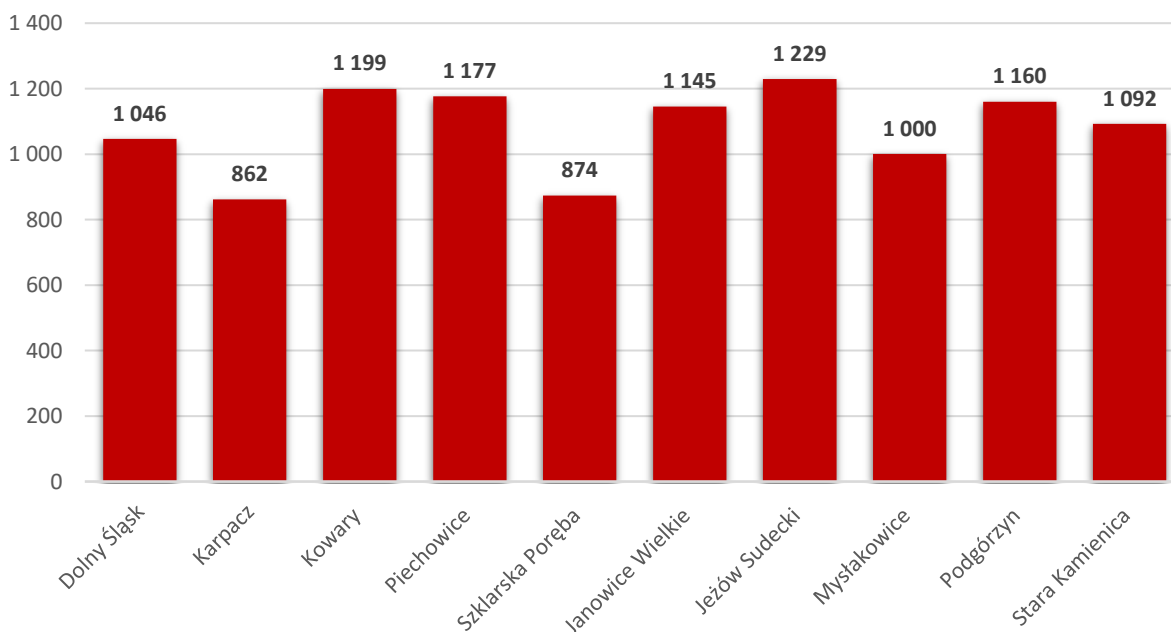
Na terenie Karpacza, głównym podmiotem świadczącym usługi w zakresie odbioru i transportu odpadów komunalnych dla nieruchomości objętych systemem był Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Karpaczu. Innymi podmiotami, które świadczyły lub mogły świadczyć usługę w zakresie odbioru odpadów na terenie Gminy w 2023 roku były:

- ❖ SANIKOM Sp. z o.o.;
- ❖ COM-D Sp. z o.o.;
- ❖ Karkonoskie Centrum Gospodarki Odpadami Sp. z o.o.;
- ❖ WPN Spółka z o.o.;
- ❖ Cito – Artur Domański;

- ❖ FCC Polska Sp. z o.o.;
- ❖ Przedsiębiorstwo Handlowe Mirosław Olejarczyk.²⁴

W 2023 r. w gminie Karpacz średni koszt funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami wyniósł ogółem w przybliżeniu 862 zł na 1 tonę odebranych i zebranych odpadów. Jest to najniższy koszt odnotowany w porównaniu do pozostałych gmin powiatu karkonoskiego.

Warto także zaznaczyć, że w porównaniu do średniej dla Dolnego Śląska w przypadku jednej tony odebranych i zebranych odpadów różnica wynosi w przybliżeniu 230 zł na korzyść gminy Karpacz.

Wykres 18 Wskaźnik efektywności kosztowej ogółem usług odebranych odpadów komunalnych (zł/t) w 2023 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W gminie Karpacz w latach 2014–2023 masa zebranych odpadów zmieszanych przypadających na mieszkańca zwiększyła się z 562 kg do 1 170 kg. Warto

podkreślić, że osiągnięte wartości były najwyższe na tle pozostałych gmin powiatu karkonoskiego.

²⁴ Raport o stanie Gminy Karpacz za 2023 rok.

Tabela 48 Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku na mieszkańca (w kg)

JST	2014	2023	2014=100(%)	Powiat=100(%) Rok 2023
Gmina Karpacz	562	1 170	208	248
Gmina Janowice Wielkie	175	340	194	72
Gmina Jeżów Sudecki	213	392	184	83
Gmina Kowary	281	339	121	72
Gmina Mysłakowice	229	403	176	85
Gmina Piechowice	211	384	182	81
Gmina Podgórzyn	231	434	188	92
Gmina Stara Kamienica	102	294	288	62
Gmina Szklarska Poręba	313	799	255	169
Powiat karkonoski	255	472	185	100
Dolny Śląsk	269	415	154	88

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jednocześnie w stosunku do 2020 r. zwiększyła się w gminie Karpacz masa zebranych selektywnie odpadów i to zarówno ogółem, jak i z gospodarstw domowych. W 2023 r. zebrano łącznie 1 314,76 t odpadów, z czego 465,02 t odpadów pochodziło z gospodarstw domowych (ok. 35,4%). Z zestawienia powyższych wskaźników wynika, że gospodarka odpadami na terenie gminy uległa poprawie. Potwierdzają to także kolejne dane takie jak wzrost masy zebranego z gospodarstw domowych: papieru i tektury – z 58,83 t w 2020 r. do 170,09 t

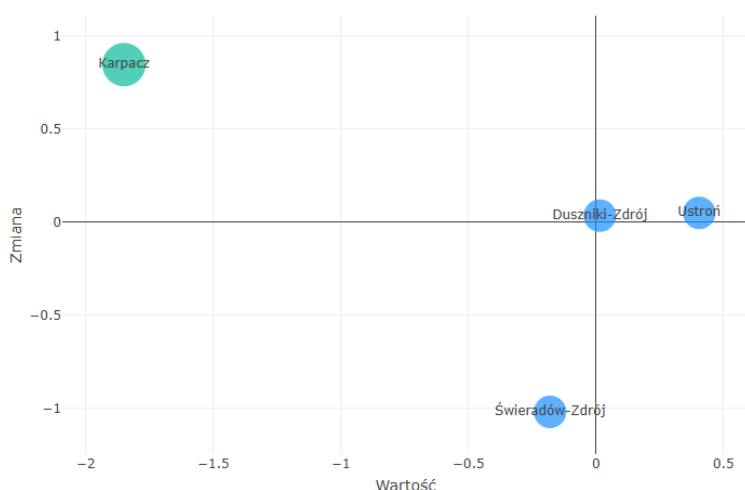
w 2023 r., szkła – z 131,24 t do 357,22 t, a także tworzyw sztucznych – z 135,35 t do 236,20 t. Na przestrzeni lat 2020–2023 zebrano jednak mniej odpadów wielkogabarytowych (spadek o 128,83 t) oraz biodegradowalnych (wzrost o 45,56 t).

Według danych MRL gmina Karpacz wśród gmin wybranych do porównania plasuje się na pierwszym miejscu ze zdecydowaną przewagą pod względem ilości zebranych odpadów na mieszkańca, a jej dynamika wzrostu jest dodatnia.

Tabela 49 Odpady komunalne zebrane w ciągu roku ogółem na 1 mieszkańca (kg/osoba)

JST	Wartość nominalna	Wartość standaryzowana	Dynamika
Gmina Karpacz	862,8	-1,85	0,85
Gmina Ustroń	280,4	0,40	0,05
Gmina Duszniki-Zdrój	381,0	0,02	0,03
Gmina Świeradów-Zdrój	431,4	-0,18	-1,02

Źródło: opracowanie własne na podstawie MRL – System Analiz Samorządowych (SAS).

Wykres 19 Odpady komunalne zebrane w ciągu roku ogółem na 1 mieszkańca (kg/osoba)

Źródło: MRL – System Analiz Samorządowych (SAS) [dostęp: 14.04.2025 r.).

3.10. Infrastruktura energetyczna

Analizując infrastrukturę energetyczną posłużono się wskaźnikiem *"Całkowite zużycie energii elektrycznej w gospodarstwie domowym na mieszkańca (kWh/rok)"* zgodnie z normą PN-ISO 37120.

W latach 2014–2023 w gminie Karpacz możemy zauważyć wzrost zużycia energii elektrycznej

w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca. Podobna tendencja występuje w powiecie karkonoskim oraz na Dolnym Śląsku. Warto podkreślić jednak, że wzrost tego wskaźnika jest wyższy w analizowanym okresie niż wzrost dla powiatu oraz województwa i wynosi 34,4%.

Tabela 50 Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca w gospodarstwach domowych w miastach

JST	2014	2023	2014=100(%)	Powiat=100(%) Rok 2023
Gmina Karpacz	860,02	1 521,19	176,88	135,41
Powiat karkonoski	746,76	1 123,37	150,43	100,00
Dolny Śląsk	691,98	820,39	118,56	73,03

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zrozumienie, ile zużywa się energii elektrycznej, jest niezbędne, aby skutecznie zarządzać jej wytwarzaniem, zużyciem i oszczędzaniem. Tereny mieszkaniowe są jednym z głównych odbiorców energii

elektrycznej i użytkowników z nią związanych. Wszelkie formy energii elektrycznej mają pewien poziom wpływu na środowisko.

3.11. Infrastruktura wodno-kanalizacyjna i gazowa

Na przestrzeni lat 2014–2023 odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej w gminie Karpacz nie zmienił się. W latach 2014–2023 zwiększył się o 0,4% odsetek osób korzystających z sieci kanalizacyjnej. W 2023 r. korzystało z niej 93,4% mieszkańców. Należy podkreślić, że ten podstawowy wskaźnik kształtował się na terenie gminy Karpacz powyżej średniej regionalnej. W analizowanym okresie znacznie wzrósł odsetek osób przyłączonych do sieci gazowej. W 2014 r. z sieci gazowej korzystało 77,7 % mieszkańców, a w 2023 r. już 99,5%.

Długość czynnej sieci wodociągowej w gminie na koniec 2023 r. wynosiła 43,6 km. Długość czynnej sieci kanalizacji sanitarnej wynosiła 66,1 km, istniało 1066 przyłączy do sieci kanalizacji sanitarnej.

Łączna wydajność ujęć wody w gminie Karpacz znajdujących się w zarządzie Miejskiego Zakładu Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. wynosiła 4 328,90 m³/d.

Z terenu gminy Karpacz około 80% ścieków bytowych jest odprowadzanych systemowo do oczyszczalni ścieków Karkonoskiego Systemu Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Mysłakowicach. Około 3% ścieków surowych trafia do oczyszczalni ścieków przy ul. Partyzantów w Karpaczu, 15% do oczyszczalni ścieków przy ul. Nadrzeczej, a pozostałe 2%, do indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków lub zbiorników bezodpływowych²⁵. Z uwagi na ograniczoną przepustowość oczyszczalni ścieków, szczególnie tej zlokalizowanej w Mysłakowicach, obecnie nie są wydawane nowe zapewnienia na odbiór ścieków. Konieczna jest zatem przebudowa i modernizacja oczyszczalni przy ul. Nadrzeczej oraz systemu kanalizacji sanitarnej, tak aby wszystkie ścieki mogły być oczyszczane wyłącznie w jednej, oczyszczalni zarządzanej przez Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.

Tabela 51 Odsetek ludności korzystającej z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej

Wyszczególnienie	2014	2023	Rok 2014=100(%)
Gmina Karpacz			
Wodociąg	99,5	99,5	100,0
Kanalizacja	93,0	93,4	100,4
Gaz	77,7	96,9	124,7
Powiat karkonoski			
Wodociąg	83,2	85,2	102,4
Kanalizacja	61,7	65,0	105,3
Gaz	48,6	56,4	116,0
Dolny Śląsk			
Wodociąg	94,8	95,3	100,5
Kanalizacja	75,0	77,7	103,6
Gaz	61,4	61,8	100,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

²⁵ Raport o stanie Gminy Karpacz za 2023 rok.

3.12. Potencjał i wykorzystanie OZE

Na potencjał związany z wykorzystywaniem OZE składa się między innymi energia uzyskiwana ze spalania biomasy, energia promieniowania słonecznego oraz energia wody.

W Karpaczu istniał Plan Gospodarki Niskoemisyjnej do roku 2020 r. Dotychczas nie została przeprowadzona aktualizacja dokumentu, jednak działania zapisane w Planie pozostają dalej aktualne. Jak wynika z dokumentu gmina Karpacz charakteryzuje się ograniczonym potencjałem rozwoju źródeł odnawialnych.

W gminie rekomendowane jest wykorzystywanie energii słonecznej (instalacje solarne i fotowoltaiczne). Instalacje małych mocy mogą być lokowane na obiektach mieszkalnych pozwalając na częściowe zaspokojenie potrzeb energetycznych, a tym samym uniezależnić je od dostaw zewnętrznych.

Dodatkowo na terenie gminy w pełni wykorzystano możliwości pozyskania energii z zasobów wodnych. Istniejące na terenie gminy Karpacz cieki wodne, w szczególności potok Łomnica, stanowią zasoby wodne umożliwiające realizację ekonomicznie opłacalnych obiektów małej energetyki wodnej. Aktualnie na terenie Karpacza zlokalizowane są cztery małe elektrownie wodne, o mocy od 120 do 420 kW.

Możliwości terenowe gminy Karpacz dla pozyskania biomasy są dość duże z racji na dużą powierzchnię lasów i gruntów leśnych, które to stanowią istotne źródło pozyskania biomasy. Gmina posiada również grunty rolne, na których to można uprawiać rośliny przeznaczone do spalania jako biomasa. Największym potencjałem energetycznym na terenie gminy Karpacz charakteryzuje się drewno.

W wyniku prac naukowo-badawczych zidentyfikowano potencjalne występowanie w rejonie Karpacza, w strefach głębokiego rozłamu w utworach podłoża krystalicznego wód termalnych o temperaturach sięgających ponad 100°C.

Tabela 52. Możliwość wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie gminy Karpacz

Typ i forma wykorzystania OZE	Rozwój	Przewiduje się wykorzystanie po rozpoznaniu złóż	Nie przewiduje się wykorzystania
Energia słoneczna - instalacje fotowoltaiczne	X		
Energia słoneczna - kolektory słoneczne	X		
Energia wodna	X		
Energia z biomasy - drewno	X		
Energia z biomasy - grubizna	X		
Energia z biomasy - pochodzenia rolniczego			X
Energia geotermalna		X	
Energia wiatru			X

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej zawierający elementy Planu Mobilności Miejskiej dla Gminy Karpacz na lata 2016–2020, Karpacz, aktualizacja lipiec 2020 r.

Gmina Karpacz nie posiada obecnie odnawialnych źródeł energii będących jej własnością. Ze względu na specyficzne uwarunkowania przestrzenne, topograficzne oraz istniejącą zabudowę, możliwości efektywnego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w szczególności instalacji fotowoltaicznych, są w tym obszarze ograniczone. Ukształtowanie terenu oraz warunki nasłonecznienia nie sprzyjają optymalnemu funkcjonowaniu tego typu instalacji.

Zgodnie z danymi Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, gmina Karpacz znajduje się na terenach o niekorzystnych, jednych z najgorszych w kraju, warunków wietrznych. Również mapy wietrzności wskazują na nieodpowiednie warunki dla instalacji

turbin wiatrowych. Ponadto należy zauważyć, że gmina znajduje się na terenach górskich, które ze względów na warunki klimatyczne nie są wskazane do lokalizowania elektrowni wiatrowych. Ostatnią przeszkodą rozwoju technologii wiatrowych jest występowanie na terenie gminy obszarów chronionych, utrudniających rozwój takiej infrastruktury²⁶.

W związku z powyższym, bardziej zasadne wydaje się skoncentrowanie działań na modernizacji i usprawnieniu istniejącej infrastruktury technicznej, co może przynieść realne korzyści w zakresie efektywności energetycznej gminy.

²⁶ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej zawierający elementy Planu Mobilności Miejskiej dla Gminy Karpacz na lata 2016–2020, Karpacz, aktualizacja lipiec 2020 r.

4.ANALIZA SFERY KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWEJ

4.1. Obszary chronione

Na obszarze miasta występują następujące obszary chronione:

- ❖ Karkonoski Park Narodowy wraz z otuliną,
- ❖ Natura 2000 "Karkonosze" (PLC 020001),
- ❖ korytarz ekologiczny Góry Stołowe – Zachód,
- ❖ pomniki przyrody.

Zdecydowaną część miasta zajmują przyrodnicze obszary chronione. Obszary te obszarowo nakładają się na siebie, posiadają jednak inny zakres i przedmiot ochrony. Najcenniejszym obszarem jest Rezerwat Biosfery UNESCO "Man and the Biosphere" (Bilateralny Rezerwat Biosfery "Karkonosze/Krkonoše") zlokalizowany na obszarze Karkonoskiego Parku Narodowego (KPN).

Obydwa obszary Natury 2000 znajdują się także w granicach KPN. Kompleks obszarów chronionych od południa wytycza granica państwa, od strony północnej przylega do niego Kotlina Jeleniogórska, od zachodu Góry Izerskie, a od wschodu Brama Lubawska i Rudawy Janowickie.

Karkonoski Park Narodowy wraz z otuliną

Największą część parku zajmują lasy (4397 ha) objęte głównie ochroną czynną. Tereny położone powyżej górnej granicy lasu, czyli piętro subalpejskie i alpejskie o powierzchni około 1500 ha objęte jest ochroną ścisłą. Wokół Parku utworzona jest otulina, której powierzchnia wynosi 13 093 ha. Lasy występują na blisko 70% powierzchni, pozostała część to ekosystemy nieleśne w zdecydowanej większości położone powyżej górnej granicy występowania lasu, oraz lądowe, nieleśne i wodne. W Parku występuje ponad tysiąc gatunków roślin oraz wiele gatunków zwierząt leśnych (ok. 40 gatunków ssaków, m.in. wydra, jeleń, sarna europejska, lis rudy, oraz 16 gatunków nietoperzy). Jednym z ciekawszych żyjących tu zwierząt jest muflon śródziemnomorski introdukowany na początku XX w. z Korsyki. Na tereny Parku zdają się także powracać duże ssaki drapieżne, jak wilki i rysie. Ponadto żyje tu 90 gatunków ptaków, między innymi włośnatka,

sóweczka, zagrożony wymarciem cietrzew, głuszc, drozd obrożny, płochacz halny. Najliczniejszą grupę zwierząt stanowią owady oraz inne bezkręgowce. Fauna owadów Karkonoszy obejmuje również formy endemiczne: jak podgatunek motyla – miernikowca. W granicach parku występują rośliny endemiczne: skalnica bazaltowa – podgatunek skalnicy darniowej, dzwonek karkonoski, gnidosz sudecki, biedrzynek mniejszy skalny. Park posiada 112 km szlaków turystycznych pieszych, są także szlaki narciarskie, w tym 17 km nartostrad. Część szlaków pieszych udostępniono dla rowerzystów. W szczytowe partie prowadzą dwie kolejki liniowe, zimą zaś funkcjonuje 10 wyciągów dla narciarzy.

Natura 2000 "Karkonosze" (PLC 020001)

Strukturę przestrzenną obszaru tworzą tereny nieleśne najwyższej części Karkonoszy oraz kompleksy leśne (regiel górny, regiel dolny, pogórze). Tereny te są przecinane gęstą siecią dróg leśnych oraz szlaków wraz z infrastrukturą turystyczną (sieć schronisk, szlaków pieszych, wyciągów i nartostrad służących obsłudze ruchu turystycznego). Oprócz tego obszar Natura 2000 obejmuje częściowo karkonoskie wsie, a nawet miasta w tym Karpacz. Ekosystemy wodne Karkonoszy tworzą zróżnicowane biocenozy, rozwijające się w trzech odmiennych typach obiektów wodnych: torfowiskach, jeziorach górskich oraz w wodach płynących. Poszczególne biotopy zasiedlane są przez organizmy mające wyraźnie wysokogórski charakter, z dużą liczbą gatunków górskich i borealno-górskich. Lądowe ekosystemy nieleśne zajmują blisko 2000 ha. Główna ich część obejmująca obszar położony powyżej górnej granicy lasu (strefa subalpejska) objęta jest ochroną ścisłą w Karkonoskim Parku Narodowym. Poza tym występują liczne enklawy położone w kompleksach leśnych: śródleśne łąki, reglowe torfowiska przejściowe, zespoły źródliskowe, przypotokowe ziołorośla lepiężnika białego i innych wysokich bylin o charakterze górskim oraz skupienia roślinności synantropijnej w otoczeniu obiektów turystycznych. Największy udział w ogólnej powierzchni ekosystemów nieleśnych mają: zarośla kosodrzewiny,

traworośla trzcinika owłosionego, wysokogórskie (subalpejskie) murawy z dominacją bliźniczki psiej trawki i turzycy tęgiej oraz zbiorowiska naskalnych mszaków i porostów. Najbardziej rozpowszechnionymi zbiorowiskami w piętrze subalpejskim Karkonoszy są zarośla kosodrzewiny.²⁷

W ostoi występuje co najmniej 11 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Karkonosze są jedną z 10 najważniejszych w Polsce ostoi cietrzewia, sóweczki i włośchatki²⁸.

Pomniki przyrody rozlokowane są pojedynczo lub w formie zgrupowań drzew w zainwestowanej części

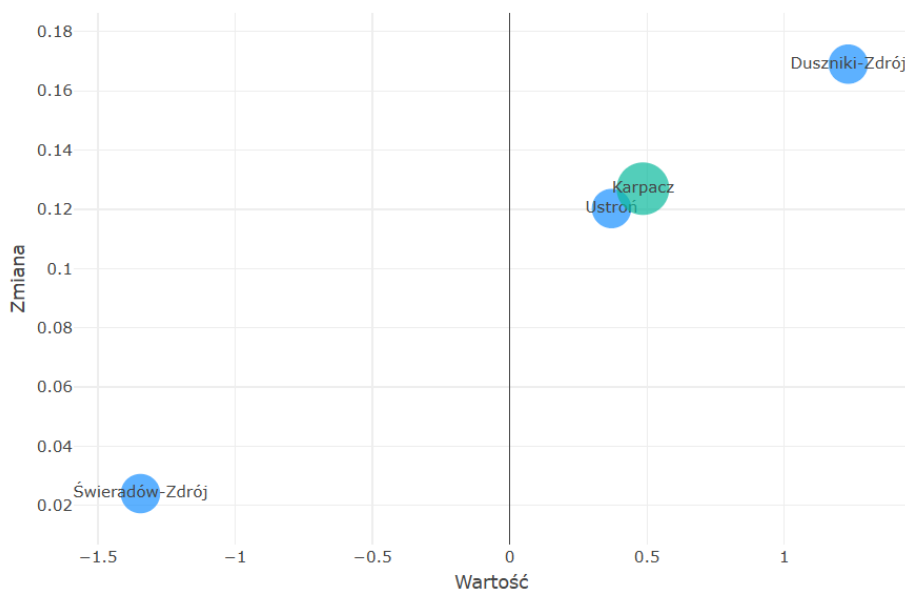
gminy, są to między innymi lipa drobnolistna, kasztan jadalny, klon jawor. Przez południowo-centralną część gminy przebiega korytarz ekologiczny Góry Stołowe – Zachód.

Jak wynika z danych MRL pod względem udziału obszarów chronionych do powierzchni całkowitej gminy, gmina Karpacz zajęła drugie miejsce spośród wszystkich jednostek wybranych do porównania, osiągając tym samym wartość nominalną na poziomie 53,0. Jednocześnie wszystkie gminy charakteryzują się dynamiką zmian na zbliżonym dodatnim poziomie.

Tabela 53 Udział (%) obszarów prawnie chronionych w powierzchni gminy

JST	Wartość nominalna	Wartość standaryzowana	Dynamika
Gmina Karpacz	53,0	0,49	0,13
Gmina Ustroń	49,7	0,37	0,12
Gmina Duszniki-Zdrój	74,7	1,23	0,17
Gmina Świeradów-Zdrój	38,9	-1,34	0,02

Źródło: opracowanie własne na podstawie MRL – System Analiz Samorządowych (SAS).

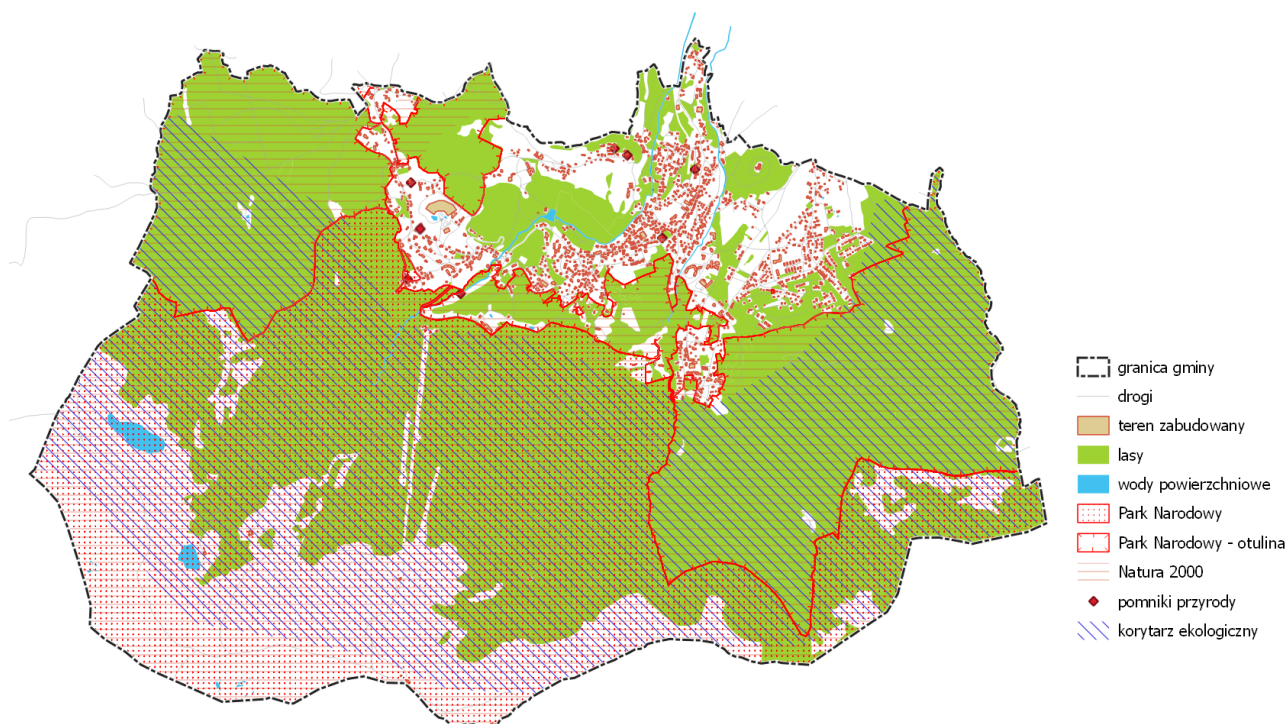
Wykres 20 Udział (%) obszarów prawnie chronionych w powierzchni gminy

Źródło: MRL – System Analiz Samorządowych (SAS) [dostęp: 15.04.2025 r.).

²⁷ <http://crfop.gdos.gov.pl> [dostęp: 15.04.2025].

²⁸ jw.

STRUKTURA FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNA
OBSZARY CHRONIONE
GMINA KARPACZ

Rysunek 11 Obszary chronione na terenie gminy Karpacz

Źródło: Opracowanie na podstawie bazy BDOT 10k oraz danych GDOŚ.

4.2. Stan i jakość powietrza

Na obszarze gminy nie występują istotne źródła emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Na jakość powietrza atmosferycznego mogą mieć jednak wpływ zanieczyszczenia emitowane w Karpaczu, a w szczególności zanieczyszczenia komunikacyjne (przede wszystkim z głównej ulicy Konstytucji 3 Maja) oraz liczne emitory punktowe z indywidualnych palenisk domowych²⁹.

Jak wynika jednak z prognoz jakości powietrza przygotowanych na podstawie prognozy zanieczyszczenia powietrza, wykonywanej przez

Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy, na terenie gminy Karpacz może występować ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu informowania ($100 \mu\text{g}/\text{m}^3$) dla pyłu zawieszonego PM₁₀ w powietrzu.

Na terenie Karpacza prowadzi się pomiary stężenia zanieczyszczeń, które można monitorować na żywo za pośrednictwem sieci czujników Airly³⁰. W Karpaczu lokalne czujniki monitorują jakość powietrza, w tym w szczególności pyłów zawieszonych w dwóch punktach pomiaru:

²⁹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Karpacz, Karpacz, 2018 r.

³⁰ <https://airly.org/pl/> [dostęp: 14.04.2025].

- ❖ na budynku Urzędu Miejskiego,
- ❖ przy Świątyni Wang.

W trosce o stan jakości powietrza Gmina Karpacz przystąpiła do ogólnopolskiego programu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska pod nazwą „Program priorytetowy Czyste Powietrze”. Powyższy program polegał na dofinansowaniu wymiany w budynkach

mieszkalnych jednorodzinnych wszystkich źródeł ciepła zasilanych paliwem stałym na ekologiczne źródło ciepła. W ramach tego programu wymieniono w 2023 roku 15 kotłów na paliwo stałe, zastępując je ekologicznymi źródłami ogrzewania, takimi jak kotły gazowe, piece zasilane prądem elektrycznym, pompy ciepła, panele fotowoltaiczne oraz kolektory słoneczne.³¹

4.3. Zagrożenie powodzią

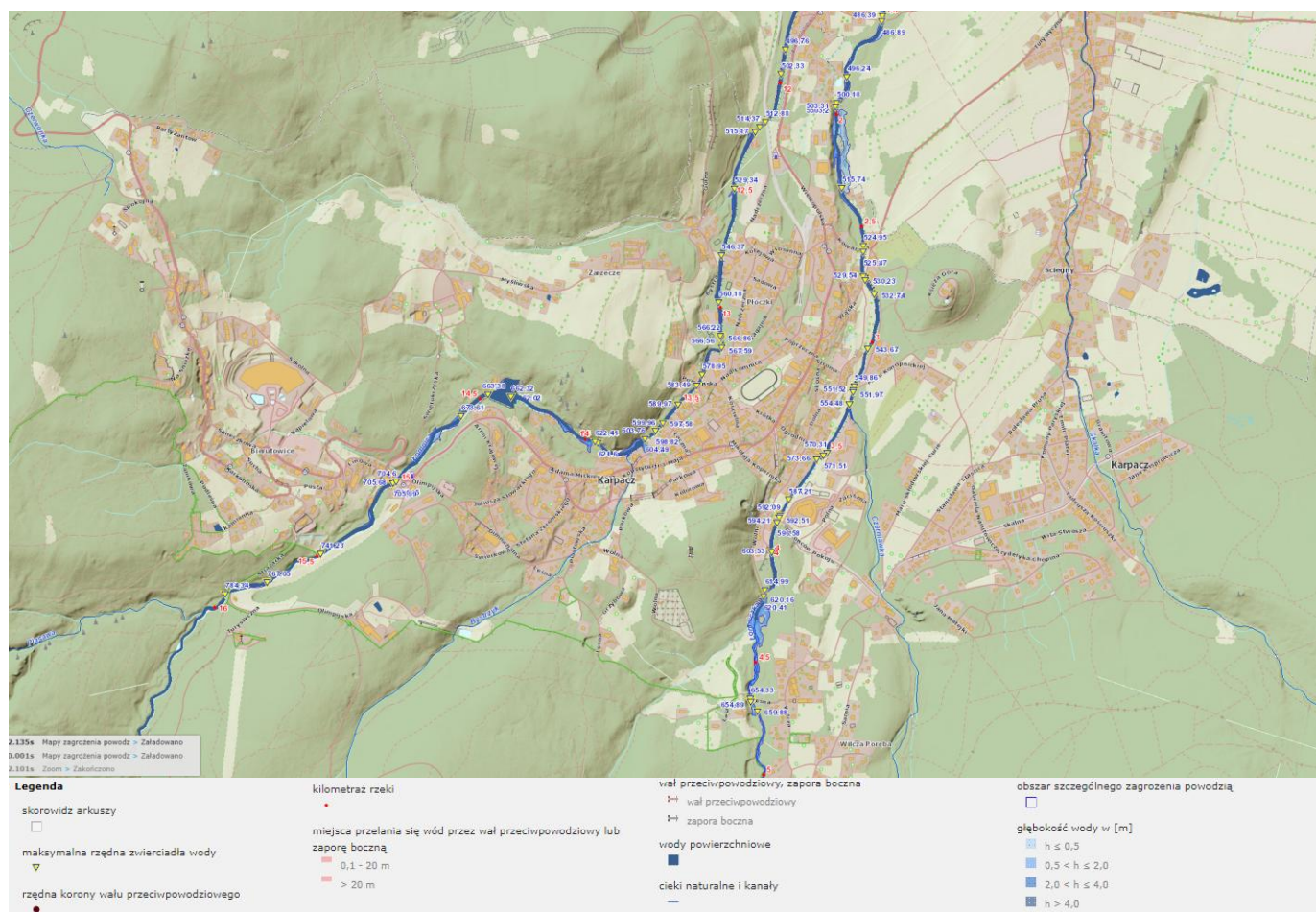
Zgodnie z art. 166 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. 2024 poz. 1087 z późn. zm.) w strategii rozwoju gminy powinny być uwzględnione obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Ponadto zgodnie z art. 326 ustawy w strategii rozwoju gminy uwzględnia się ustalenia dokumentów planistycznych, tj. Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Odry, przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 26 października 2022 r. (Dz.U. 2022 poz. 2714).

Status obszarów szczególnego zagrożenia powodzią został uregulowany w art. 16 pkt 34 ustawy Prawo wodne. Zgodnie z tym przepisem obszarami szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują przepisy odrębne określone w ustawie Prawo wodne są:

- a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1 %,
- b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10 %,
- c) obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne,
- d) pas techniczny.

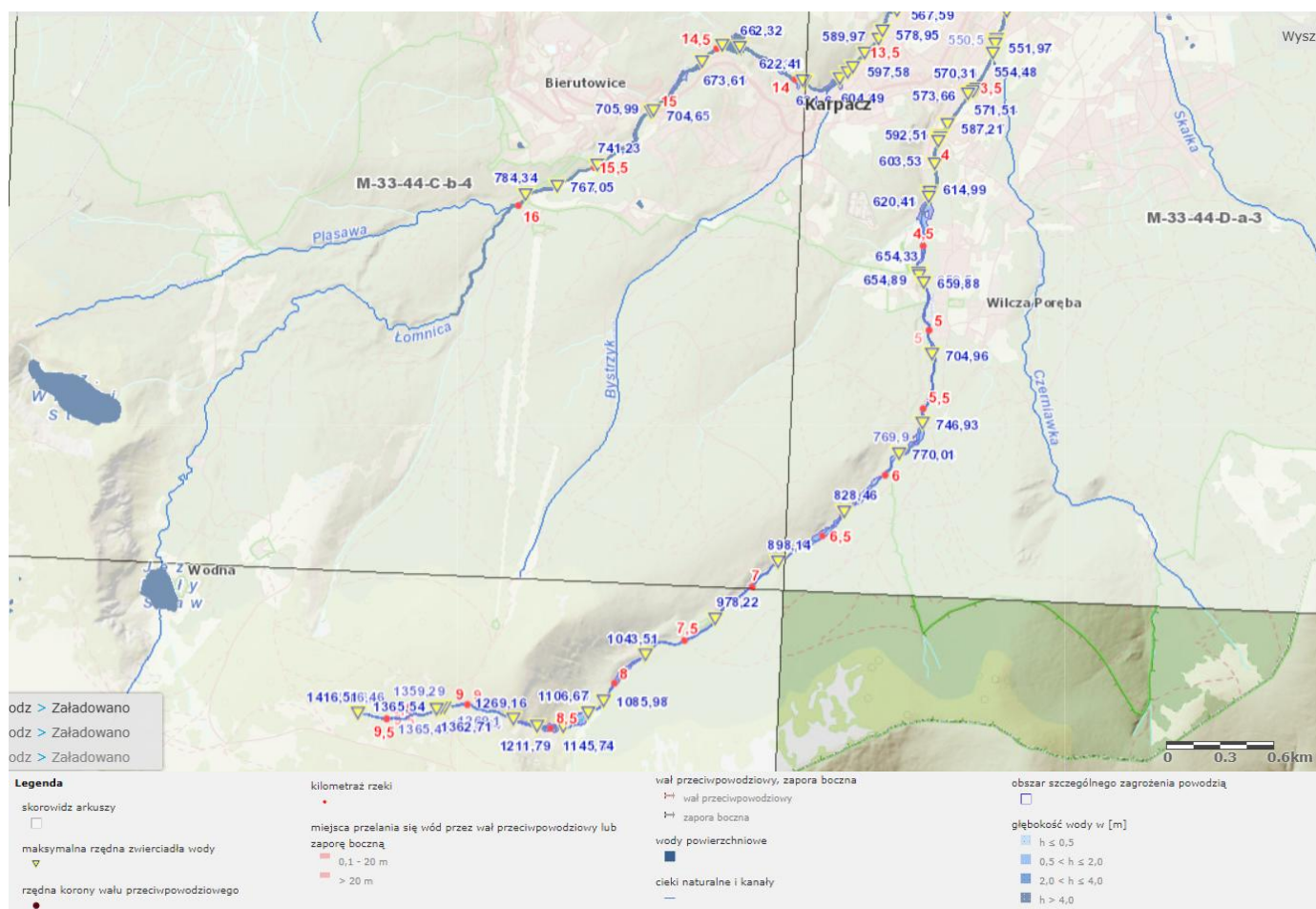
Z danych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie oraz na podstawie aktualnie obowiązujących map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, podanych do publicznej wiadomości w dniu 22 października 2020 r. wynika, że na terenie gminy Karpacz znajdują się obszary, o których mowa w art. 169 ust. 2 Prawa wodnego, w tym obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

³¹ Raport o stanie Gminy Karpacz za 2023 rok.

Rysunek 12 Mapy zagrożenia powodziowego dla gminy Karpacz z uwzględnieniem Q0,2%, Q1% oraz Q10%

Źródło: Hydroportal Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie wody.isok.gov.pl. [dostęp: 16.04.2025].

Rysunek 13 Mapy zagrożenia powodziowego dla gminy Karpacz z uwzględnieniem Q0,2%, Q1% oraz Q10%
Źródło: Hydroportal Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie wody.isok.gov.pl. [dostęp: 16.04.2025].

4.4. Zagrożenie suszą

Przeciwdziałanie skutkom suszy prowadzi się zgodnie z Planem przeciwdziałania skutkom suszy przyjęty Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz.U. 2021 poz. 1615). Uwzględnia on podział kraju na obszary dorzeczy. Gmina Karpacz została w nim zakwalifikowana do obszaru dorzecza Odry. Plan ten, zgodnie z art. 184 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. 2024 poz. 1087 z późn. zm.) zawiera:

a) analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych;

- b) propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych;
- c) propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji;
- d) działania służące przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Ocenę łącznego zagrożenia suszą w powyższym dokumencie uzyskano poprzez zsumowanie wyników zagrożenia uzyskanych kolejno dla suszy rolniczej, hydrologicznej i hydrogeologicznej. W obszarze dorzecza Odry zasięg terenów ekstremalnego i silnego zagrożenia suszą stanowi 71,45%.

Tabela 54 Stopień zagrożenia suszą w obszarze dorzecza Odry (procent powierzchni obszaru dorzecza)

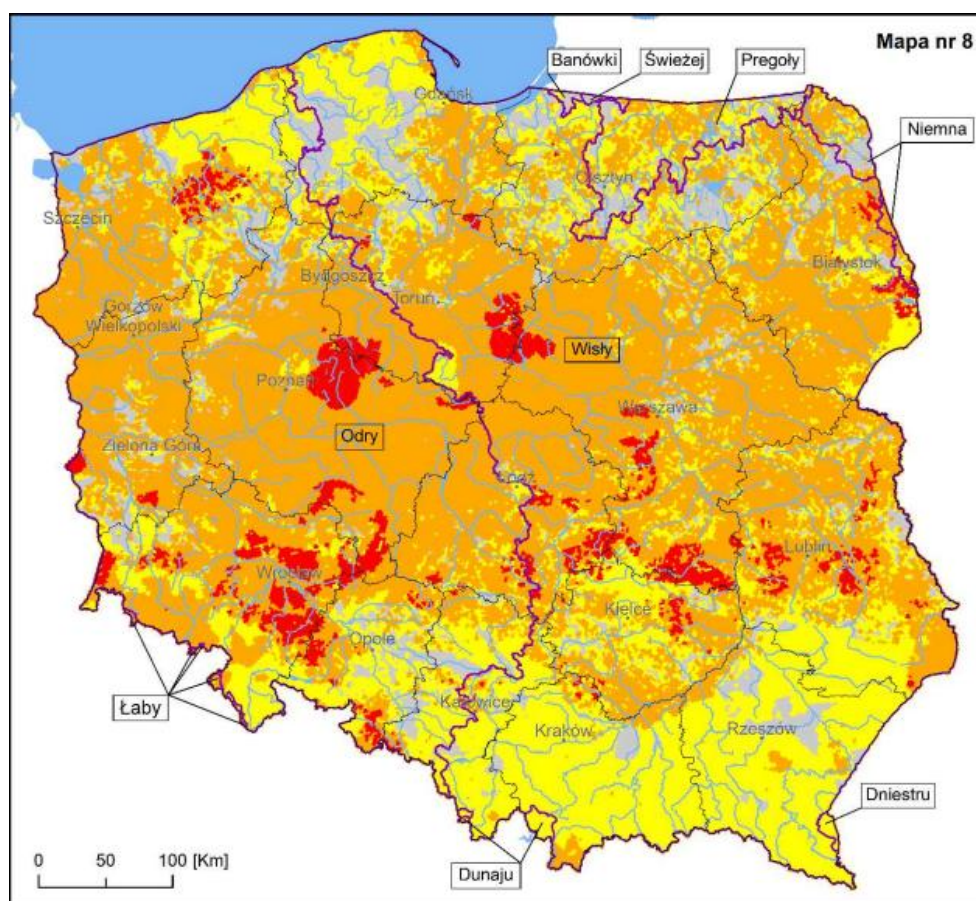
Tereny słabo zagrożone suszą	Tereny umiarkowanie zagrożone suszą	Tereny silnie zagrożone suszą	Tereny ekstremalnie zagrożone suszą
7,62	20,55	64,71	6,94

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (2021).

Skala zagrożenia zjawiska suszy zarówno w podziale na jej typy, jak i w ujęciu sumarycznym wskazuje na silną potrzebę realizacji działań zmierzających do obniżania potencjału jej ryzyka.

Poniższa mapa prezentuje ocenę zagrożenia suszą przez wszystkie analizowane typy suszy i pozwala na

podjęcie optymalnych racjonalnych decyzji przez odpowiednie organy i ośrodki decyzyjne w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy, w tym na podstawie zapisów katalogu działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy dla efektywnego wdrażania poszczególnych działań.

Legenda

Klasy łącznego zagrożenia suszą:

- słabo zagrożone suszą
- umiarkowanie zagrożone suszą
- silnie zagrożone suszą
- ekstremalnie zagrożone suszą

- Granica Polski
- Granica województwa
- Obszary dorzeczy w Polsce (JCWP v8)
- Wybrane rzeki (MPHP 10 v8)
- Jeziora i zbiorniki wodne (MPHP 10 v8)
- Miasta wojewódzkie

Rysunek 14 Mapa łącznego zagrożenia suszą

Źródło: Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy (2021).

Wśród dokumentów, stanowiących podstawę do opracowania planów przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy, należy wskazać „Plan przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych Śródkowej Odry, Izery, Metuje, Łaby i Ostrożnicy (Upa), Orlicy i Morawy”.

Dokument został opracowany na zlecenie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej (RZGW) we Wrocławiu w 2017 r., w którym dokonano oceny zagrożenia występowaniem czterech typów suszy

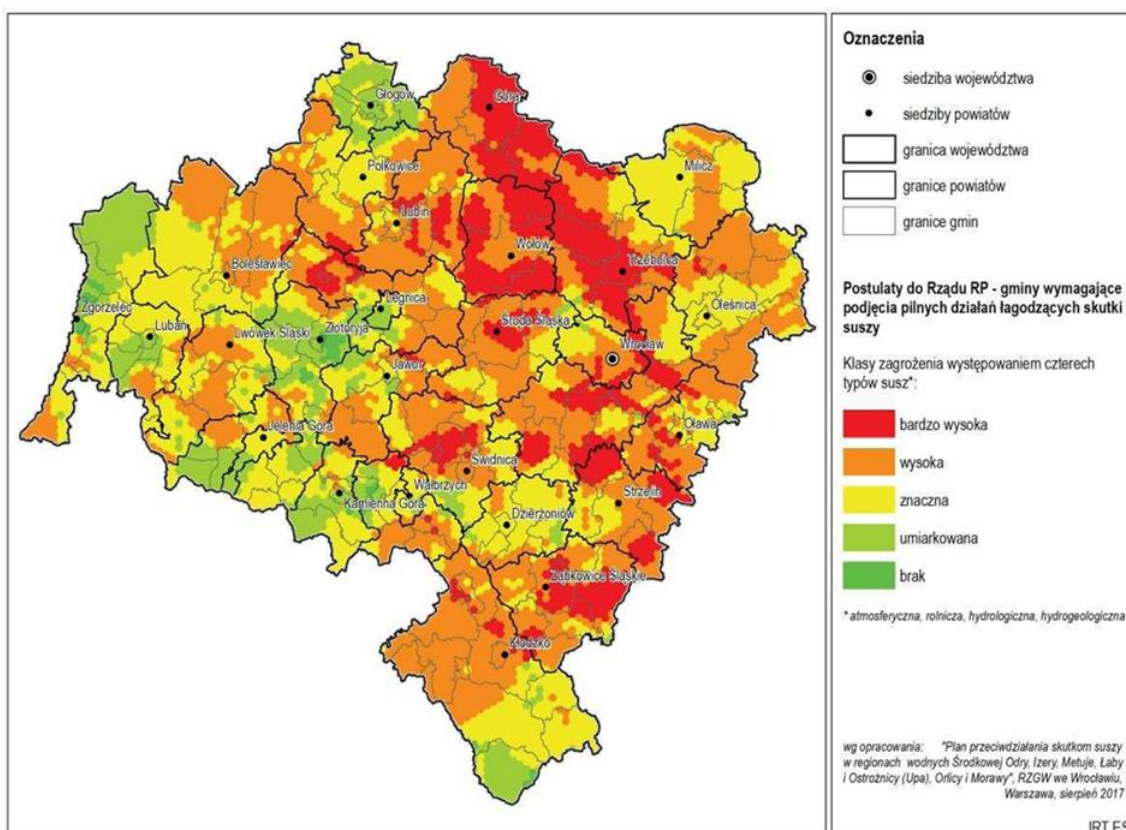
(atmosferycznej, rolniczej, hydrologicznej i hydrogeologicznej) na terenach administrowanych przez RZGW we Wrocławiu.

Jak wynika z powyższego dokumentu, na terenie gminy Karpacz największy udział obszarów zagrożonych suszą wynosi 95,90% i jest on związany z możliwością pojawienia się suszy w stopniu znacznym (występują 2 typy suszy). W następnej kolejności, 4,10% obszarów powierzchni gminy jest narażona na wystąpienie suszy w stopniu umiarkowanym (występuje 1 typ suszy).

Tabela 55 Udział (%) obszarów zagrożonych występowaniem czterech typów susz

JST	Obszary zagrożone wszystkimi typami suszy (% powierzchni gminy)				
	brak brak suszy	umiarkowany występuje 1 typ suszy	znacznym występują 2 typy suszy	wysoki występują 3 typy suszy	bardzo wysoki występują wszystkie typy suszy
Gmina Karpacz	0,00%	4,10%	95,90%	0,00%	0,00%

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Plan przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych Śródkowej Odry, Izery, Metuje, Łaby i Ostrożnicy (Upa), Orlicy i Morawy”, 2017 r.

Rysunek 15 Gminy wymagające podjęcia pilnych działań łagodzących skutki suszy

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego (Uchwała nr XIX/482/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 czerwca 2020 r.).

4.5. Obszary przewidziane do rewitalizacji

Gmina posiada zaktualizowany „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Karpacz na lata 2021–2030”, przyjęty uchwałą Nr LXIII/665/23 Rady Miejskiej Karpacza z dnia 25 stycznia 2023 r. Według dokumentu zidentyfikowano obszary zdegradowane obejmujące 206,96 ha, czyli 5,4% powierzchni gminy Karpacz, a liczba osób zamieszkujących tereny w stanie kryzysowym wynosi ok. 52% wszystkich mieszkańców gminy. Na podstawie tych obszarów wyznaczano Obszar Rewitalizacji składający się z dwóch podobszarów obejmujący łącznie 18 ulic w centralnej i północnej części miasta:

- ❖ **Podobszar Rewitalizacji 1 (OR1)** wyznaczony w centralnej części miasta obejmuje 11 ulic, w tym: Adama Mickiewicza, Dolna, Konstytucji 3 Maja, Kościelna, Łączna, Nad Łomnicą, Obrońców Pokoju, Ogrodnicza, Parkowa, Rybacka. Niektóre z powyższych ulic zostały włączone do obszaru rewitalizacji tylko częściowo. Elementem tego podobszaru jest również Zbiornik Łomnica oraz Park przy Zaporze na Łomnicy oraz kompleks leśny na

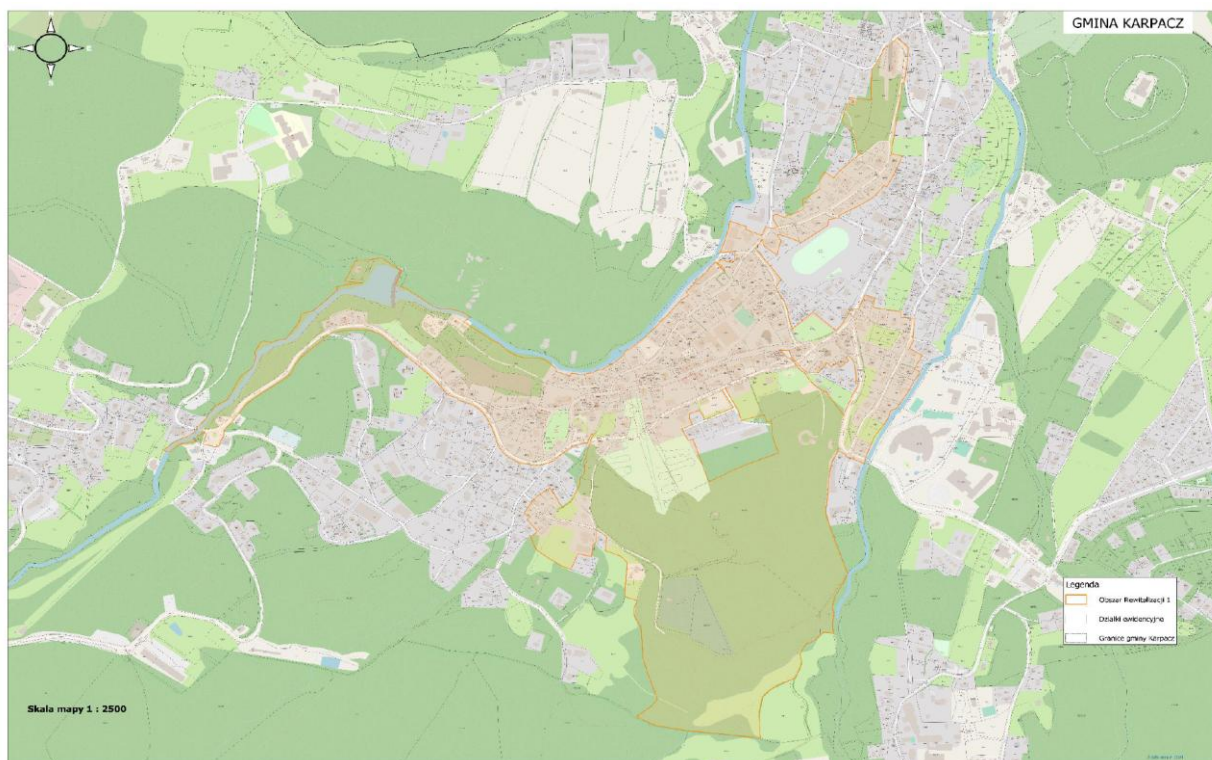
Górze Pohulanka pomiędzy ulicą Wolną i Dolną, czyli dwoma ulicami charakteryzującymi się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk. Wskazane powyżej tereny mają istotne znaczenie dla rozwoju Gminy, a niestety charakteryzują się postępującą degradacją przestrzenną.

- ❖ **Podobszar Rewitalizacji 2 (OR2)**, obejmujący północną część miasta, zostało włączonych 7 ulic, w tym: Boczna, Kolejowa, Kowarska, Myśliwska, Przemysłowa, Wielkopolska oraz Wiosenna. Do podobszaru OR2 został włączony fragment ulicy Myśliwskiej na odcinku od ulicy Kolejowej do Świętokrzyskiej³².

Powierzchnia obszarów objętych procesem rewitalizacji, wynosi łącznie 134,89 ha, co stanowi 3,6% powierzchni całej gminy. Na obszarze wyznaczonym do rewitalizacji zamieszkują łącznie 1.244 osoby, co stanowi 28,52% wszystkich mieszkańców gminy Karpacz.

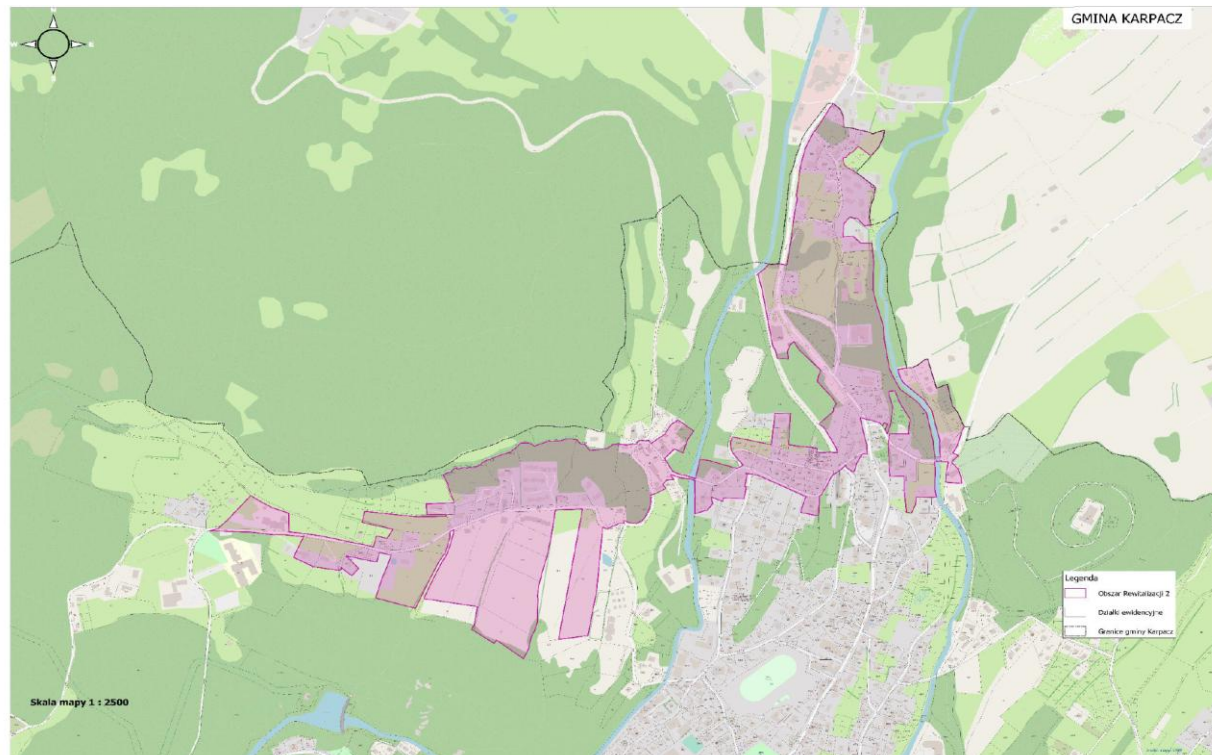
³² Załącznik do uchwały Nr LXIII/665/23 Rady Miejskiej Karpacza z dnia 25 stycznia 2023 r. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Karpacz na lata 2021–2030, Karpacz, 2023 r.

Rysunek 16 Obszar rewitalizacji 1 (OR1) w mieście Karpacz

Źródło: Załącznik do uchwały Nr LXIII/665/23 Rady Miejskiej Karpacza z dnia 25 stycznia 2023 r. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Karpacz na lata 2021–2030, Karpacz, 2023 r.

Rysunek 17 Obszar rewitalizacji 2 (OR2) w mieście Karpacz

Źródło: Załącznik do uchwały Nr LXIII/665/23 Rady Miejskiej Karpacza z dnia 25 stycznia 2023 r. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Karpacz na lata 2021–2030, Karpacz, 2023 r.

5. SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW

5.1. Spis tabel

Tabela 1 Liczba ludności w latach 2014 i 2023 – stan na 31 grudnia	7
Tabela 2 Struktura wiekowa Karpacza – stan na 31 grudnia	8
Tabela 3 Zmiana liczby mieszkańców w ostatnich 5 latach jako % ludności w roku bazowym	9
Tabela 4 Prognoza ludności Karpacza do 2030 r.	9
Tabela 5 Ruch naturalny na 1000 osób w Karpaczu w latach 2014–2023	10
Tabela 6 Ruch migracyjny na 1000 osób w Karpaczu w latach 2014–2023	10
Tabela 7 Wskaźniki obciążenia demograficznego w Karpaczu	11
Tabela 8 Pomoc społeczna w Karpaczu	13
Tabela 9 Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	13
Tabela 10 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	15
Tabela 11 Organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	15
Tabela 12 Opieka nad dziećmi do lat 3 w gminie Karpacz	18
Tabela 13 Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat	19
Tabela 14 Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2024 r.	20
Tabela 15 Wyniki egzaminu maturalnego w 2024 r.	21
Tabela 16 Przychodnie na 10 tys. ludności	22
Tabela 17 Porady lekarskie ogółem	23
Tabela 18 Liczba lekarzy i lekarzy dentyistów pracujących według podstawowego miejsca pracy na 1000 mieszkańców	23
Tabela 19 Liczba łóżek w szpitalach ogólnych na 1000 mieszkańców w 2023 r.	24
Tabela 20 Zdarzenia wymagające udziału jednostek ochrony przeciwpożarowej na 1000 ludności	25
Tabela 21 Biblioteki publiczne w gminie Karpacz	27
Tabela 22 Członkowie klubów sportowych w gminie Karpacz	28
Tabela 23 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w gminie Karpacz	31
Tabela 24 Podmioty gospodarcze w gminie Karpacz według sekcji własności PKD 2007 w 2024 r.	32
Tabela 25 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w gminie Karpacz	33
Tabela 26 Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem (w %)	33
Tabela 27 Pracujący ogółem	34
Tabela 28 Pracujący na 1000 ludności	34
Tabela 29 Bezrobotni ogółem	35
Tabela 30 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym ogółem	35
Tabela 31 Liczba bezrobotnych zarejestrowanych ogółem na 1000 mieszkańców gminy	35
Tabela 32 Wskaźniki podmiotów gospodarczych w gminie Karpacz	37
Tabela 33 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców	37
Tabela 34 Liczba podmiotów gospodarczych w REGON na 1000 mieszkańców	38
Tabela 35 Miejsca noclegowe w hotelach, motelach i innych obiektach hotelowych na 1000 ludności	41
Tabela 36 Noclegi udzielone turystom zagranicznym (nierezydentom) w turystycznych obiektach noclegowych	42
Tabela 37 Wykonanie dochodów i wydatków w budżecie gminy Karpacz na koniec IV kw. w 2014 r. i 2024 r. (w zł)	43

Tabela 38 Struktura dochodów ogółem budżetu gminy Karpacz na koniec IV kw. w latach 2014–2024 (w mln zł)	43
Tabela 39 Struktura dochodów własnych budżetu gminy Karpacz na koniec IV kw. w 2014 r. i 2024 r. (w zł)	44
Tabela 40 Dochody ogółem przypadające na 1 mieszkańca – średnia trzyletnia	45
Tabela 41 Struktura wydatków ogółem budżetu gminy Karpacz na koniec IV kw. w latach 2014–2024 (w mln zł)	46
Tabela 42 Kwota wydatków majątkowych na projekty dofinansow. z UE przypadająca na 1 mieszkańca – średnia trzyletnia	47
Tabela 43 Wydatki budżetowe gminy Karpacz według działów na koniec IV kw. w 2014 r. i 2024 r. (w zł)	47
Tabela 44 Zasoby mieszkaniowe – mieszkania	58
Tabela 45 Lesistość (%)	62
Tabela 46 Zestawienie płatnych parkingów	65
Tabela 47 Zestawienie bezpłatnych parkingów	65
Tabela 48 Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku na mieszkańca (w kg)	69
Tabela 49 Odpady komunalne zebrane w ciągu roku ogółem na 1 mieszkańca (kg/osoba)	69
Tabela 50 Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca w gospodarstwach domowych w miastach	70
Tabela 51 Odsetek ludności korzystającej z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej	71
Tabela 52. Możliwość wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie gminy Karpacz	72
Tabela 53 Udział (%) obszarów prawnie chronionych w powierzchni gminy	76
Tabela 54 Stopień zagrożenia suszą w obszarze dorzecza Odry (procent powierzchni obszaru dorzecza)	81
Tabela 55 Udział (%) obszarów zagrożonych występowaniem czterech typów susz	82

5.2. Spis rysunków

Rysunek 1 Położenie Gminy Karpacz	49
Rysunek 2 Miejskie obszary funkcjonalne na terenie województwa dolnośląskiego	51
Rysunek 3 Zasięg Sudeckiego Obszaru Funkcjonalnego i strefy górskiej	53
Rysunek 4 Zasięg przygranicznego obszaru funkcjonalnego	54
Rysunek 5 Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Karpacz	56
Rysunek 6 Pokrycie gminy Karpacz miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	57
Rysunek 7 Struktura osadnicza gminy Karpacz	59
Rysunek 9 Tereny usługowe, w tym sportowo-rekreacyjne gminy Karpacz	61
Rysunek 8 Tereny rolne gminy Karpacz	61
Rysunek 10 Układ komunikacyjny gminy Karpacz	64
Rysunek 11 Obszary chronione na terenie gminy Karpacz	77
Rysunek 12 Mapy zagrożenia powodziowego dla gminy Karpacz z uwzględnieniem Q0,2%, Q1% oraz Q10%..	79
Rysunek 13 Mapy zagrożenia powodziowego dla gminy Karpacz z uwzględnieniem Q0,2%, Q1% oraz Q10%..	80
Rysunek 14 Mapa łącznego zagrożenia suszą	81
Rysunek 15 Gminy wymagające podjęcia pilnych działań łagodzących skutki suszy	82
Rysunek 16 Obszar rewitalizacji 1 (OR1) w mieście Karpacz	84
Rysunek 17 Obszar rewitalizacji 2 (OR2) w mieście Karpacz	84

5.3. Spis wykresów

Wykres 1 Liczba ludności w gminie Karpacz w latach 2014-2023.....	7
Wykres 2 Struktura wiekowa Karpacza – stan na 31 grudnia	8
Wykres 3 Zmiana liczby mieszkańców w ostatnich 5 latach jako % ludności w roku bazowym.	9
Wykres 4 Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej na 1000 mieszkańców ...	13
Wykres 5 Organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	16
Wykres 6 Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2024 r.	20
Wykres 7 Liczba lekarzy i lekarzy dentystów pracujących według podstawowego miejsca pracy na 1000 mieszkańców).....	23
Wykres 8 Liczba łóżek w szpitalach ogólnych na 1000 mieszkańców w 2023 r.	24
Wykres 9 Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem (w %).....	34
Wykres 10 Liczba bezrobotnych zarejestrowanych ogółem na 1000 mieszkańców gminy	36
Wykres 11 . Liczba podmiotów gospodarczych w REGON na 1000 mieszkańców.....	38
Wykres 12 Miejsca noclegowe w hotelach, motelach i innych obiektach hotelowych na 1000 ludności	42
Wykres 13 Struktura (%) dochodów ogółem budżetu gminy Karpacz na koniec IV kw. w latach 2014–2024	44
Wykres 14 Dochody ogółem przypadające na 1 mieszkańca – średnia trzyletnia	45
Wykres 15 Struktura (%) wydatków ogółem budżetu gminy Karpacz na koniec IV kw. w latach 2014–2024.	46
Wykres 16 Kwota wydatków majątkowych na projekty dofinansow. z UE przypadająca na 1 mieszkańca – średnia trzyletnia.....	47
Wykres 17 . Lesistość (%)	63
Wykres 18 Wskaźnik efektywności kosztowej ogółem usług odebranych odpadów komunalnych (zł/t) w 2023 r. ...	68
Wykres 19 Odpady komunalne zebrane w ciągu roku ogółem na 1 mieszkańca (kg/osoba)	70
Wykres 20 Udział (%) obszarów prawnie chronionych w powierzchni gminy.....	76